057-08

Predikningar

af

P. J. NORDENSON,
Kongl. Hofpredikant.

Tredje Delen.

Andra Häftet.

Stockholm,
tryckt hos P. J. Hjerta.
1847.

Innehåll.

Söndagen efter Jul.

Huru Jesus blifwer ett mål för motsägelse . . . sid. 193.

Första Böndagen 1847.

Ett christligt folk, som i bön och botfärdighet ödmju=
kar sig inför sin Gud . . . . . „ 205.

Långfredagen (Högmessan).

Jesu offerdöd på korset . . . . . „ 353.

Aftonfången s. d.

Grafwen, ett hwilorum . . . . . „ 218.

Tredje Söndagen efter Påsk;
(jemte Tal till Nattwardsungdomen.)

En christens wäg i Jesu spår till fadren i himmelen „ 240.

Bönsöndagen.

Huru själen i bönen finner, håller och behåller Gud.
(Inträdespredikan.) . . . . . „ 228.

Sjette Söndagen efter Påsk.

De trognas lidanden . . . . . „ 258.

Annandag Pingst.

Försoningens hemlighet, framställd i de orden: så
älskade Gud werlden ꝛc. . . . . „ 270.

Andra Söndagen efter Trefaldighetsdag.

Huru okunnigheten om hwad Guds nådesanbud in=
nehåller förhindrar nådens anammande. . . . „ 281.

Tredje Söndagen efter Trefaldighetsdag;
(jemte Tal till Nattwardsungdomen.)
Hwarigenom berede wi Gud den störſta glädje? . ſid. 294.

Tredje Böndagen 1847.
Den chriſtliga kärleken . . . . . „ 311.

Elfte Söndagen efter Trefaldighetsdag.
Den egenrättfärdiges och botfärdiges olika ſätt att bedja . . . . . „ 323.

Nyårsdagen.
Wåra bortgångna dagars påminnelſer att fly till Jeſu namn . . . . . „ 338.
Skriftetal . . . . . „ 367.
Dito . . . . . „ 376.

Söndagen efter Jul.

Salig är den, som icke warder förargad i mig.

Detta war warningen och tröften till den i fängelset ſuckande Johannes, då han begärde ett ſwar af Jeſu egen mun på den frågan: äſt du den, ſom komma ſkall, eller ſkole wi förbida någon annan? Salig är den, ſom icke warder förargad i mig. Matth. 11: 6.

Ofta höre wi Jeſus uttala det ordet ſalig. Och hwad under? Ty det war ju hans brinnande längtan att ſaliggöra, och deraf hjertat är fullt, deraf talar munnen. I ſin bergspredikan, der han inför ett talrikt folk förklarade himmelrikets läror, upprepade han detta ord flera ſerſkilta gånger; men hwar ligger ſlutpunkten och huſwudwilkoret för all ſalighets uppnående om icke juſt deri, att wi ej ſtöte oß på eller förargas i honom? Alla hans ſköna löften blifwa oß idel tomma ord och löpa utan wälſignelſe förbi, ſåſom om de aldrig funnits, dereſt wi twifle på honom ſjelf, ſom är all ſalighets grund och befordrare. Det är icke nog för wår andeliga frid och glädje att endaſt på ſpridda punkter af Jeſu wäg intagas af beundran och wördnad. Hans meſt i ögonen fallande wälgerningar och under draga oß oemotſtåndligen till honom, men deraf följer icke, att wi helt och hållet tillhöra honom och han oß. Det är allt hans görande och lätande, det är Jeſus både i förnedring och upphöjelſe, både i höghet och djuphet, ſom ſkall wara wår tankes föremål och upptagas i wår ſjäl, ſåſom det käraſte och bäſta, om wi ſkole finna i honom hwad wi ſå wäl behöfwa, ljuſet, kraften, friden. Det högſta och ljufwaſte wi kännt wid wår Herras bröſt i de högtidliga ſtun-

der, då han stått såsom förklarad med himmelsk glans framför wår trosblick, kan eljest gå förloradt för den minsta omständighet. En stötesten i det lilla kan beröfwa oß allt det stora wi i honom egt och bringa oß ibland deras antal, som förargas i honom. En plötslig omkastning i wår lefnadslycka kan, dereſt wi icke ege Jeſum helt och hållet, tillintetgöra all den wälſignelſe hans tempel och altare i långa tider sökt meddela. Hade Johannes i fängelſet icke egt mera qwar af ſin kunſkap om Herran, än att han i lyckligare dagar hört honom förklarad för Guds ſon, ſå hade han wäl icke ſå lätt funnit ſig i ſitt öde och afbidat dödsſtunden med ſå mycket lugn. Men juſt emedan han wißte något mer om honom, wißte att denne Guds ſon war hans och hela werldens frälſare, att både hans förnedrings- och upphöjelſe-tillſtånd afſåg wår ſalighet och han i rätta ſtunden fick en ytterligare bekräftelſe derpå, derföre kunde han fara hädan i frid och i ſjelfwa olyckans mörker njuta en förſmak af ſaligheten. Salig är den ſom icke förargas i Jeſum. Huru noggrannt och ſäkert har icke detta wittnesbörd bekräftat ſig i alla tider? Sågo wi någon kraftfullt kämpa för rätt och rättfärdighet, ſågo wi någon lida med tålamod och bära lifwets tyngder utan knot, hörde wi någon förnöjd och glad tacka Gud för motgångsdagen och pröfningen, lika wäl ſom för medgången och lyckan, icke war det den, hwars hjerta genomkorſades af twifwel på ſin herre och frälſare, utan den, i hwars inre all ſtrid war upplöſt och alla motſägelſer häfna. Blicke wi åter på lifwets ſlut och på dödslägren, der menniſkor kämpa ſin ſiſta ſtrid och afgöra räkningen med werlden och ſina ſamweten, hwem ſomnar fridfullt, ſåſom hade han aldrig wetat af någon oro, ſåſom hade han tagit ſalighetens land i beſittning och redan wore förſatt i englarnas werld? Icke är det den, ſom låtit ſtöta ſig tillbaka af ſitt eget förſtånd hwarje gång han ſökt och behöft del i Jeſum, icke den, ſom är owiß hwar han ſkall kaſta ſin ſyndabörda och fruktar att Jeſu axlar äro för ſwaga att lyfta henne, icke är det den ſom letar förgäfwes efter himmelrikets nycklar både i ſin egen och ſin frälſares hand. Nej

salig är och salig förblifwer, salig lefwer och salig dör endast den, som icke förargas i Jesum. Är detta wår läras grundsanning, stärkt och befästad af lefwande och döende, hwad är då wigtigare än att undfly och afböja alla de anledningar och hinder, som skymma Jesum för wår trosblick och som göra honom till ett mål för motsägelse? Men deßa hinder och stötestenar måste kännas, för att kunna undwikas. Det är åt denna kännedom wi egne denna stundens andakt.

Men, o Jesu, gör dig sjelf derunder känd för wåra hjertan, att du må blifwa oß till uppståndelse, tröst och wälsignelse i alla wåra lefnadsöden! Dertill är du sänd af kärlekens himmel. Dertill ware oß din andas kraft behjelplig! Hör oß, o Jesu, i din egen bön! Fader wår, m. m.

Evang. Luc. 2: 33—40.

I Simeons tempelfröjd, då han bar Jesum på sina armar och wälsignade alla dem, som i honom skulle wälsignade warda, blandar sig en dyster aning om mångas mißkännande af himmelens största gåfwa, hwarwid han uttalar de sorgliga orden, att Jesus skulle för en stor del blifwa till fall och till ett tecken, hwilket emotsagdt warder.

I anledning häraf och till fortsättning af hwad redan framställdt är, wilje wi öfwerwäga och betrakta:

Huruledes Jesus blifwer ett mål för motsägelse.

1.

Jesus blifwer ett mål för motsägelse, då man will fatta honom endast med sitt förnuft.

"Förnuftet är all kunskaps källa," ropar till oß en wäldig stämma ur de wisas läroſalar, och det är sannt så länge kunskapen rörer hwad som ligger inom tidens synkrets och är åtkomligt för deß forskningar. Hwem will förneka eller mißkänna denna den ädlaste och ärofullaste kraft Gud nedlagt i menniskoanden? Hwem will förneka de herrliga skapelser förnuftet fram-

bragt och med hwarje tidens steg frambringar inom den krets der det kan wara herrskarinna? Det allmänna som det enskilta lifwet, hela folk och samhällen, likasom ock hwarje den ringaste hydda och hwarje mensklig warelse wittna mer än nog derom att wi icke kunne umbära förnuftet, eller någonsin ostraffadt afhända det deß rätt och deß talan. Men hwad will det göra, när det menskliga öfwermodet, som ligger i wiljan mer än i förnuftet, befaller det träda upp öfwer stjernorna och mäta rådslagen i Guds rådkammare? Kan det äfwen från deßa swindlande höjder komma med säkra budskap och tillförlitliga swar? Eller falla ej wingarna ned under den djerfwa flykten och hwad som war förnuft på jorden blifwer galenskap i himmelen? Hafwer icke Gud förbehållit sig sjelf mycket, som det hwarken är oß gifwet eller medgifwet att utgrunda och beskåda, förrän dagarna hafwa en ända och wår dödliga och skumma blick förwandlas i en odödlig och förklarad? Är icke i och med synden en förbistring inkommen i hwarje förnuftsbyggnad, som will sträcka sig öfwer skyarna, så att den enes tungomål icke blir likt den andras, då frågan är om det ewiga och himmelska? Äro icke tänkarnes tankar skiljaktige icke blott från Guds tankar, utan ock sinsemellan, så att man krigar mot hwarannan med dem, såsom man krigar med swärd? Har icke mången beundrad tankekraft, pröfwad och tröttad efter mångårig möda, lagt sig till hwila med den öfwertygelsen: Gud begriper de wisa i deras listighet och gör de klokas råd till galenskap? När så förhåller sig, när wi måste erkänna att äfwen den ädlaste spillran af Guds beläte blifwit genom synden fläckad och förderfwad, när wi wid närmare besinning finne en djup och obestridlig sanning uttalad i de ord wi ofta sjungit:

wårt förnuft förblindadt är,
mörker all wår håg betäcker,

så är det icke heller underligt att Jesus med sin förso-nings hemlighet på förnuftets wäg blifwer oß otillgänglig och ett-mål för motsägelse. Med all sin ansträngning kommer det aldrig längre än till ett ökenland, der ofruktbarhet och moln äro

allt hwad ögat ser. Det suckar djupt och känner allt tomt och ödsligt inom samma nejder, der tron öfwergjutes af salighet och betar ibland rosor, der tron, lik en Hanna, finner ett ljuft och hugfwalande tempel, i hwilket hon ständigt will wistas och tjena Gudi med fasto och böner natt och dag. Det twiflar och twekar utan lugn och tillfredsställelse på samma ort, der tron sjunger med hänryckning: jag ser himmelen öppen och menniskones son stå på Guds högra hand. Lik en blind, som tröttnar att höra de seendes ständiga förtjusning öfwer hwad han icke har förmåga att se, rusar det mången gång otåligt och med skadelust fram, att förstöra de glädjande föremålen och trampa dem i stoftet. Så hafwa liljorna i Saron, ordets högsta sanningar, och blodsdropparna på korset, försoningens underpant, ofta blifwit angripne och trampade, under det tron, lik en moder, som will frälsa sina barn, med bäfwan och hjeltemod uträckt sina armar att rädda och bewara, under det den kärleksrike förbarmaren i himmelen utropat då såsom fordom: Fader, förlåt dem! De weta icke hwad de göra.

Så har sjelfwa den stora Guds gåfwan förnuftet, då det trädt utöfwer sin gifna gräns, blifwit en herjande eld, i stället för ett wägledande ljus, en förstöringsmakt på det fält, der saligheten allena är till finnandes. Såsom hwarje annan Guds gåfwa kan misbrukas, så äfwen den dyra Guds gåfwan förnuftet, och wådorna deraf äro i samma mån stora, som sjelfwa gåfwan är stor; den största som tillfallit oss. Wi förbigå här de mångfaldiga irringar och motsägelser, hwari wi med blotta ledningen af wårt förnuft kunna råka, då fråga är om korsets hemlighet och Jesu person. De båta oss till intet, så framt de icke blifwa oss warnande tuktomästare till Christum och efter att hafwa gifwit oss intet till hugfwalelse och tröst, lära oss söka Jesum på en annan wäg och i ett annat ljus, än förnuftets.

2.

Jesus blifwer ett mål för motsägelse, så länge wi icke tage kännedom om honom der kännedomen bör tagas: i or-

det, hjertat och erfarenheten. Just för att möta menniſkan, der hon rådwill famlade i mörker och okunnighet, med ett wälkommet och behöfligt ljus, just för att räcka den wilſeförde wandraren en ſäker hand, meddelade Gud ſitt oförgängliga och ewiga ord. Och undersöke wi hwad ſom är det wigtigaſte ordet i detta ord, hwarmed Herren förnämligaſt wille gläda och hugſwala tidens barn, ſå finne wi, att det är namnet Jeſus, det namnet, i hwilket alla ſlägten på jorden ſkola wälſignade warda. På honom ſyftar allt och wid honom äro Guds wilja och råd om wår ſalighet fäſtade. Det gamla teſtamentet med ſina profetiſka förebilder, likſom det nya med ſina glada tillſägelſer och wittnesbörd om den förbidade frälsningens och förloßningens fullbordan, ſammanträffa begge i Chriſto och haſwa honom till ögonmärke och innehåll. Derföre säger han ock ſjelf: ranſaker ſkrifterna, ty de äro de, ſom wittna om mig. Gå wi till deßa ſkrifter, å ena ſidan oförwillade af Phariſeerna med det orena hjertat, å den andra af Sadduceerna med deras ſtolta förnufts-dyrkan, hwilka båda beſmitta wägen och oſkära helgedomen, dit wi ämne oß, ſå ſkola wittnesbörden om Jeſus, de förſta med de ſiſta, bliſwa en helgjuten bild af det herrligaſte och högſta i himmel och på jord, och ingen annan motſägelſe ſkall möta oß, än den, ſom oförmärkt ſmög ſig med på wägen och låg förborgad i wårt inre. Det ſlaget går icke heller ut, utan med faſta och bön. Ju mera ödmjukhet och tomhet på egen klokſkap och ju mera bön och längtan efter det ljus, ſom kommer oſwanefter ifrån ljuſens fader, deſto ſkönare, fullkomligare och älſkligare blir bilden, och wi dragas dertill med en andakt och en wördnad, ſom menniſkotunga icke beſkrifwer, ja ſom wi ſjelfwa icke förmå uttala annorledes än med den innerliga ſucken: *min Herre och min Gud!* Men låte wi något annat än ſkriftens egna wittnesbörd beſtämma wårt begrepp om Jeſus, ſå löpe wi alltid fara att förlora honom ſåſom han är och will wara för oß. Både bland olärda och ſkriftlärda haſwe wi talrika, ſorgliga bewis derpå. Fördom och förwetenhet äro begge lika wilſeledande och det är lika lätt att för-

lora Christum genom den ena som den andra. Ännu lättare förloras han, om wi låte otron och lättsinnigheten omkring oß något betyda och inwerka på wårt hjerta. Det ligger gift i deras tunga och falskhet på deras läppar, hwarigenom mången barndomstro blifwit afdagatagen och mången yngling utan Gud i werlden. I ordet allena skole wi derföre söka Jesum, om wi wilje finna honom, och i ordet ofta besöka honom, om wi wilje behålla honom. Ja, de äro så nära förenade, att de snart sagdt kunna kallas ett, hwarpå wi ock finne bewis hos Johannes, som säger: ordet war når Gudi och Gud war ordet. Likaledes antyder ock Petrus denna nära och oupplösliga förening, då han säger: till hwem skola wi gå? du hafwer ewiga lifsens ord. Och samma anda, som utgår af Jesus och wittnar om honom, ligger ock i ordet; hwarföre Jesus förklarar: de ord jag säger eder äro anda och äro lif. Denna anda och detta lif äro ej ämnade att stanna inom ordet sjelft, utan meddela sig åt menniskohjertat, att äfwen der må blifwa anda och lif, wäckelse och wärma för det heliga, gudomliga och ewiga. Derföre kan ock wårt eget hjerta, sedan det blifwit en hydda för det lefwande ordet, blifwa en källa för Christi kunskap och afspegla honom i en sann bild, såsom Guds herrlighets sken och hans wäsendes rätta belåte. Ty i den frid der råder, i den starkhet, som winnes emot synd och orättfärdighet, i den förnöjsamhet med alla lifwets skickelser, som uppkommer och tillwexer med tron, i den kärlek, som tändes till Gud och nästan, i det hopp, som waknar för det tillkommande, ligga ojäfaktiga wittnesbörd om Jesu sanna wärde, hans allmakt och kärlek, hans höghet och herrlighet. Sök derföre, christen! först ett pånyttfödt hjerta och döm sedan om din frälsare. Eljest blir han dig ett mål för motsägelse och hela hans wäsende gömmer sig i moln, dem din tankekraft icke genomtränger.

Men likson ordet och det omwända hjertat icke få förbigås, när wi wilje bilda oß ett wärdigt och oswikligt begrepp om menskligheteus störste wän och wälgörare, så böre wi icke heller underlåta att kasta en forskande blick tillbaka på flydda

tidehwarf och wid sidan af ordets och hjertats wittnesbörd ställa dem, som wi kunne upphemta från en yttre genom Christum och hans lära omgestaltad werld. Huru ofta blef icke Jesus miß=förstådd, motsagd och förgäten derigenom att man icke gaf sig tid att akta på de stora ting och under han gjort och ännu dag=ligen gör bland sina återlösta? Icke är han nu en mindre un=dergörare, än i de dagar han lekamligen wistades på jorden och sade: de blinde se, de halte gå, de spetälske göras rene, de döfwe höra, de döde resas upp och dem fattigom warder pre=dikadt evangelium. Huru många andeligen blinde har han icke återgifwit synen sedan deß? Huru många maktlösa knän och trötta händer har han icke stärkt och wederqwickt sedan den da=gen? Huru mycken själskrankhet har han icke helat, huru mycken styggelse och barbari har han icke förjagat från den mensk=liga sammanlefnaden, hwilken lyftning från wildhet och råhet har han icke gifwit folken, der hans lära framgått, huru många ören har han icke öppnat och skärpt för sanningens, rättwisans och menniskokärlekens stämma, huru många döda och slumrande krafter har han icke återkallat till lif och werksamhet för helt andra ändamål, än mat och kläder, bergning och jordisk lycka? Huru många fattiga har han icke gjort rika i deras fattigdom och gifwit hugsvalelse och frid, der man icke wäntade någon frid förrän i grafwen! Ack, en blick tillbaka, christne! på slägg=ter, som kommit och slägter som gått, och wi se med rörelse, huru mäktig och kraftfull den frälsarehanden är, som icke för=smår att lägga sig ned äfwen på wårt arma bröst, för att äf=wen der skapa nya himlar och en ny jord. De som tweka att nedfalla och tillbedja, de som beundra och wörda många andra namn i tiden, men förgäta Jesu namn och hafwa åt det ingen hyllning och inga offer, hafwa de betänkt att det finnes rundt omkring dem ett samfund, som är större, widsträcktare och war=aktigare än något samfund på jorden, en christenhet, som fort=går såsom ett ständigt underwerk af Jesu hand och gör alla an=dra tecken och under öfwerflödiga? — ty sådana ligga der i oräk=nelig mängd för dem, som hafwa ögon att se och ören att hö=

ra — ett samfund, så ordnadt och tillhopafogadt, att det öfverlefwer alla menniſkowerk, alla hjeltars ſkapelſer, alla jordiſka wälden, ett ſamfund ſå ſtarkt att det aldrig lider af någon förgängelſens åwerkan, ſå befäſtadt, att ſjelfwa helfwetets portar icke blifwa det öfwermäktige, ſå lefwande i ſin utweckling, ſå heligt i ſina ſyften, ſå oemotſtåndligt ſtigande i ljus och fullkomning, att det aldrig ſjunker, ſåſom utlefwadt och föråldradt, i någon jordiſk graf, utan har himmelen till ſitt mål och ljuſets oförgängliga land till ſlutpunkt för ſin tillwaro? Du, ſom will bedöma domaren öfwer lefwande och döda, du, ſom med ſjelfådraget mörker öfwer dina ögon ſtöter dig än på det ena, än på det andra i din frälſares framträdande, hejda dig ett ögonblick och betrakta hans händers werk, hans förſamling och hans herdewärd; mät hans tempel och hans altare och de ſom tillbedja derinne, och — du ſkall icke längre gå döfſtum, der allt ſjunger om hans lof, der allt wittnar om hans ära. Det är icke hans kärlek ſom är för ringa, det är icke hans makt ſom är för inſkränkt, eller hans werk ſom är för litet, eller hans wakande öga ſom är för ſkumt; det är din kärlek ſom har briſter, din tackſamhet ſom är för knapp, din fattning ſom behöfwer widgas, din ſynförmåga ſom behöfwer ſkärpas. Och i den mån deſſa briſter helas, i ſamma mån upphör Jeſus att wara dig ett mål för motſägelſe.

3.

En orſak, hwarigenom Jeſus blifwer ett mål för motſägelſe, är ändteligen ock den, att mången will hafwa honom mera till en frälſare för tiden, än för ewigheten. Wore Jeſu wälgerningar ſammanhopade inom den trånga rymden och de haſtiga ögonblicken, wårt jordiſka lefnadsſlopp; låge kronan och lönen inom tidens gräns, ſynbara för dödliga ögon, ſå ſkulle ſäkert icke ſå många motſäga honom eller draga ſig undan för den wäg, den ſtrid och den förſakelſe, hwartill han kallar. Anſpråket att ſe, för att tro, ligger djupare än wi föreſtälle oß, och det utrotas icke utan ytterſta ſwårighet. Är det icke detta an-

ſpråk, ſom ger ſig luft i det knot och den klagan, det mißnöje och den mißtröſtan, hwaraf werlden i alla kanter genljuder? War det icke detta anſpråk, ſom gjorde att Guds egendoms-folk, der Jeſus uppträdde, wille påtwinga profetiorna om honom en timlig och ſinnlig betydelſe och fordrade, att Jeſus ſkulle lyfta det romerſka oket af deras ſkuldror och, när detta hopp felſlog, gjorde honom till föremål ej blott för motſägelſe, utan ock för hat och förföljelſe, ſmärtor och lidanden? Icke blott Jeſus ſjelf, men hela lifwet blir oß en motſägelſe och en oförklarlig hemlighet, om wi icke ſträcke wåra tankar till ewigheten och lägge Jeſu erinran på hjertat: mitt rike är icke af denna werlden. Åſynen af de olika lotterna i werlden, de rättfärdigas ofta mötande motgångar och lidanden under det de ogudaktige framgå i lycka och wällefnad, de ofta felſlagna ſkördarna af nedlagda mödor och uppoffringar för det rätta och goda, dödens oförtänkta härjningar, der hoppet blomſtrade ſom ſkönaſt och löftet ſtod ſkrifwet om mycket godt för mång år, förluſter der man wäntade ſig förnöjelſe och glädje, ökade bekymmer och mörknande utſigter der arbetet war ſom ihärdigaſt, anletets ſwett ſom ymnigaſt och wakorna ſom trägnaſt, oſkuldens mångåriga lidanden och den brottsliges ouppdagade illgerningar, ack, hwad begrepp ſkulle detta allt ingifwa oß om lifwet och om Herren, ſom har ſin hand deri, ſå framt wi tänkte, att allt ſkulle ſtanna wid grafwen? Skulle wi icke hafwa en motſägelſe till hands wid hwarje den minſta del af denna förunderliga ſtyrelſe-lag och ſätta wårt eget förſtånd wida högre än det, hwaraf allt beror och allt ledes? Men här ſkall hwarje freſtelſe till twehågſenhet mötas med den wördnadsbjudande tanken: Gud är icke blott tidens, utan ock ewighetens herre. Inför honom äro tuſende år ſåſom den dag i går framgick. Det war för att ſäga oß detta och lyfta wårt öga upp till en oförgänglig werld ſom Jeſus bodde ibland oß. Såſom han ſjelf ſådde, utan att uppſkära, ſjelf förſakade, utan att här finna tackſamhet, ſjelf kämpade, utan att här få någon annan krona, än det ſargande törnets, ſå wille han ock, att wi ſkulle anſe detta lif endaſt ſåſom

en pröfuingsbana, såsom en uppfostran och beredelse för ett annat, der allt skulle jemnas, förklaras, wedergällas. Göre wi icke denna åsigt till wår åsigt, så skall alltid wår lefnadsdag, äfwen om den räknas ibland de lättare och lyckligare, blifwa en tung dag och wår ande skall aldrig, äfwen med bästa wilja, kunna glädja sig i Gudi sinom frälsare under lifwets mödor eller sjunga honom någon Simeons lofsång wid lifwets gräns. Wägen skall blifwa oß ständigt ödslig och det så mycket mer, som wi med all wår otålighet och klagan icke i det minsta kunna förändra Guds tankar. Wi skole alltid känna oß kufwade och nedtryckte ej blott af det kors wi hafwe att bära, utan aldramest af den känslan: du måste lyda: du kan intet förändra: stoftets knot stiftar ingen lag.

Will du derför, christen, i dina kommande och gående dagar hwila i din frälsares armar såsom ett lyckligt barn, ega lefnadsmod och lugn i alla tidens skiften, så undwik med omsorg de stötestenar, som göra din herre och frälsare till ett mål för motsägelse, och fastän du ser honom i dag uppträda såsom ett tidens barn och såsom sådant hwila på dödliga modersarmar, så måste du dock taga ewigheten till hjelp, för att fatta honom såsom han är i kärlek och makt, i wishet och godhet. Du går, christen, i deßa dagar att taga afsked af ett förflutet års mödor och bekymmer. Har du burit dem med glädje eller twång, det har berott på huru du fattat och förstått din herra. War du ett med honom, då somnade du lugn och waknade förnöjd äfwen i din sorgedag. Emottog du honom i ditt hjerta icke af förnuftets tomma slutledningar, icke af otrons och lättsinnets läxpar, utan såsom han stod förklarad i ordet, i det pånyttfödda hjertat och i de flydda tidehwarfwen, då war han dig till uppståndelse i mången fara, till lättnad i mången strid och till glädje i månget bekymmer. Så wille han åtminstone komma och wälsigna. Ty kärlek war alltid hans wäg och wälsignelse hans werk. Så will han ock komma i ditt nya år och hela din fortsatta lefnadstid, till deß han en gång kommer och aflyfter bördan för alltid af dina axlar.

Genom tidehwarfwen, både dem som warit och dem som warda, gör han ſig känd och förklarad ſåſom ſtor, mäktig och tillbedjanswärd. Så må han då äfwen under den ſärſkilta tid, den fröjdefulla högtid wi deßa dagar firat, hafwa för en hwar ibland oß blifwit känd och förklarad ſåſom wårt högſta glädje-ämne och wårt hjertas tillflykt i lifwet och i döden. Ack, mätte jordiſk glädje och ſinnliga förſtröelſer icke hafwa inkräktat allt-förmycket af den uppmärkſamhet och luſt, ſom högtidens rätta föremål af oß begärt! Mätte wårt lif, det inre och yttre, icke hafwa warit en öppen motſägelſe mot den omſkapande, hel-gande och renande kraft, hwarmed Jeſus under himmelſka här-ſkarors fröjdeljud nalkats wåra hjertan och boningar! Ljufwa, ſaliga högtid, du ligger redan bakom oß med dina högtidliga budſkap och nåderika tillſägelſer. Dina fridfulla ſabbatstimmar hafwa ſjunkit ned i den graf, dit all wår tid ſåſom en haſtig wåg förrinner och du ſtår ej längre framför oß annat än med ditt anſwar. Dina ljus ſläckas och dina högtidsfröjder återklin-ga ſnart i wår ſjäl endaſt ſåſom ett minne från det förflutna. Alla dina gåfwor och gengåfwor woro förgängliga utom en, det frälſarenamn du blandade i wår ſång och lade på wåra läppar. Må den gåfwan warda behållen med trons faſta händer, un-der det wår wäg framlöper mot okända ſkiften och owiſſa dagar! Med Jeſum i wårt hjerta ſkåde wi utan grämelſe tillbaka på wårt förſwinnande år och räcke utan oro wår hand till afſked åt deß arbeten och mödor, deß fröjder och ſmärtor. Hwad den ena dagen kraftigt ſade till den andra: i Herranom allena är rättfärdighet och ſtarkhet, det ſäger ännu mer det ena året till det andra. Tro på Herran Jeſum och fly i hans famn! Må den ſiſta ſkörden, den ſlutliga wälſignelſen af ett förgånget års-ſkifte blifwa den erinran och den lärdomen, att Jeſus frälſaren allena är wärd att efterſträfwas och hans namn att heligt häl-las och tillbedjas ifrån tidehwarf till tidehwarf, ifrån ſlägte till ſlägte! Amen.

Första Böndagen 1847.

Allt folket gret, då det hörde lagsens ord.

Efter en lång frånvaro från sin fädernebygd och en tryckande fångenskap i fremmande land, fick Judafolket genom Försynens skickelse omsider återwända och i de nejder, der deras fäder lefwat och dött, uppslå sina hyddor, uppbygga sitt tempel, upprätta sin gudstjenst. Nehemia war ett af de kraftfulla redskap, som återförde folkets hjertan till deras fäders Gud. Han samlade dem i den nyinwigda helgedomen och öppnade för dem den länge tillslutna Mosis lagbok. Wid ett sådant tillfälle kunde folket af glädje och djup rörelse icke återhålla sina tårar. Känslan att hafwa återfunnit ett länge efterlängtadt hem, medwetandet att åter wara ett slutet helt för sig med full frihet att obehindradt få dyrka sina fäders Gud, lofsjunga hans namn och betrakta hans ord, det upplifwade minnet af fordna dagar och de talrika wälgerningar Herren af urminnes tid utstrött på den plats, der de nu stodo, och glädjen deraf att samma oföränderlige Gud i barmhertighet och nåd ännu skådade ned på sitt af många skiften pröfwade folk, den outsägliga hugnaden att, efter mödor och sorger, få andas fritt ut i fridens tempel och från det gamla Zions borg åter få lyfta öga och hjerta mot Guds berg och hus; allt samwerkade oemotståndligt till framkallande af den djupaste rörelse och den heligaste andakt, då boken med de ewiga sanningarna öppnades och förelästes. Tacksamhet och fröjd i förening med känslan af owärdighet och ånger öfwer en åsamkad syndaskuld gjorde, att allt folket gret, då det hörde lagsens ord. Wi läsa härom i Nehemiä 8:de kapitel.

Ehuru wåra öden, chriſtne! icke äro deſamma ſom Judafolkets, förefinnas dock på en ſådan dag ſom denna många anledningar till ſamma högtidliga och heliga känslor, ſom waknade inom deß bröſt. Äfwen wi ſamlas inom Guds tempel att höra hans ord, öfwerſkåda wår ſtällning och draga oß till minnes ſå wäl Guds fortſatta faderswård ſom wår egen ſyndaſkuld och wårt oafwisliga behof af benådning och frid. En chriſtlig öfwerhet har, lik Nehemia, kallat allt folket till Guds gårdar, och beredt det tillfälle att under ordets betraktande, enhälliga böner och uppriktiga loffånger återkomma till ſig ſjelft, taga ſin rätta beſtämmelſe i ſigte och i ſtillhet öfwerwäga ſjälens angelägenheter, tidens ſammanhang med ewigheten och den ſednares anſpråk på wår omtanka och werkſamhet. Denna dag är helig Herranom och deß arbete heter: bot och bättring, icke tidens winningar, icke förgängliga ſkatters ſökande, icke jordiſka ſträfwanden. Sorgliga minnen från en längre eller kortare fångenſkap i fremmande makters, wåra andliga fienders, wåld, ſamla ſig på denna dag äfwen för wår ſjäl och följa oß upp i helgedomen. Heliga erinringar om flydda barndomsdagar, då ingen träldom i ſynden ännu war bekant, upprinna äfwen i wår ſjäl och framkalla längtan efter den frid wi då egde och det barnaſkap, ſom då war oß förwaradt i himmelen. Den glädjande wißheten att under alla omwexlande öden Gud är oföränderlig och nedſänker ſin nådehand till oß nu ſåſom fordom, att han ännu bjuder oß ſin lag och ſin kärlek, att han wiſar oß med fadersgodhet wägen till liſwet och wägen till döden, att han ropar till oß med ömhet och alfwar: wänder om, I affällige barn! ſå will jag hela eder, blandar ſig dock med det ſorgliga och upplifwar wårt mod. Ty wid deſſa nådens och kärlekens maningsljud från den bäſte fadren, den trognaſte wännen, den ſäkraſte ledſagaren, kan ett chriſtligt folk icke bliſwa känſlolöſt eller uteſtänga andaktsfulla rörelſer från ſitt hjerta. Liſwet återfår ſin alfwarliga betydelſe; hwarje ſteg blir wigtigare; flärd och fåfänglighet wika undan; det ewiga målet klarnar, och hjertat fattas af den brinnande luſten: lät

oß beſe det goda landet på hinſidan Jordan! på hinſidan tiden, döden och grafwen! Lyckligt det folk, ſom ſå förſtår Guds kallelſe och enhälligt beſlutar ſig för himmelſka ſträfwanden! Sällt det folk, ſom icke af twång, utan af ſjälsbehof, lägger det jordiſka å ſido, för att fira den dag, ſom Herren gör, och låter deß uppgångna ſol bliſwa en morgonſol för en Gudi helgad leſnadsdag! O, låtom oß glömma att det finns tanklöſa och förſtockade menniſkor, ſom icke höra Guds röſt, menniſkor, ſom äfwen på denna bot- och bönedag ligga qwar i ſin ſyndaſömn och kanhända icke wakna förrän den dag, då bot och bättring icke mera bjudas dem! Låtom oß hellre tänka på de botfärdige, de om ſin frälsning och ſalighet angelägne, hwilka, nära eller fjerran, beſluta en alfwarlig bättring och wälkomna den öfwer ſtad och land uppgångna nådedagen med glädjetårar! Låtom oß tänka på de uppriktiga ſuckar, de af hjertats djup gående böner och förböner, hwilka från olika orter och tempel uppſtiga denna dag till Guds thron och der ſammanträffa! Låtom oß fröjdas åt de frommas beſlut och hwila wårt öga wid dem, ſom anſe jorden för ett fremlingeland, men himmelen för ſitt rätta hem! Wi wilje hoppas, att ingen af Herrans nådedagar upprinner förgäfwes, och minſt den dag, ſom i dag framlöper. Ack, wißt ſkall Herren inberga, innan ſolen nedergår, mången ſkön kärfwa af tro och bättring i ſina ewiga hyddor, att förwaras till den ſtund han dömer jordens krets med rättfärdighet. Måtte äfwen ibland oß, chriſtne, ſkörden bliſwa rik och Herren priſad och ärad efter ſin kärlek och ſitt tålamod! Måtte Guds ord, ſom, för hwarje gång det återkommer, är lika nytt och friſkt, icke hafwa förlorat nyhetens behag, utan förſätta oß i den heliga och alfwarliga ſinnesſtämning, ſom det med rätta kräfwer! Måtte det i Guds hand bliſwa ett ſäde till ewinnerligt lif och göra oß till ett gudaktigt folk, enhälligt i tron, enhälligt i kärleken, enhälligt i hoppet! Wi beſegle denna önſkan, med förtröſtan på din nåd och hjelp, o Gud! i efterföljande ſång: Pſ. 385: 6, 7.

Fader wår, m. m.

Den af wår christliga öfwerhet förordnade text på denna årets första allmänna Bot- och Bönedag finnes antecknad hos profeten Hesekiel, 18 kap. 32 v. och lyder sålunda:

Jag hafwer ingen lust till hans död, som dör, säger Herren, Herren; derföre omwänder eder, så fån I lefwa.

Gud möter oß på denna dag med ett ljuft och saligt ord. O, att äfwen wi mötte honom med känslor och uppsåt, swarande mot hans kärlek! Detta ware wår omsorg och wår föresats! Deruti ligger det sanna firandet af denna högtidliga nådedag. Till uppmuntran och uppbyggelse för oß alla wilje wi betrakta:

Ett christligt folk, som i bön och botfärdighet ödmjukar sig inför sin Gud.

1.

Ett folk, som i bön och botfärdighet ödmjukar sig inför sin Gud, erkänner sitt beroende af honom och röres af hans kärlek.

Fastän ingen sanning är mera obestridlig än den, att werlden, med allt hwad deruti är, hwilar i Guds hand, att alla folkslags och alla menniskors öden styras af honom och att ingen skapad warelse eger något af sig sjelf, utan har sitt allt ifrån en osynlig fader, är det dock en lika sann som sorglig erfarenhet, att många förgäta och, att döma af deras werkliga lif, förneka denna sanning. Hela deras tänke- och handlingssätt hwilar på sjelfwiskhetens grund, och hwad godt de njuta eller utöfwa, tillskrifwa de endast sig sjelfwa, sin egen klokhet, sin egen makt och omtanka. Derföre när Herren, den himmelska husbonden, hwars förwaltare och tjenare de äro, kallar dem genom samwetets wäckelser eller ordets uppmaningar att göra räkenskap, fråga de med Pharao: ho är Herren, hwars röst jag hörа skall? Se der orsaken, hwarföre många saknas, då det skall offras Herranom, hwarföre äfwen en sådan dag som denna för dem framgår utan betydelse och med all sin näd

och wäckelſe icke förmår röra och beweka deras hjertan. I motſats häremot framträder Guds folk med undergifwenhet och klart medwetande af ſitt beroende i det minſta ſom det ſtörſta. Det känner ingen nämnbar makt, ſom icke är gifwen ofwanefter, det ſer ingen ſkörd hwarken inom den andliga eller lekamliga werlden, ſom icke wattnas och wårdas af Guds hand. Hur långt och hwartheldſt det ſkådar tillbaka, ſäger det med Israëls trogna förkämpe, Moſes: Herren wår Gud hafwer dragit för oß och ſtridt för oß i öknen, der wi ſett hafwe, huru han burit oß, ſåſom en man bär ſin ſon, i all den wåg, den wi wandrat hafwe, till deß wi intill detta rummet komne äro: de rum wi beträdt, de tider wi upplefwat, de fröjder wi njutit, de ſorger wi öfwerwunnit, de krafter wi anwändt, det bröd, den bädd, den wederqwickelſe, den helſa, den arbetsſtyrka wi egt, det war ditt allt detta, o Gud, ſäger hans trogna folk, och wi äro alltför ringa till all den barmhertighet, ſom du med din tjenare gjort hafwer. Tempel och andaktstider, gudstjenſter och ſerſkilta dagar, egnade till Herrans lof, äro derföre i ett ſådant folks ögon af wäſendtlig nödwändighet, och det har aldrig ſett något ſom är förmycket i den wägen, ware ſig affeende fäſtes på hwad Gud har rätt att fordra eller på hwad gudaktighetskänslan behöfwer, för att uppeldas och underhållas. Det ſer faſtmer mycket fattas i den fullkomliga tackſamheten. Mycken glömſka ſmyger ſig in i den omſorgsfullaſte lydnad, i det noggrannaſte aktgifwande på Herrans fordringar, och det är känslan deraf, ſom gör att Guds folk gripes af den djupaſte rörelſe, då det ſkådar hans fortſatta trohet och hör de orden af hans mun: jag hafwer ingen luſt till hans död, ſom dör. Här ſtannar ett chriſtligt folk med häpnad öfwer djupet af Guds kärlek, då det tänker på alla de gräsliga ſynder och miſſgerningar, ſom i werlden blifwit bedrifna, då det från alla ſidor ſer ſå mycken otack lemnad till ſwar på den allsmäktiges långmodighet af dem han kunnat trampa till ſtoft wid den förſta deras högmodiga tanke, wid det förſta deras förſök att wara något för ſig ſjelfwa. Både utom och inom ſig ſer det otaliga

anledningar till den rättfärdiges straffdomar, och hwem hade lidit oskyldig om de gått i fullbordan, om Herren skuddat de ogudaktige såsom stoft af sina fötter i samma ögonblick de lade sig såsom frätande hädelser på hans namn? Men kärleken, den himmelska och oförklarliga, hwaraf en wärmande stråle med Christo Jesu lyste ned i tidens natt, afwände alltjemt dessa straffdomar, och för denna kärleks skull ljuder ännu den hugsvalande stämman till jordens barn: jag hafwer ingen lust till hans död, som dör: jag will ännu förbarma mig. Detta ännu är ett likgiltigt ord för tanklösheten, men ett förwånande och till tårar rörande ord för ett folk, som har någon kännedom om sig sjelft och hwad det oundgängligen behöfwer för sin frid och sin ewiga wälfärd. Då det botfärdigt och törstande efter nåd frågar med oro: finns det ännu rum för mig i himmelen? så är swaret redan till mötes: se här min fadershand, min famn, min förlåtelse! När den himmelske förbarmaren sålunda uppfyller sitt löftesord: förrån de ropa, will jag swara, och medan de ännu tala, will jag bönhöra, drages ett rättsinnigt och christligt folk af wördnad, tacksamhet och genkärlek till honom. Det ser möjligheten att få syndaskulden aflyftad, sina samweten lugnade, friden återställd och annammar detta tillfälle med glädje. Det lyßnar till Herrans kallelse såsom en wilsekommen i ödemarken lyßnar till en förlorad ledsagares. Det skyndar till Guds gårdar, att få wälsignelse med fulla händer, tröst för syndasmärtan, upprättelse i sin mißtröstan, utsigter för det tillkommande. Det räknar för sin högsta njutning och fällhet att följa Guds godhet på spåren och se huru hans hjerta smälter wid tanken på en fallen menniskoslägt, huru han, fastän förgäten och föraktad, bereder en frälsnings-anstalt i Christo och så älskar werlden, att han utgifwer sin ende son, på det att hwar och en, som tror på honom, icke skall förgås, utan få ewinnerligt lif. Detta är ett christligt folks högsta fröjdeämne på jorden, liksom det är englarnas i himmelen.

2.

Ett christligt folk, som i bön och botfärdighet ödmjukar sig inför sin Gud, fattar afsky för synden, såsom en wäg till döden. Tusende gånger har det blifwit sagdt och upprepadt, i tal som i skrift, att synd är ett folks förderf, men endast det folk, wi här beskrifwe, förstår och behjertar denna sanning. Det skådar omkring sig på tidens elände, och i alla jemrens taflor, som upprullas för deß öga, läser det den uppfyllda domen: när synden hafwer aflat, föder hon döden. Ett christligt folk fruktar derföre hwarje det minsta insteg synden kan winna och låter icke dåra sig af den prydliga drägt, hwari hon ofta framträder. Död och förderf ligga alltid i förstå der hon framsmyger, hurheldst hon benämnes och hur oskadlig hon än af tanklösheten warder ansedd. Guds folk stannar icke wid den brodd, som uppskjuter, utan betraktar derjemte de slutliga frukterna, de fasawäckande skördarna. Och när det så forskar, antingen öfwer den enskiltes eller samhällets fortgående lif, antager ingen ting en så fruktanswärd skepnad som synden. Men det är icke blott följderna som afskräcka. Den tanken gör synden ännu afskywärdare, att en kärleksrik Gud förorättas med hwarje det ringaste afsteg från hans wägar, att det gudomliga majestätet begabbas och bespottas hwarje gång hjertat wäljer en syndig lust, läpparna ett syndigt ord och själens eller kroppens krafter befatta sig med någon syndig gerning. Ur denna synpunkt blifwer synden mest förkastlig, förkastligare i samma mån som wördnaden för Gud och kännedomen af hans kärlek är sann och lefwande. Sålunda är icke blott lagen, utan ock evangelium ett medel att ställa synden i sin rätta dager. Den förra är ett ljus, som upptäcker synden, det sednare ett ljus, som wisar oß all deß wederstyggelighet och wäcker wår afsky derför. Ju förtroligare wi derföre umgås med evangelii sanningar och den himmelska kärlek, som i dem alla framstrålar, desto skarpsyntare blifwer wår blick wid syndens bedömande, jemte det de räcka oß det säkraste wapnet till hennes bekämpande. När wi träde in i försoningens helgedom och der se menlöst blod rinna,

när wi på den frågan: hwi lider Jesus så bittra dödsqwal? erhälle det swaret: wåra synder woro den gisel, som hudflängde honom, det mordwapen, som genomborrade honom, först då fatte wi rätt hwad synden är till sin betydelse. Guds folk glömmer aldrig att betrakta synden på samma gång som det betraktar försonaren, och i den mån han winner deß wördnad, tacksamhet och kärlek, i samma mån lifwas det ock till helig nitälskan att motarbeta förderfwet både inom och utom oß. Det dagtingar icke lättsinnigt med laster och orättfärdighet, utan wäpnar sig på alfwar till deras utrotande, så mycket det förmår. Det känner ingen fiende, hwarifrån det heldre wille befria sig sjelft och sina efterkommande, än synden, förwisadt att alla andra olyckor, som drabba ett folk, äro antingen skenbara och siörre i inbillningen än werkligheten, eller ock nyttiga och wälgörande pröfningar, tillåtna och tillsända af en allwis fadershand. Det drager sig till minnes huru Gud warnat för syndens wägar, huru han dels med milda lockelser, dels med alfwarliga hotelser påminnt om sin wiljas fullbordan. Det ser huru han med alla de lidanden han låtit den enskilte eller det allmänna wederfaras sökt kalla menniskor närmare till sig, sökt wäcka dem ur den andeliga trögheteus dwala, sökt förädla deras sträfwan och ställa det ewiga målet klarare för deras syn. När derföre ett christligt folk i en andäktig stund och på en sådan dag som den närwarande betänker detta, när det öfwerskådar både hwilka förödelser synden anstält i menniskolifwet och den oförrätt dermed tillskyndats fadershjertat i himmelen, och huru hwarje fortsatt hyllning af synd och orättfärdighet är en korsfästelse på nytt för den kärleksrike försonaren, samt ändtligen huru omsorgsfullt och outtröttligen Herren ännu arbetar på allas bättring och båtnad, för att få sluta alla en gång till sitt hulda bröst i sitt ewiga rike, o, då gripes ett christligt folk af helig harm öfwer den ostörda frid mörkrets makter blifwit lemnad, öfwer den likgiltighet, hwarmed djefwulens gerningar blifwit betraktade, öfwer den wårdslöshet, hwarmed farorna blifwit mötta, öfwer de swaga bemödanden,

ſom widtagits till förderfwets hämmande, öfwer ſlappheten och liknöjdheten i ungdomens uppfoſtran och daning för Guds rike, öfwer de bräckliga och eländiga fäſten man bygt mot ondſkans härar, den ſmutſiga egennyttan, de nedriga ränkerna, de fräcka laſterna, den oförſynta gudlöſheten, det flärdfulla werldsſinnet, den djerfwa ſtridslyſtnaden, den grymma orättrådigheten, den tanklöſa wällefnaden, den wanärande oordentligheten, den ſmygande afunden, den blinda högfärden och hwad annan införſel djefwulen lyckas införa medan folket ſofwer. Allt detta blifwer ett chriſtligt folks egentliga och förhatligaſte fiende, då det gör redo för ſin ſtällning inför ſamwetet och Gud och blickar fram öfwer ſin wäg och ſitt mål. Det ſer ſig kalladt af en näderik Gud till de heligas ſamfund. Och för att winna detta mål, fattar det wapnen i ſin hand och uppſäger ſynden ſin lydnad; ty ſynd är wägen till döden.

3.

Ett chriſtligt folk, ſom, i bön och botfärdighet ödmjukar ſig inför ſin Gud, fattar beſlut till omwändelſe, ſåſom wägen till lifwet. Så ſäger Herren: omwänder eder, ſå ſkån I leſwa! Wid detta ord tänker ett botfärdigt folk: denna uppmaning och detta löfte ljuder till mig i dag, kanhända icke i morgon: jag will derföre gömma deſſa ord i mitt hjerta och öfwerwäga, hurudant det lif är, hwartill Herren kallar: jag will från denna ſtund icke blott låta en flyktig tanke på liffens wäg genomfara min ſjäl, utan i ſjelfwa werket beträda den: jag will heldre lyda Guds röſt än werldens, heldre lida bedröfwelſe med Chriſto, än hafwa luſt i ſynden. Omwändelſen ſkall blifwa mitt arbete från detta nu, och i detta arbete ſkall jag förblifwa trogen och outtröttlig. Mina öfriga wärf och åligganden ſkola ingå i detta ſåſom delar i ett helt: jag ſkall kämpa för det ewiga lifwets winnande, under det jag kämpar med jordelifwets mödor, briſter och bekymmer: timliga ſorger eller fröjder ſkall jag uppſkatta endaſt efter den inflytelſe de ega på mitt andliga lif: ingen lycka ſkall jag räkna för

lycka, dereſt den förminſkar något af mina ſkatter i ewigheten eller fördröjer mina ſteg på wandringen till de ſaligas arfslott: ingen ära, ingen höghet ſkall för mig hafwa någon betydelſe, dereſt de fördunkla den högheten och äran att tillhöra Guds egendomsfolk och göra mig likgiltig för barnaſkapet i himmelen. Så ſätter ett botfärdigt folk lifwet i Gud framför lifwet i werlden, hur fällt och forglöſt det ſednare än kan leſwas i och för ſig ſjelft. Men denna grundſats är alldeles motſatt den, ſom följes af werldens barn, och af denna grundſats, att förſt ſöka Guds rike och hans rättfärdighet, följer all den förſakelſeanda, ſom utmärker ett chriſtligt folk, och uppenbarar ſig i ſtändaktighet ſå i motgång ſom medgång, i uppoffring, när det gäller Guds ära och bröders wäl, i tålamod och tyſt undergifwenhet, när Herren pröfwar och agar. Det lägger wigt på den wördnadsbjudande ſanningen, att lifwet på jorden leſwes blott en enda gång och att lifwet bortom grafwen beror af detta förſta och enda framträdande i tiden, att om Guds wägar här icke begynnas, blifwa de för ewigt ſtängda och Herrans herrlighet för alltid gömd i ogenomträngligt mörker; att om wi icke leſwe i Gud, komma wi aldrig till någon kännedom om hwad Gud är och med all wår gudaktighet och wåra tempelhögtider icke till någon annan beſittning än ett tomt begrepp om Gud, hwaraf ingen wälſignelſe ſkördas. Ett chriſtligt folk lägger tillika wigt på den ſanningen att de ſpår det qwarlemnar, de efterdömen det gifwer, de ſyftemål, för hwilka det leſwer, ſkola för kommande ſlägter ſtå outplånliga och inwerka på deras we eller wäl, att föräldrar och föregångare kunna med en falſk lefnadsriktning icke blott ſjelfwa förfela ſitt rätta mål, utan ock öppna förderfwets graf åt ſina barn och beſtämma deras fall, långt innan de hunnit utweckla ſina krafter. Ack, om ändå det onda ſjönke med de onda i grafwen! Då wore eländet på jorden icke få ſtort. Men nu hålla de döda de lefwande likſom wid handen och det finns ingen makt, ſom förmår ſöndra dem. Folket, ſom föregick och folket, ſom efterföljde, ſjöngo begge hoſiannaropen der Jeſus framgick på palmbeſtrödda

wägar; men de uppstämma ock begge korsfästropen, blott det första gifwer tonen dertill.

Blickande alltså dels på sin egen, dels på efterkommandes wäg, fattar ett christligt folk djupt och alfwarligt omwändelsens nödwändighet. Det will heldre lefwa försakelsens, mödans och uppoffringens lif, der Herren går med, än flärdens, fåfängans och njutningarnas, der Herren är förswunnen. Det föresätter sig att kämpa mot lustarna och begären, att waka öfwer det förrädiska hjertats alla rörelser och med daglig bön i förening med dagligt arbete anropa om Guds rikes tillkommelse. Det föresätter sig att samwerka till endrägt och frid, icke inlåtande sig i någon annan täflan än den om Guds rike, en lefwande tro, en uppriktig menniskokärlek, ett inbördes bistånd, pålitlighet i pligter, trohet i löften, swekfrihet i handel och wandel, redlighet och renlefnad, upprätthållande af menniskowärde, ödmjukhet och saktmod, fördragsamhet och mildhet, wördnad för Guds ord och oskrymtad gudsfruktan, såsom grundwalen för alla öfriga dygder, grundwalen för enskiltas och det helas wäl. Det uteständer all egenrättfärdighet, all sjelfförtröstan och öfwermodig lit till egna krafter, och beder till Herran: omwänd du mig, så warder jag omwänd! Det wet att ingen rättfärdighet ännu uppwext på den syndiga menniskonaturens förderfwade grund, att om Herren icke bygger huset, så arbeta de fåfängt, som derpå bygga. Det förtror sig derföre till honom, som sade: utan mig kunnen I intet göra, till Jesum, som är werldens ljus och syndens segerwinnare. Wid hans arm säger det: i Herranom har jag rättfärdighet och starkhet. Der han är wägen, blott der är lifwet, och fastän han leder de sina genom mången bekymrets dal, ja genom sjelfwa dödsmörkret och grafwens natt, äro hans följeslagare likwäl redan här salige. Ty de som lefwa med honom, de lefwa hoppets lif; de weta att denna tidens wedermöda icke är att förlikna med den herrlighet, som på dem uppenbaras skall; de weta att han leder dem på sistone till ära och de se ju längre deß mer, att det lönar mödan att gå der han går och nedtysta all otålighet,

då han säger: sade jag icke dig, att om du trodde skulle du få se Guds herrlighet? Denna herrlighet uppenbaras först när ögat kan fördraga deß glans, när förgängelsens mark är genomwandrad och detta förgängliga ikläder sig oförgänglighet. Då begynna hyddorna framskymta, der han i förwäg beredt sina trogna rum. Salige äro de, som följa honom dit! Der är lifwets fullkomning, der är mödans lön. Omwändelse hette första anwisningen. Bedröfwelse och strid utgjorde första wägskiftena, alldeles såsom Herren sagt: genom mycken bedröfwelse måste man ingå i Guds rike. Men icke hindrar dock detta Guds folk, medan det ännu är på wägen, att sända sina tankar i förwäg dit, der lifwet, som här, lik en sluten knopp, war fördoldt med Christo, utslår i blomning och öppnar en ewig sommar. Ack, wi kunne gästa der och wärma oß wid den sol, som aldrig nedergår, i mängen högtidlig stund medan wi ännu diväljas i jemmerdalen, blott tron lefwer i hjertat och wi kunne instämma i de orden:

Jag wet på hwem jag tror,
När mina synders minne
Med ångrens bittra qwal
Betungar själ och sinne.
Botfärdig nalkas jag
Min Gud i Jesu namn
Och öppnad ser för mig
En faders hulda famn.

Christne! wi hafwe under denna andaktsstund betraktat ett folk, som i bön och botfärdighet ödmjukar sig inför sin Gud. Wi hafwa uppletat deß hufwudsakliga kännetecken och wisat huru det med ödmjukhet erkänner sitt beroende af Gud, med rörelse skådar hans långmodighet, gläder sig öfwer hans kärlek, fattar afsky för synden såsom en wäg till döden och beslutet omwändelsen, såsom en wäg till lifwet.

Men hwar finnes detta folk? Är du, förſamlade menighet, en af de ſkaror, ſom med botfärdighet och bättringsbeſlut möta Herran Gud och inwiga honom ſin framtid? Röres äfwen ditt hjerta af Guds innerliga barmhertighet? Är det äfwen för eder, Chriſtne! en glädje att templen ännu upplåtas, att Guds kärleksröſt kallar eder derin, att I fån höra det ordet af himmelen: jag hafwer ingen luſt till hans död ſom dör, att I fån ſluta eder alla i Guds famn, att I fån anförtro både eder ſjelfwa och edra barn i förſonarens wård? Kännen äfwen I ſmärtan af att wara ſkilde från Gud genom ſynden? Längten äfwen I att blifwa ett med honom i en ſann omwändelſe och begynna wägen till lifwet? Denna bot- och bönedag är ett förnyadt bewis på Guds omſorg för wårt ewiga wäl. Måtte den hafwa uppgått öfwer wårt land med ymniga wälſignelſer! Måtte den från alla tempel och alla orter föra uppriktiga ångertårar och heliga bättrings-uppſåt till Guds thron! Måtte den i palats och hyddor ſlita talrika hjertan från ſynd och fåfänglighet och göra allt folket lyckligt i Gud, fridſällt inbördes och ſtändaktigt på wandringen till Guds rike! Måtte den föra många till minnes huru förſonaren i denna tid beträder den ſorgliga wägen till korſet! Måtte de hittills obeweklige wakna åtminſtone wid offerſtunden och ſlå ſig för ſitt bröſt af ångerkänsla, då de höra hwad Herren lider! Ack, huru länge ſkall du hafwa tålamod, o Gud! med oß trolöſa och otackſamma? Huru länge ſkall du uträcka din famn och warkunna dig? Wi äro alle ſyndare inför dig, och du tänker uppå oß, ſåſom wore wi dig oumbärliga. Din ära, din herrlighet är ſtor och oändlig äfwen utan oß; himlarna och jorden loſſjunga ditt namn; dock dröjer och bidar du, att äfwen wi ſkola, wäckte och nådehungrande, hinna till dig och lyckliggöras af din kärlek. O tag oß, denna bättringsdag, alla i din famn, och förwara oß genom din ſtarkhets makt ifrån förderfwet och döden! Amen.

Långfredagens Aftonsång.

Si, rummet, der de hade lagt honom!

Så fick då äfwen han hwila, som kämpat en så hård kamp i tiden, som trampat så många trötta fjät, som oaktadt all sin möda och allt sitt arbete egde intet, det han kunde luta sitt hufwud till. Långa och smärtsamma woro timmarna på korset. Hatet och förföljelsen hade wäl ännu månget smädeord outtaladt, men Jesus hade uppfyllt sitt ärende och fullkomnat sin kärlek. I rätta stunden dignade hans hufwud och klippan öppnade honom en famn, mjukare och mildare än de hjertan han welat frälsa. Si, rummet, der de hade lagt honom! Marc. 16: 6.

Churu intet fattades i Jesu förſonarekall på jorden, — ty då han utropade från korset: det är fullkomnadt, stod intet offer åter för synderna — war dock hans förnedringstillstånd icke slutadt: ett ytterligare nedlåtande till menskligheten lott och läge wille han ådagalägga, innan han höjde sig för ewigt öfwer allt hwad jordiskt och menskligt heter. Det war grafwen och döden han med oß wille dela, på det wi ej blott under lifwets mödor, utan ock wid lifwets slut skulle ega i honom wår tröst, wårt ljus, wår förhoppningsgrund. Genom dödsmörkret, så afskräckande för den naturliga menniskan, wille han bryta sig wäg, för att åter begynna utwecklingen af sin gudomsherrlighet. Han tänkte på oß, som skulle aflida och förr eller sednare finna en graf; derföre gick han att upplysa det rummet. Han tänkte på dem, som redan aflidit, okunnige om honom, som i ljuset framburit lifwet och ett oförgängligt wåsende genom evangelium, på dem som i framfarna tider icke förstått löftena om frälsning och salighet, utan woro sjelfskrifna offer åt helfwetet och den ewiga döden. Derföre nedersteg han till

helfwetet, för att upplysa äfwen det rummet. Han gick bort och predikade för andarna i fängelset, som fordom icke trodde, när Gud en gång bidade och tålamod hade, på det han skulle ådagalägga, att han wunnit seger öfwer djefwulen och all helfwetets makt. War han af ewighet genom Guds allwisa råd och tillika genom sin kärleksfulla och fria sjelfbestämning utkorad till menniskors frälsare, hade han en gång nedstigit till en syndig werld, så wille han ock besöka deß nedersta djup, innan han höjde sig till fadersthronen åter. Och öfwer allt wille han qwarlemna kärleksfulla spår af sin wistelse. Wi inskränke oß i denna stund blott till en wistelseort, nemligen grafwen, en ort, som hwarthelst wi wände oß alltid är wägens mål och gränsen för alla wåra sträfwanden. Wi dröje så mycket heldre wid detta dystra rum, medan Jesus hwilar der, som det just genom hans hwilotimmar i deß sköte får en alldeles ny betydelse och alla deß fasor förswinna. Fick han en ny graf, så fick ock menskligheten en ny åsigt om grafwen genom honom. Äre wi hans rätte bekännare, så behöfwe wi ej frukta och förfäras såsom hedningarna, de der intet hopp hafwa. Döden är uppswulgen uti segren, som Jesus wunnit, och lika litet som wi frukte nattlägret efter dagens mödor, lika litet skall bädden i jorden med den ostörda friden och de tysta graumarna uppwäcka wår bäfwan.

Oß grafwen syntes mörk och kall,
Men det wårt hopp ej störa skall;
När Jesus läggs i grafwen ner,
Deß mörker wi ej frukte mer.

Tack ware dig, o Jesu kär!
Som för oß pint och dödad är,
Tack dig, som grafwens mörka port
Har ljus med din begrafning gjort. Amen.

Fader wår, m. m.

Aftonsångstexten utgör sjette akten af Christi pinos historia.

Wärt slutliga betraktelseämne på förſoningens ſtora högtidsdag blifwe, i anledning af uppläſta heliga text:

Grafwen, ett hwilorum.

Det är af ſtörſta wigt att känna icke blott lifwet, utan ock döden, om wi wilje framgå wår bana med lugn, frimodighet och ſtändaktighet. I, ſom nu lefwen, och kanhända uteſlutande tänken på lifwets wärf, deß tyngder eller hugnader, I ſkolen alla dö; I ſkolen ſomna ſåſom Jeſus ſomnade, I ſkolen neddigna och blifwa känslolöſe för allt, ſom hållit edra känſlor ſpända och på tuſende ſätt ſyßelſatta. Eder lekamen ſkall liga liflös och kända eller okända wänner ſkola, ſåſom Joſef och Nicodemus, ombeſörja eder ſiſta drägt, den hwita högtidsdrägten. I ſkolen föras bort från de glädjens eller ſorgens hyddor, I bebon, till ett tyſt och enſligt rum, derifrån följeſlagarne ſnart ſkola återwända till lifwets oro tillbaka, men I ſkolen förblifwa. Hören alltſå hwad jag i dag har att ſäga eder: grafwen är ett hwilorum, icke en ewig tillintetgörelſe! Hwad tröſt och uppmuntran denna ſanning innebär ſkall beſtämma innehållet af mina ord och min framſtällning.

War Jeſu wäg till korſet långſam och ſmärtefull, kalle wi med ſkäl den dagen lång, ſom under outſägliga qwal höll honom faſtnaglad wid korſet och ſkänkte en hel werld och alla tidehwarf en förſoningslära, ſå dröjde det deremot icke länge förrän de ſaliga frukterna deraf följde. Grafwens milda ſken är den förſta oſkattbara följden deraf. Gingen I på morgonen hitupp, att med beklämda hjertan åſkåda offringen och arbetet, ſå ſån I nu komma upp att ſkåda frukterna. Grafwen har förändrat betydelſe. Salige äro de döde, ſom i Herranom dö härefter, Uppb. 14: 13. Jeſus dröjer hos de döda, för att ſäga: du död, hwar är din udd? du helfwete hwar är din ſeger? Skyn då icke tillbaka, I dödlige! för det mörker, ſom omſkygger lifwets ſlut! Mörkret är icke mörkt när Herranom, och natten lyſer ſåſom om dagen. Jeſus har ombeſörjt, att dödsſkymningen icke ſkall ſkada och förſkräcka eder mer än ſkym-

ningen i denna aftonſtund, ſom förebådar krafternas hwila och lifsandarnas wederqwickelſe. Blott ſynden ſkapar ett mörker, ſom förſärar; men likſom dagen och natten begge äro nyttiga och wälgörande gåfwor ifrån ljuſets fader, ſå är ock hela wår leſnadsdag och den derpå följande nattliga friden helſoſamma och kärleksrika anordningar af en allt uppehållande hand, ſom aldrig öfwergifwer, aldrig förgäter någon. Icke tänker Gud mindre på oß under nattens timmar, än under dagens wärf, faſtän de för oß ſjelfwa utgöra en fortſatt wexling af glömſka och wakenhet. Så äre wi icke heller uteſlutne ur hans tankar i döden, faſtän ſömnen då är ſom djupaſt och glömſkan af allt ſtörſt och långwarigaſt. Bort alltſå I hedniſka tankar, ſom fyllen hjertat med en onyttig fruktan! Wi ſtå på Chriſtendomens ljuſa höjder och i evangelii läras herliga ſken wälkomne wi äfwen grafwen ſåſom en wän; ty

1.

Den bereder oß hwila efter tidens mödor, oro och bekymmer. Om det erbjödes dig, o menniſka! att undkomma grafwen, om du finge dig erbjudet att ſläpa med denna werlden icke en wanlig lifstid, utan tuſende ſinom tuſende år, under det ſläkter omkring dig komme och ginge, och du ſtode qwar i jordlifwets enformighet, en ſtändig åſkådare af och deltagare i deß ſmärtor och fröjder, deß wexlingar och oro, jag är wiß, att du ſkulle tweka, ja, att du efter något betänkande ſkulle ſäga: jag will ock gå all werldens wäg, ſamlas till mina fäder och åtnjuta den frid grafwen erbjuder. Så wet då att uppſkatta denna hwiloſtad och gifwa Herranom dina tackoffer för det han förwandlat den dertill och i behaglig tid tager dig ur larmet och ſtriden och förſätter dig i frid. Så förwandlar Herren det onda till godt. Det är onekligt att döden är ſyndens lön, men under Guds kärleksrika hand blifwa ſjelfwa fallets och ſyndens följder ſtyrda till en behaglig utgång. Arbetets ſwett och möda, ſom blef menſklighetens lott, då paradiſets ſorgfria dagar woro förſpillda och miſsbrukade, gjorde den domen: du ſkall dö-

den dö! icke till en ökad tyngd, utan till en lättnad och en behöflig hwila. Det dubbla straffet blef under Guds fortfatta omwårdnad och genom Guds sons uppenbarelse i tiden förmildradt ända derhän, att genom arbetet blef lifwet en uppfostran för ewigheten och genom döden en nödig hwila och återhemtningsstund beredd att ingå i denna ewighet. Lif och död äro således hwarandras fyllnader i en och samma gåfwa, i en och samma affigt. Gåfwan heter kärlek och affigten wishet, begge för oß omätliga, och wi wete icke om wi skole sjunka ned i större wördnad för Gud såsom lifwets eller såsom dödens herre. Det wete wi, att lifwet är tröttande, att själs- och kroppslidanden göra gemensam sak att förtynga wåra steg, att när det som bäst warit hafwer, hafwer det möda och arbete warit. Det är ljuft derföre att i bekymrets stunder få kasta ögat på ett fridens rum, dit ingen oro hinner. Den tanken: grafwen är ett hwilorum, bringar styrka till wår försmäktande ande, då den söker efter hwila och finner ingen. Den säger till oß: lid och umgåll, såsom en god Jesu Christi stridsman: icke alltid skall du så tröttas och jagas af lifwets omwexlingar. Om wägen än går genom den hetaste strid och ihärdigaste oro, skall den dock sluta i frid och stegen dit blifwa med hwarje minut färre. Bemannad och stärkt af denna tanke fattar en christen sina wapen med kraftigare hand att tåligt fortsätta wägen och kämpa med ståndaktighet icke blott mot lekamliga sorger och lidanden, utan ock mot synd och frestelser. Ty den sanningen, att grafwen är ett hwilorum, är tröstefull äfwen med affeende på wåra andeliga fiender, som aldrig unna oß någon wapenhwila. När man finner, att hwarken böner eller tårar beweka dem till frid, så är det hugnerikt att på förhand ställa sig wid sin graf och der åtminstone kunna säga: härintill skolen I gå, men icke widare! Dermed wexer det christna hjeltemodet och det förnyar för hwarje gång den heliga försatsen: jag will werka Guds werk, medan dagen är. De som icke betrakta grafwen på detta tröstefulla sätt, utan antingen undwika all tanke derpå, eller ock anse

den såsom den tionde plågan, det hemskaste och tyngsta af allt hwad de möta, hafwa kastat ett wapen, en segerkraft ifrån sig, som af intet ersättes, och jag förstår icke, hwarifrån de skola taga lättnad och lugn, när de onda dagar komma och deras krafter sättas på prof. Wäl är det bekant, att många taga sin tillflykt till hwad som är wida sämre än sjelfwa pröfningen, att mången kastar sig i likgiltighetens armar, i dryckenskapens dwala, i yra och öfwerdådiga sällskapers sköte, när lifwets öden begynna ligga tungt uppå, när syndens följder begynna wisa sig, men detta är att söka fristäder der de icke finnas, att med den feges förtwiflan sjelfmant smida sig fast wid en förbannelse, som icke ens grafwens lugn kan tysta eller tillintetgöra. Lika långt som feghet är ifrån hjeltemod, lika långt är detta från en christens stridssätt. Han släpper icke sina tyngder, för att på hwad sätt som helst möta grafwen, utan han lånar af den sednare lugn och kraft att framhärda med de förra. Han dör i sina tankar tusende gånger, innan han dör, för att icke falla bort ur sitt rätta lif. Han trifs gerna hos de döda och gläder sig när han wandrar öfwer deras fridfulla gårdar. Ty der ser han gränsen på all storm och strid. Korsen hwila ej mer på korsdragarnes skuldror, utan qwarstå blott såsom tecken att de äro aflagda. Alla grannarna lefwa i frid och der höres icke klagan och jemmerrop. Der är snart sagdt på hela jorden den enda punkt, der bröder icke kifwas, der oförrätter icke utöfwas, der fridsförbunden äro werkliga. Synd och förförelser, frestelser och brott finna der intet öppet öra. Ungdomen, som der hwilar, är ewigt fredad för alla wådor, mannaåldren för alla stridsuppmaningar, ålderdomen för all ondskans både åsyn och anfall. Huru mycken tröst hemtas icke blott af några få fjät ibland de döda, då man kan säga till sig sjelf: äfwen jag skall hamna i denna hwilostad och blifwa lika fri som deßa från allt, som oupphörligt oroar mig och påkallar min werksamhet, min waksamhet, mina böner! Djefwulen och synden, som wilja bygga sig näften inom mig och ströfwa rundtomkring mig, hwarhelst jag går, skola

en dag lemna mig en hwila, som icke är inbillad, utan werklig. Jag skall en gång komma i säkerhet och icke såsom nu wara blottställd på alla sidor och behöfwa frukta äfwen hwad som kallas säkerhet. Syndens frö och förderfliga böjelser i mitt hjerta skola en gång afdö, så enträget de än följt mig. Alla felsteg och återfall i synden, som nu så ofta framkalla min afsky för mig sjelf, skola ej mer ligga såsom snaror i min wäg. Allt skall gifwa wika och min hwila skall blifwa en sömn så söt, så fridfull och wördnadsbjudande, att sjelfwa ondskans makt skall gå tyst förbi den ort, der jag sofwer, och månget ondskans utbrott hos de efterlefwande skall hejdas genom blotta tanken derpå. Ty grafwens rum är icke blott ett fridens rum för den döde sjelf, utan det håller ock mången lefwande qwar på fridens wäg och är sålunda med all sin tystnad en ropande röst till bättring och rättfärdighet.

2.

Då jag nämner deßa ord, öfwergår jag till den uppmuntran och warning, som ligger i den sanningen att grafwen är ett hwilorum. Hwila förutsätter ett uppwaknande och en förnyad werksamhet. I gamla tider rörde man ofta på den stenen, som war för grafwens dörr. Men så undanrältad som wid Jesu död och genom hans läras ljus blef han dock aldrig. De mer eller mindre eftertryckliga försöken att beröfwa döden sin udd och grafwen sin seger röjde alltid någon ting halft och ofullständigt, tills Jesus sjelf ingick i grafwen och med ord och gerning förklarade, att den war en öfwergång allena ifrån lif till lif. Huru böre wi alltså möta detta hwilorum? Huru böre wi inrätta wår wäg och wår wandel, för att ingå deri med glädje? Wi böre anse detta lifwet endast såsom en tillredelsedag, hwars följder och frukter sträcka sig till ewigheten. Wi böre företaga sådant arbete, som gör hwilan kärkommen och uppwaknandet ljuft. Wi böre mindre fråga efter att hafwa godt medan wi här lefwe, än att få det wäl ställdt i det lif, som aldrig upphör, mindre bekymra oß om huru många dagar

wi här få räkna, än hur deßa dagar anwändas. Jeſus nedſteg i grafwen i ſin halfwa dag, men hwad betyder det då man kan ſäga: fader! jag hafwer förklarat ditt namn på jorden: ditt ärende är fullkomnadt? Kanſke har du ännu icke begynnt, o menniſka! att göra dig wärdig någon hwila eller lägga handen wid något, ſom kan kallas Guds werk? Will du weta hwari det beſtår, ſå beſkåda din 33-årige frälſares wäg! Se huru allt hwad han tänkte, talade och gjorde, war för Guds och bröders ſkull, huru litet han ſökte ſitt eget pris, ſin egen winning, ſin egen lycka! Hwad betyder detta annat, än att din ſträfwan ſkall wara kärlek och ditt arbete förſakelſe, att du ſkall wara ett medel för andras ſkull och wälja till lefnadsuppgift att göra många rika och lyckliga, äfwen om du ſjelf warder fattig och förtärd, att du bittida och ſent ſkall återfinnas i denna din kallelſe och icke låta någon hwiſka i ditt öra: ſe dig ſjelf till godo! att du ſkall wara oförtruten, ſå länge dagen är, ſå länge krafterna wara och äfwen då de begynna aftyna, att ſamla något åt Gud och dina likar, att, när du går en gång till din ſiſta bädd, Guds namn men icke ditt må wara förherrligadt, menſklighetens bördor, icke dina blott, lättade och förekomne, att du ſkall anſe detta wara de ſtycken, ſom din himmelſke fader tillhöra och i hwilka du både i ungdom och ålderdom bör wara, att du icke ſkall anſe Guds ord för ett och liſwets werkſamhet för ett annat, utan ſåſom ande och kropp tillhörande hwarandra, att du icke feg och modlös ſkall wika af från din beſtämda wäg till maklighet och ſorglöshet, utan tänka wid dig ſjelf: Herren wet hwad mig göres behof: han kommer wäl med hwilan i behaglig tid: måtte jag icke hafwa förmycket ogjordt, då han kallar! Ty dagen är alltid inſkränktare och mindre än pligterna för den, ſom rätt uppfattar liſwets betydelſe. Den kan ock afbrytas förr än man anar det. Du ſåg mången gå i unga åren bort, och hwilkens wäg är wäl ſå lång, att der icke ligger mången önſkan ouppfylld och många werk endaſt halfgjordt? Detta ſkulle wara en nedſlående ſyn både för de bortgående och de efterlefwande, om man icke wißte

att grafwen wore ett hwilorum allena, och att Herren ser äfwen till hwad tanken förehaft, äfwen om handen icke kunnat utföra det.

Men emedlertid här måste begynnas något, som har wigt och wärde för tid och ewighet på en gång. Icke blott wi, tidens barn, inom förgängliga helgedomar besjunga Jesu werk; äfwen ewigheterna lofsjunga det och det warder prisadt utan ända i den helgedom, som med händer icke bygd är. Alla i Gud gjorda gerningar, alla rena uppsåt, alla ord, som burit wittnesbörd om ett helgadt hjerta, äro skatter för ewigheten; men icke hwad du samlar och fiker efter härnere af gods och guld, af makt och ära. Låter du egennyttan släpa dig till grafwen, så skall armod blifwa din lott till ewig tid, och fattar du lifwet här i den mening, att det skall tjena dig till en bädd för maklighet, wällefnad, sorglöshet, frosseri och wällust, så skall ditt klagorop i ewigheten: mig törstar! blifwa bittrare än försonarens på korset och du skall icke finna en droppa watten att swalka din tunga med. Låt derföre deßa tre ting blifwa rätt förstådda: tiden såsom en tillredelsedag, grafwen såsom en hwila, ewigheten såsom en wedergällning! Sätt deßa bokstäfwer öfwer hwarje ditt företag! Det skall då blifwa en annan ordning och en annan riktning i din wandel och din wäg. Du skall straxt begynna lägga wigt på en gammal fråga: hwad skall jag göra, att jag må få ewinnerligt lif? Du skall nogare akta på slagen af tidens ur, uppfyllas af wördnad för ditt mål och skaffa med fruktan och bäfwan, att du salig warder.

Så gif oß då alla, o Gud! i wåra dödliga hjertan både tröst och warning af det rum, dit wi i stilla andakt följt wår förfonare, och till hwilket wi alla närme oß med hwarje flyende ögonblick! Upplys wåra ögon, att wi må skåda grafwen i deß sanna ljus och i trone se, att äfwen den är ett heligt rum, inwigdt af Herran till en hwila efter tidens mödor och för hans trogna en ingång till ljusets och saligheten land! I det ord,

ſom beſtår, då himlarna och jorden falla och förgås, har du ſagt: den ſtund ſkall komma, i hwilken alla de uti griſterna äro ſkola höra Herrans röſt och de ſom wäl hafwa gjort ſkola framgå till liſſens uppſtåndelſe, men de ſom illa hafwa gjort till domſens uppſtåndelſe. Gif oß wäckelſe och warning deraf till bättring och omwändelſe, att wi en gång må inſomna med frid och uppwakna med fröjd! Ingen wäg är nu mörk, ſedan Jeſus helgat och beſökt dem alla. Han är wår wägwiſare och tröſt både i liſwet och i döden. På ſyndens wäg allena går han icke med oß; derföre är den wägen mörker och förtappelſe. Må wi derföre frukta den ſåſom wårt enda forgeämne och emottaga af Jeſu döende lappar den förſäkran, att han kufwat all helfwetets makt och att wi i hans namn ſkole utdriſwa djeflar och i all freſtelſe behålla ſegren. Det är denna lära han i dag med ſin blodspredikan från Golgata och ſin tyſtnad i grafwen ſkänkt oß till ett ewigt teſtamente. Känn då din kraft och fatta ditt hopp, chriſten! Begynn din wäg och ditt bättringsarbete med mod och tackſamhet: Gudi ware tack, ſom oß ſeger gifwit hafwer genom wår Herra Jeſum Chriſtum!

Slutad är wår Långfredags-andakt. Så ſtilla ſom Jeſu lekamen ſjunker ned i ſin graf, ſå ſtilla ſjunke ock du ned, du förſwinnande Långfredag, den ſanna ſorgens och den ſanna glädjens oförgätliga högtidsdag! Mätte du hafwa wäckt mängen till beſinning och heligt alfwar att ſöka efter wägen till Guds rike! Mätte du hafwa gjort mängen jordens wandringsman angelägen att i andelig mening, ſåſom Joſef och Nicodemus i lekamlig, nedtaga Jeſum af korſet och upplåta honom ett hwilorum i ſitt hjerta! Mätte den innerliga bönen ur djupet af mångas ſjälar blifwa uppſänd till den Helige, ſom allena renar och lugnar:

Gör dig ett tempel i mitt bröſt,
Uti mitt hjerta blif och bo,
Så har jag tröſt och ewig ro!

Amen.

Bönsöndagen.

(Inträdes-predikan i Lofö kyrka 1847.)

Jag fann den min själ kär hafver, jag håller honom och will icke öfwergifwa honom, till deß jag hafwer honom in uti min moders hus, uti min moders kammar.

I Salomos höga wisa, der en i rika bilder framställd målning påminner om den innerliga föreningen emellan själen och den himmelska brudgummen, läsas dessa ord i 3 kap. 4 v.; och lycklig den, som så kan bekänna! Söka och eftersträfwa är icke någon obekant lott för oß, jordens pilgrimer. Hela lifwet är ett sökande, en längtans suck efter något, som sällan winnes, men merändels flyr undan fortare, än wi hinne följa? För hwars och ens sträfwan ligger någon wiß längtan efter ett okändt bättre till grund. Men otalige förwilla sig i walet. Man tror wanligen, att det sökta ligger nära tillhands, i något som har jordiska namn och inrymmes inom hwad synligt är. Så begynner den ene trakta efter hwad som heter rikedom, den andre efter hwad som kallas ära, anseende eller wällefnad. Men mißtaget röjer sig snart. Äfwen om detta jordiska winnes, har själen derföre icke wunnit sin tillfredsställelse. Ofta blef oron större efteråt, än förut. Och det är lätt förklaradt. Det är själen, den odödlige anden, som söker, och den kan aldrig mättas af stoft eller tillfredsställas af det förgängliga. Det ewiga inom oß fordrar det ewiga utom oß. Derföre är det alltid en dårskap att stanna med sina begär och omsorger wid det, som multnar på wägen och följer oß aldrahögst till grafwen. Nej, förstode wi wår egen längtan, så skulle wi alltid lyfta ögat mot ljusets land, der besittningarna äro af ewig natur och glädjeämnena så-

dana, att ingen förgängelse rycker dem ifrån oß. Det är för att hänwiſa edra odödliga ſjälar till deßa himmelſka och enda eftersträfwanswärda föremål, chriſtlige åhörare! ſom denna dödliga och ſwaga ſtämma höjer ſig ibland eder, och icke för ſin egen ſkull, utan för det, hwartill den will hänwiſa, begär att blifwa hörd. Wärdet af deß ljud wore platt intet, om den icke hade ſådant att förkunna, ſom mättar andens trängtan och läte eder komma till den lyckliga ſinnesförfattningen: jag fann den min ſjäl kär hafwer, jag håller honom och will icke öfwergifwa honom. Till den ende ſanne Guden och den han ſändt hafwer Jeſum Chriſtum är det religionslärarens ljufwa kall och uppdrag att föra ſina åhörares tankar och hjertan. I himmelen är målet, hwartill wi ſkole ſträfwa. I himmelen är ſtödet och wännen, ſom förtjenar wårt hjertas kärlek. Men det är ej nog att wi wete detta. Det är oß lika angeläget att weta, huru wi ſkole finna denna wän, ſå att wi kunna ſägas hafwa wår umgängelſe med honom, faſtän wi ännu wiſtas på jorden, fjerran ifrån fadershuſet. Bönen är en af de ſaliga och wälſignelſerika wägar, hwarpå wi kunna uppſtiga till honom, ſom gjort och gör allt för wår ſalighet. Ångren gör honom behöflig och tron gör honom känd för wår ſjäl. Men ſedan wår ſjäls öga en gång ſkådat honom i hans kärlek och rika wälgerningar, är det bönen ſom förnämligaſt ſammanbinder oß med honom i ſann förtrolighet och i hwarje lifwets läge låter oß förnimma huru ljuflig han är. Derföre är bönen en ſå wäſendtlig del af en chriſtens lif, en ſå oumbärlig ſyſſelſättning i både glada och ſorgliga dagar; och hwem har icke på ſig ſjelf och i ſin egen erfarenhet funnit deß wärde? Redan från edra tidigaſte barnaår lades bönens tungomål på edra läppar, och jag talar wäl icke om någon okänd öfning, då jag på denna åt bönens betraktande helgade dag påminner derom. De wälſignelſer, bönen medför, äro utan twifwel af eder alla kända, och äro de kända, ſå äro de ock wärderade, och äro de wärderade ſåſom något för ſjälen omiſtligt, ſå hören I dem ock gerna i dag af en ny lärares ſtämma upprepas. Menni-

ſkor och menniſkowerk förwandlas, föråldras och aflöſa hwarannan i oupphörlig omwexling; men Guds ord förbliſwer ewigt nytt och de tröſtemedel Herren ſkänkt oß på wägen genom jemmerdalen äro ſtändigt lika friſka och oförwanſkliga. Sådana wiljen J haſwa dem, ſådana behöfwen J dem ock. En Gud, ſom är med barnen, ſåſom han med fäderna warit haſwer, är allas wår ſjäls längtan och behof. Till honom närme oß hwarje andaktsſtund, till honom lyfte oß äfwen närwarande gudstjenſt och den ſuck wi till himmelen uppſände! Fader wår, m. m.

Evang. Joh. 16: 23—33.

Dagens namn och dagens evangelium fäſta båda wår uppmärkſamhet wid den heliga förrättningen: bönen. Låtom oß derföre på denna Herranom helgade ſtund betrakta och till wår uppbyggelſe öfwerwäga:

Huru ſjälen i bönen finner, håller och behåller Gud.

1.

Det är icke någon tom föreſtällning eller någon den fromma känslans dröm att bönen är en wäg till Gud. Wi höre honom i hans eget ord gifwa bekräftelſe på denna ſanning, i det han ſäger: ſöker och J ſkolen finna, klapper och eder ſkall upplåtas, beder och eder ſkall warda gifwet! I bönens ögonblick är det ſåledes lika ſäkert att Herren ſkyndar emot oß ſom att wi ſkynde fram till honom, och det är deßa högtidliga möten med Gud, ſom utgöra liſwets glanspunkter, förljuſwa deß bitterhet och äro för enhwar ſå wigtiga och wälgörande, att ingen kan umbära dem. Hwem har icke erfarit, att werlden med ſina omſorger och ſina tuſende anſpråk på wår warelſe aflägsnar ſjälen ju längre deß mer ifrån Gud och förſätter henne i ſamma förlägna och bekymmerſamma ſtällning, ſom den hwari Maria Magdalena befann ſig, då hon gret och klagade: de haſwa tagit bort min Herra och jag wet icke, hwar de haſwa lagt honom? Den frid man i Herranom funnit, det ljus

man i honom egt, de heliga känslor och beſlut, hwaraf man inför hans anſigte och i hans helgedom mången gång warit uppliſwad, den kraft och den frimodighet man genom hans anda känt ſig ega till manlig ſtrid mot luſtarna och begären, mot ſynd och freſtelſer, mot ſorger och hårda prof, allt war förloradt, allt hade omärkligen förſkingrats under werldsbeſtyrens fortſatta gång, och man wet icke hwem ſom tagit det bort. Men borta är det och ſjälen känner tyngden af en förluſt, ſom intet i werlden kan erſätta. Då finns ingen ginare wäg till det förlorade, än bönen, den alfwarliga och innerliga, ſom ſkyndar till Guds thron och klappar på portarna af hans rika boningar, derifrån all god och fullkomlig gåfwa kommer. Då erfare wi hwad profeten förutſagt: förrän de ropa will jag ſwara ock medan de ännu tala will jag höra. Då känna wi hwad den öfwade bedjaren David kände: jag hade mycket bekymmer i mitt hjerta, men din tröſt, o Gud! gladde min ſjäl. Dock bör härwid noga ihågkommas, att bönen ſkall wara inrättad i Jeſu namn, framburen i förtröſtan på hans rättfärdighet och allt förſonande kärlek; ty eljeſt kommer icke bönen fram dit hon ſkulle, emedan intet får inkomma i himmelen, ſom beſmitteligt är. Och hwad är wäl hos oß rent, annat än det ſom är rentwaget i lambſens blod? Härom erinrar Jeſus ſjelf i dagens evangelium: ſannerliga ſäger jag eder: allt det I bedjen fadren i mitt namn, ſkall han gifwa eder. Lika wißt ſom det är att fadren ſjelf hafwer oß kär, då förſonaren ſtår ſåſom medlare mellan wåra böner och fadersthronens wälſignelſer, lika wißt är ock, att hwad ſom kommer allena från wåra ſyndiga hjertan och boningar, wore det äfwen de upprikтigaſte ångertårar, är inför den rättfärdige Guden en ſtyggelſe. Här gälla i ſträngaſte mening Joſefs ord: I ſkolen icke komma för mina ögon, med mindre eder broder är med eder! Denne wår broder, ſom ſkall wara med oß wid wåra böners himmelsfärd, är Jeſus, ſom med blodet på ſitt kors tillfredsſtällt både det i himmelen och på jorden är. Genom honom hafwe wi driſtighet och tillgång med all förtröſtning, genom

trona på honom, hwarje gång wi böje wåra knän till bön och uppsände andaktsfulla suckar till himmelen. Och då bönen sålunda framföres, hwem finner icke den själen kär hafwer, den Gud, som wälsignar öfwer hwad wi kunne bedja eller tänka? Jemför din ställning, christen, före och efter bönen! Huru stor är icke skilnaden! Mörkret kläder sig i ljus; känslan af det tryckande fremlingskapet i werldens öken förwandlas till den outsägliga glädjekänslan af ett barnaskap hos den fader, som är öfwer allt hwad fader heter. Glömmer du icke allt hwad tungt och bittert warit för den nya, genom bönen uppwäckta tanken: jag är icke allena; Herren är med mig? Wexa icke dina krafter på ett otroligt sätt inom korta ögonblick? Möter du icke på alla sidor hugnande swar på ditt hjertas oroliga frågor, hwilka förut lågo obeswarade och derföre utgjorde tryckande börder för din wanmäktiga warelse? Du får med egen erfarenhet se, att bönen förmår mycket der den alfwar är, och att hwarje annan wäg till frid och lycka, wore han än så lång, aldrig kan mäta sig i wälsignelse och belöning med den korta stigen bönen. Den må wäl heta kort, då Gud och själen mötas inom ögonblick, då inga beswärliga anstalter behöfwa göras, då hwarje rum kan tjena till bönpall, hwarje timma under dagens arbete eller nattens tystnad kan föra dig fram inför Herrans ansigte, så att du närsomhelst och hwarsomhelst kan få utropa med lambsens lyckliga brud: jag fann den min själ kär hafwer.

2.

Men har själen en gång i bönens andakt funnit Gud, så öfwerströmmas hon ock derwid af en sådan fröjd och längtan, att hon håller honom såsom fången och föresätter sig med Jacob: jag släpper dig icke med mindre du wälsignar mig. Insigten af de tusende egna bristerna framkallar denna känsla. Endast den, som går till Gud af wana eller tanklöshet, utan att weta hwarföre han går, utan att öfwerskåda sin wärnlöshet och sitt behof, blott han kan gå likgiltig bort och förblifwa lika

obekymrad om någon wälsignelse, som han war om sin nöd. Men så snart bönen är af christlig natur och icke blotta läpparnas hädiska och djerfwa annalkande, hwaröfwer Herren i sitt ord klagar och ännu mångenstädes har skäl att klaga, gör hon oß så lyckliga i wår sinna fristad, att wi, förgätande allt annat, utrope med den hänryckte lärjungen: här är oß godt att wara och känne hwad David kände, då han sjöng: Herre, når jag dig hafwer, frågar jag efter himmel och jord intet. Bönens föremål, som själen kär hafwer, är så rikt och omfattande, att hela werlden med all sin herrlighet blir fattig inför detta. Man ser att här finnas otaliga springkällor till salighet och att wi aldrig kunna medföra några lidandets sår så djupa eller smärtsamma, att de här icke blifwa helade. Denna bönens blick in i Guds herrlighet twingar själen att dröja och sluta sig hårdt till förbarmaren. Hon störes ej af de yttre omwexlande företeelserna; hon ser ingen utan Gud, äfwen om tusende bedja omkring henne och deltaga i hennes loffånger. Håller hon honom icke så, så är det saliga föremålet ännu icke funnet och hon will icke wara bland dem, som tro sig bedja, men äro sjerran både från bönen och bönhöraren. Inom själen sjelf ligger så mycket, som behöfwer behjertas. Der är en hel werld af behof och brister, för hwilken den yttre werlden alldeles förlorar sin betydelse. Själen behöfwer frid och benådning för det förflutna, för de många förebrående minnen från det framfarna, derföre håller hon Herran med andaktens starka armar, tills hon får höra det ljufwa wittnesbördet: war wid godt mod, dina synder förlåtas dig! Själen behöfwer kraft för det tillkommande, att hon icke må duka under i den första fara och blifwa ett offer för de andeliga fiender, som wänta henne; derföre håller hon sig fast wid Herran med den heligaste ifwer, tills hon försäkrat sig om hans fortsatta stöd och blifwit bemannad med den troskraft, som fruktar intet och går frimodig ut i striderna. Själen behöfwer styrka äfwen för yttre, timliga pröfningar, att hon icke må sjunka till modlöshet och wanmakt för påkommande sorger och förluster i det jor-

diſka; derföre häller hon Herran med barnaödmjukhetens åkallan, att han icke må förgäta det ſwaga barnet, ſom ſå lätt kan miſströſta och förtwifla, då utſigterna mörkna eller ſtängas. Med ett ord: har ſjälen waknat till medwetande af ſig ſjelf och giſwit ſig af i bönen till ſin Herre, nog finner hon ämnen till ſamtal med honom, nog finner hon anledningar tillräckligt, att med de heligaſte känslor ſluta ſig intill hans bröſt och qwarhålla honom med ängſlan. Hon ſer att allt beror på förenings-banden med honom och att dereſt detta med alſwar icke knytes, eger hon ingen ſäkerhet hwarken inom eller utom ſig. Under ſjelfwa bönen klarnar mycket, ſom förut war fördoldt; många briſter bliſwa kända, ſom förut warit obekanta, och ingen uppſtiger från denna förrättning, der den alſwarligen öfwats, utan förökad ödmjukhet och anſpråkslöshet både inför Gud och menniſkor. Gå menniſkor ſtolta och högmodiga fram ſin wäg, icke ſeende ſin like eller erkännande någon ofullkomlighet hos ſig ſjelfwa, ſå kan man wara wiſs derpå, att bönen icke ingår i deras göromål, utan att Herren är dem fremmande. Bönen är ett erkännande af beroende och ingen kan erkänna ſitt beroende af Gud, utan att på ſamma gång känna ſig närmare dragen till ſina likar och finna i hela menſkligheten en enda brödraſlägt, der den ene bör draga den andras börda och der alla utan undantag måſte erkänna ſitt intet inför Gud.

3.

Bönen är ock ändteligen ett medel att behålla Gud. Se wi ibland oß undergifna, tåliga och oförtrutna arbetare i Herrans tjenſt, ſe wi någorſtädes lugn och förnöjſamhet i motgången, warſamhet och ödmjukhet i medgången, ſå har bönen, den trägna och fortſatta, dertill bidragit. Ty blott genom umgängelſen med Gud kunna deßa egenſkaper uppkomma och fortfara. Men ſkall Gud bo ibland oß och utgjuta ſin anda öfwer oß, måſte wi wara trägne och flitige bedjare. Gud ſkulle aldrig hafwa anwiſat oß bönens wäg eller lagt deß tungomål på wåra läppar, om han icke ſett att wi på den wägen kunnat finna rik

wälsignelse och bäst sammanhållas under hans kärleksrika wård. Och då det är Gud som styrer werlden och icke wi, hwem kan njuta lugn och lycka, utan att stå i det förhållande till sina ödens styresman, att han med barnslig kärlek och tillförsigt säger: hwad Gudi täckes är mig täckt? Genom försummad bön och uraktlåten förtrolighet med Gud uppkommer alltid mißbelåtenhet å wår sida. Ty hwilka tankar och planer wi än fatte, hwilka anordningar och omsorger wi än widtage för wår frids och sällhets upprättande, Guds tankar äro dock alltid de, som uppfyllas och hafwa framgång. Wi äre beroende i det minsta som i det största. Denna sanning borde wara nog att lära oß inse bönens nödwändighet och på hwarje steg af wår wandring anförtro oß åt Gud och hemta wishet af hans wishet, och råd af hans rådslag. Man eger icke Gud, om man icke eger förtroende till honom. Det hjelper ej att afgifwa sin trosbekännelse, om man icke genom bönen öfwar sig i tron och tillegnar sig alltmer af Guds herrlighet. Han blifwer den fördolde och stumme Guden, som har intet till wårt hjertas tröst, om wi icke upplåte wårt hjerta för honom och nedlägge allt hwad oß oroar eller gläder i hans sköt. Den som på långa tider icke samtalat med sin Gud, har gjort en förlust, som han i hast icke kan beräkna och som på mångfaldigt sätt skall göra sig kännbar både i lifwet och i döden. Är du derföre angelägen, christen! att din wäg skall wara fridens, och din bortgång ett stilla nedsjunkande i Guds faderliga armar, så återtag bönens dyra gåfwa och gläd dig åt den stora rättigheten att få gå till Gud, såsom till en wän. Du kan aldrig tala med något högre och herrligare föremål. Du kan aldrig uppnå en större ära i tiden än få umgås med honom, som är alla konungars konung och alla herrars herre. Wåra fromma fäder insågo detta bättre, än wi. De samlade dagligen sina barn och tjenare, för att lyfta sina tankar och sina böner upp till den osynlige fadren i himmelen, som allt wälsignar och allt uppehåller. Derigenom wanns styrka och mod både mot syndens angrepp och förgängelsens härjningar. Synden och förgängelsen härja

än. Men bönen, som behåller Herran i bröst och boningar, den är förlamad; elden, som ständigt skulle brinna på altaret, är mångenstädes slocknad. O, att den åter upplifwades! Den skulle blifwa ett skönt majregn på det andeliga lifwets förtorkade fält, och skördar skulle uppspira till wälsignelse och fröjd för alla. Ingen skulle förlora, alla skulle winna. Oro och twedrägt, sorg och ängslan skulle icke finna så lätt insteg, der bönerna dageligen klappade på Guds nådes dörr. Brott och mißgerningar skulle icke så lätt inlåtas, der händer knäpptes till andakt och blickar wändes till den helige i himmelen. Werldskärlek och sinnlig yra, lågsinthet och jordiska beräkningar skulle icke så lätt smutsa menniskowärdet och neddraga odödliga själar i neslig träldom, om bönen finge sitt wärde igen och blefwe ett dagligt bröd för den försmäktande anden. Blott der har Gud sitt trogna folk, der bedjande läppar tala om Guds dråpeliga werk och nedkalla wälsignelse ofwanefter. Blott der säger han: jag will bo ibland dem och wara deras Gud och de skola kallas mitt folk. Sliten då icke, I wandringsmän till ewigheten! detta sköna samband med himmelen, som bönen knyter och sammanhåller. Brister det, så brista ock alla öfriga band, som trygga och förljufwa menniskolifwet. Förnöjelsen och friden, trefnaden och sällheten på jorden tillhöra den fördolda kedja, som har sin öfwersta länk i himmelen, och om de skola finnas till, icke såsom tomma drömmar, utan werkliggöras och ogwalde besittas, måste gemenskapen med Gud i bönen troget widmakthållas och wärderas såsom ett oundgängligt wilkor. Ingen, så länge han här wandrar, undgår faran att blifwa en fremling för Gud. Wåra andeliga fiender, djefwulen, werlden och wårt eget kött, arbeta ständigt på att rycka oß ur Guds hand och de timliga omsorgerna göra ock sitt till. Då finns intet medel, som lättare och hastigare återför oß till Gud, än bönen, och huru mången har icke att tacka denna heliga förrättning för det han blifwit behållen i trone och i döden kunnat se upp till Herran, såsom sin wän den bäste. Hwem förtjenar wårt hjertas kärlek såsom Gud? Hwad hafwe wi, det wi icke af ho-

nom undfått haſwe? Skulle wi då endaſt njuta gåſworna, men icke tänka på giſwaren? Skola wi icke ſöka honom, till deß wi kunne ſäga: jag fann den min ſjäl kär hafwer, jag håller honom och will icke öfwergifwa honom, till deß jag hafwer honom in, uti min moders hus, uti min moders kammar? Wåra boningar på jorden äro förgängliga boningar och wi få icke dröja i dem annat än till en kort tid. Men i himmelen är ett hus med händer icke byggdt, och deß kamrar äro ewinnerliga hyddor. Wi ſe dit upp ſåſom till wårt rätta faders hus och wårt ſanna hem. Det är dit wi wilje wandra hand i hand med wår ſjäls frälſare och herde och der med honom ewigt förbliſwa. Der ſkall han tala uppenbarliga med oß och icke ſäga några förtäckta ord. Hans ſwar på wåra böner woro här ofta dunkla och mången gång tycktes de alldeles uteblifwa. Men de rätte bedjarne äro dock ſälige i hoppet, ty de weta, att werldens twång ſkall omſider förwandlas till frihet och mörker till ljus.

Jag har påminnt eder, dyre chriſtne! om en af edra ljufwaſte och wigtigaſte pligter: bönen. Jag har framſtällt den ſåſom en wäg att finna, hålla och behålla det käraſte ſjälen kan ſöka och efterlängta. Måtte deßa erinringar medföra den följden, att I ſjelfwa pröfwen bönens wälſignelſer och erfaren deß frukter! Men inga böner få tänkas eller göras utan förböner. Låtom oß träget gå till Gud med hwarannan och för hwarannan! Här ſtår jag framför eder, ſåſom eder lärare och ledare. O, hwiken bön ſkulle jag warmare frambära till min och eder Gud i denna ſtund, än den att han må wälſigna mitt arbete och ingjuta ſin kraft i mina ſwaga ord, att de måtte upplyſa den okunnige, lugna den bedröfwade, wäcka den i ſynden ſofwande, tillrättaföra den förwillade, tröſta den lidande och föra en hwar af eder närmare till eder Herre och Frälſare? Före mig har en rikt begåfwad Herrans tjenare ſtått på detta rum och upplyſt eder om wägen till det rätta fadershuſet. Hans ſtämma höres icke mer i dödligheten. Med förklarade andar

prisar han nu Guds namn i en bättre werld. Mätte hans begynnta werk ibland eder fortsättas af mina swaga krafter till glädje för himmelen och wälsignelse för oß inbördes! Jag behöfwer både edert öfwerseende och eder förbön. Skänken mig dem båda, på det jag med glädje må gå i mitt kall och göra en evangelisk predikares werk! Blifwe lärares och åhörares sammanwandring en wäg till himmelen!

Men då jag icke så ofta som mitt hjerta önskade det kan förkunna eder Herrans ord och leda edra andeliga angelägenheter, så utbeder jag mig ditt broderliga bistånd, du rättsinnige Herrans tjenare! som genom din mångåriga werksamhet i denna församling ådagalagt mångfaldiga prof på en oförtruten nitälskan för Herrans sak och förwärfwat ett lika rättmätigt som enhälligt förtroende! Herren wäglede oß i wårt gemensamma wärf, att en dag, när domaren fordrar wåra åhörares själar ur wåra händer, wi icke må hafwa för mycket uppfyllt, utan befinnas troget och redligt, om ock ofullkomligt, hafwa fullgjort wårt heliga uppdrag!

Warer wißa, mine åhörare, om min brinnande längtan att wara eder en hjelpare i trone och ett redskap i Guds hand att frambära till edra hjertan all den frid och tröst, som ligger i det lifsens ord jag har att förkunna! Gud är mitt wittne, huru jag åstundar eder alla af hjertans grund i Christo Jesu. Jag wet förwißo, att såsom det icke gifwes något läge eller någon lycka på jorden, som göra Guds hus och hans läras sanningar och löften öfwerflödiga, det icke heller finns något bekymmer så tryckande, någon sorg så djup, att de icke hafwa lättnad och läkedom till sitt möte i det ord, som skänktes oß till en lykta för wåra fötter och ett ljus på wåra wägar. Mätte detta ord bo rikeliga ibland eder och wara eder kärt i alla lifwets skiften! Kommer till mig I alle, som arbeten och åren betungade! ropar Herren, och han upplåter sina helgedomar och dukar sina altaren, till wederqwickelse och wälsignelse för alla.

O Gud! en dag i dina gårdar är bättre än eljeſt tuſende. Der glömmas lifwets tyngder, der falla ſyndaſäkerhetens ſjäll af wåra ögon, der lifwas domnande krafter till helig werkſamhet, der ljuda ewighetens röſter i wårt öra och ſäga: du är en gäſt och fremling på jorden ſåſom alla dina fäder; lyft upp ditt hufwud och ſe in i den herrlighet, ſom Herren har dig förwarad bortom tidens gräns. Inom ett ſådant område har religionsläraren ſitt kall. Hans lott är fallen i det luſtiga; ty han får hugna ſina bröder med hwad jorden hwarken gifwer eller erſätter. Kommen I åldrige! till lefwandes Guds gårdar och eder graf ſkall klädа ſig i ljus och eder aftonſkymning ſkall ſtråla ſåſom en middag. Kommen I medelåldrige! ſom böjen edra axlar under lifwets tyngſta börder och arbeten i eder anletes ſwett. Ingen ting ſwalkar eder ſå, ſom fläkten af Guds anda och den lifgifwande ſtyrkan ur ordets ſkattkammare. Kommen I unge! ſom aldrig kunnen få ſtöd nog i en werld, den I icke kännen, och luten eder i Guds helgedom intill hans bröſt, ſom längſt wårdar och trognaſt wägleder. Hören mig alle, då jag ropar till eder wid tidens flod: ſi Guds lamb, ſom borttager werldens ſynder, och må en gång, när denna ſtämma förklingat, allas edra ſjälar wara förwarade i Guds hand och på den ſtora redogörelſedagen möta mig ſåſom frälſte och lyckliggjorde i Jeſu blod! Då är min bön hörd och mitt arbete wälſignadt. Amen.

Tredje Söndagen efter Påsk;

(jemte Tal till Nattwardsungdomen.)

Statt upp och ät, ty du hafwer en stor wäg för dig!

Detta war engelens ord till profeten Elia, då förföljelse och hämd blefwo lönen för hans nitiska werksamhet i Guds tjenst och hans kraftfulla strider mot det öfwerhandtagande afguderiet. Aflägsnare nejder och någon undangömd tillflyktsort nödgades han derföre uppsöka. Men under wägen sjönk hastigt hans mod, då Herrans engel i rätta stunden nalkades med styrka och näring för hans swigtande krafter, så att han ännu widare kunde fortsätta wägen. Och det heter att han gick af den matens kraft allt intill Guds berg Horeb. Wi läse berättelsen härom i sitt sammanhang i 1 Kon. B. 19 kap. — En stor wäg är äfwen dig, christen! förelagd. Wägskiftet mellan waggan och grafwen är endast en liten del deraf. Målet är bortom tiden. Guds berg och hus skall äfwen du söka uppnå. Men Herren, som utstakat wägen och utsträckt din bana långt öfwer din synkrets, måste ock tillhandahålla dig styrkan och wederqwickelsen på denna wäg. Ty ofta mörkna utsigterna. De egna krafterna bewisa tusende gånger sin otillräcklighet och ur beklämdt bröst frambryta ej sällan otåligheten och mißtröstans suckar. Redan det är likwäl i sig sjelft en starkhet och en icke ringa tröst att man fattar wägen så stor som han i sjelfwa werket är; ty ingen kan mindre kämpa en christens kamp i tiden, än den, som mäter sitt lopp efter det dwergsmåttet, en jordisk lifstid, och fer i grafwen slutet både på sina förhoppningar och mödor. Lyckliga derföre wi, som af ewighetens härold,

wår förſonare och herre, Jeſus Chriſtus, hört de orden: hwart jag går, weten J, och wägen weten J. Tanken derpå utplånar mycket af det närwarande lifwets bitterhet och gör intrycket af deß ſorger och öfwergående lidanden mindre märkbart, mindre ſmärtſamt. Äfwen om ſtörſta delen af någons jordiſka lefnadstid wore en eländes tid och tårar och bedröfwelſe wore hans trognaſte ſällſkap, kan han dock, ſåſom chriſten, upplyfta ſitt hufwud med frimodighet och ſäga: en liten tid, en obetydlig afdelning är detta af min hela lefnadsrymd och min hela wäg. Hwad äro år och timmar för den, ſom har ewigheten för ſitt öga och wet att han har långt qwar, äfwen ſedan han nedlagt ſin wandringsſtaf på jorden? Det är denna ſtora wäg, ſom, rätt fattad, gör menniſkan ſtor och beſtämmer hennes wärde. Förgäter hon den, ſå är hon föraktlig och ringa med all ſin ſtorhet, ſin glans, ſin ära. Nödigt är derföre att ifrån förſta ſtunden, redan ifrån den tidiga barndomsåldren, höja blicken öfwer tid och graf och ſtälla ſitt mål der det werkligen är, i ett aflägſet fjerran, högt öfwer jordens råmärken. Ålderdom och ungdom må derföre lika lifligt deltaga i den fanningen och den uppmuntran: du ſkall lefwa, om du än dö bleſwe. De ſpäda och oerfarna wandringsmännen behöfwa tröſt deraf i lifwet, de åldrige i döden.

Men emedan wår korta och obeſtämda wandring på jorden är en beredelſe för det ewiga och afgör wår lott och wäg i det tillkommande, ſå är äfwen den en ſtor wäg, ſtor genom ſin wigt och inflytelſe, ſtor genom ſitt anſwar och ſina pligter, ſtor genom ſitt arbete och ſin möda, om den ſkall blifwa en liſſens wäg, en wäg i Jeſu ſpår till fadren i himmelen. Huru den ſkall wandras har Jeſus wiſat oß, hwilken i dag ſtår wid ſlutet af ſin bana och gifwer ſina bedröfwade lärjungar ſin afſkedshelsning. För hwem är icke hans wäg ſtor och efterföljanswärd? Hwem will icke ſluta ſåſom han, med det glada wittnesbördet och den fridfulla afſkedshelsningen till de kringſtående wännerna: jag går till fadren? Men för att kunna ſluta ſåſom han, måſte wi ock begynna och fortſätta ſåſom han, i barns-

lig lydnad och undergifwenhet för den himmelske fadrens wilja. Likſom Jeſus ſade: jag hafwer en mat, deraf J intet weten, ſå måſte wi ock bereda oß näringsämnen, hwilka uppehålla och ſtyrka oß på wår förelagda wäg. Werlden frågar litet efter och känner föga till deßa det högre lifwets näringsämnen. Men Gudi lof! de finnas likwäl och äro alltid tillgängliga för hwarje ſjäl, ſom känner ſig betryckt i deßa Kedars hyddor och trängtar till fadrens hus. Wi kunna ſammanfatta dem alla i det enda ſaliga namnet Jeſus; ty han är liſſens bröd, han är wägen, ſanningen och lifwet. Hans ledning är alltid ſäker, trygg och oſwiklig, och wi kunna både leſwa och dö i den glada wißheten:

Jag går till himlen hwar jag går,
Om Jeſum blott jag följer.

Men wi kunna ock annorlunda beteckna wåra lifgifwande och uppehållande näringsämnen, om wi tänke på det arf Jeſus lemnade oß, innan han bortgick. Ordet, bönen, och nattwarden äro alltid qwarſtående bewis på hans broderliga och kärleksfulla omſorger för wårt fortſatta lif i Gudi och för bibehållandet af wår oafbrutna gemenſkap med hans och wår fader i himmelen. Statt upp och åt! ropar han oaflåtligen till oß genom ſin anda, hänwiſande till deßa trenne wälſignelſerika minneswärdar af ſin kärlek. Och när wi med andakt och uppriktighet framgå till någon af dem, o! är det icke en gång till fadren? Blifwer det oß icke till mods ſåſom ſtode han helt nära intill oß och lade ſina hulda händer på wårt hufwud? Så ſkola wi ofta gå till honom i tiden, om äfwen wår hädanfärd ſkall blifwa en gång till honom. Låtom oß nu enhälligt i bönen nalkas honom, ſå nalkas äfwen han oß! Hwarje uppriktig bön är en gång till fadren. På oſedda ſtigar ſkyndar han ſitt hjelpbehöfwande barn till mötes, wälſignande och bönhörande: Fader wår, m. m.

Evang. Joh. 16: 16—22.

Betraktelseämne:

En Christens wäg i Jesu spår till Fadren i himmelen.

1.

På samma gång som wår frälsare frambar i ljuset lifwet och ett oförgängligt wäsende genom evangelium och utsträckte wårt hopp till en odödlighet, lärde han oß ock att i Gud se en fader och sluta oß till honom med barnatrohet. Det war en åsigt, den wi aldrig nog högt kunna uppskatta, emedan det icke finnes något läge i lifwet, som icke deraf hemtar den rikaste tröst och hugnad. Ty hur ljusna icke äfwen de mörkaste utsigter, när wi få säga till hwarannan: wi stå under en himmelsk faderswård och skickelserna wi hafwe att genomgå komma från en huld, fastän osynlig fadershand! Icke blott Jesus sjelf slutade sin jordiska bana med det wittnesbördet: jag går till fadren; han beredde äfwen oß, sina återlösta bröder, möjlighet dertill, i det han genom sin förssoningsdöd upphäfde skiljemuren, som stängde oß ifrån det himmelska fadershuset. Det är för Jesu skull wi således få benämna Gud såsom fader och tänka oß stadde på wandringen till honom, fastän synden widlåder oß ifrån wårt första steg och lägger tusende hinder för wår fortgång. Men fallets följder må icke afskräcka oß! Wäl skymmer slutligen dödsmörkret wåra blickar, wäl hotar grafwen att uppsluka oß, wäl wilja djefwulen och werlden draga oß af wägen, och wårt medfödda förderf har förlamat och fjettrat wåra krafter, så att wi af oß sjelfwe till intet äre beqwämlige; men en starkare har tillkommit; Jesus har bjudit alla deßa hinder wika och sagt till döden: hwar är din udd? till helwetet: hwar är din seger? Genom hans seger blifwa ock wi segerwinnare. Genom hans kraft kunna ock wi kämpa för ett barnaskap i himmelen och efter fullbordadt lopp falla i Guds faderliga armar. Så är då wägen möjliggjord, och det är wår egen skuld, om den icke beträdes, eller om den beträdd öfwer-

gifwes. Kommer, ty all ting är nu redo! war ropet till oß af himmelen allt ifrån lifwets wår, och alla åldrar igenom fortsättes detta rop. Många begynna i andanom och lykta i kötet. Många stodo wid sitt första nattwardsbord fullt beslutne att göra lifwet till en himmelsfärd, att kämpa en alfwarlig kamp för sitt oförgängliga mål och sätta den omsorgen främst bland omsorger, som närmar till Guds rike; men ungdomswärman för denna höga sträfwan förbyttes snart till köld och likgiltighet. Werldens fröjder, sinnlighetens njutningar, fåfängliga sträfwanden, timliga beräkningar och syndiga lustar togo inom kort de hjertan i besittning, som gifwit himmelen och Gud de högtidligaste löften. Wägen blef afbruten förr än någon tänkte det, och himmelens englar stodo gråtande deröfwer. På detta sätt blifwer den wäg, som alla borde wandra, okänd af mängden. Deß namn hinner knapt fättas såsom öfwerskrift öfwer den tilltänkta banan, förrän riktningen är förändrad och målet neddraget i gruset. Hwad wore billigare, än att de oerfarna wandringsmännen, som äro färdige att taga sina första steg på den stora wägen till Gud, hade tillgång till de äldres råd, upplysningar och erfarenhet derom, att, hwarhelst de förspriddes, de alltid kunde påräkna trogna wägwisare och säkra föregångare? Men ack, äfwen de, som äro grafwen närmast, weta ofta intet och bekymra sig föga om det, som hörer till det ena nödwändiga. Och de som stå under middagssolens brännande hetta och arbeta i sin anletes swett med hela styrkan af sina förlänta pund och sina gåfwor, hwari upplöser sig deras diktan och traktan, när den rätt skärskådas? Månne icke i ett dåraktigt begär efter tidens winningar och jordiska förmåner? Huru sällan står icke Guds rike såsom ögonmärke för deras håg och längtan, deras oro och omtanka? Så mister ungdomen ett omistligt stöd i dem, till hwilka den så gerna fäster sitt förtroende, och folket, som föregick, kan icke aftwå sig sin dryga andel i skulden dertill, att folket, som efterföljer, går till sin förtappelse.

Men, lofwad ware Gud! en föregångare står dock alltid trogen och säker framför oß. Hans spår blifwa icke utplånade, om än hans följeslagare äro fåtaliga. Jesus är wägen och föreſynen. Han har gifwit oß en efterdömelse, att wi skole wandra i hans fotspår; och den som på alfwar frågar efter ewinnerligt lif, han skall ock finna det och i hans ledning aldrig förwillas. Om den ledstjerna wi i honom ege stundom fördunklas, så att det än i dag gäller hwad han fordom sade: en liten tid J sen mig, och åter en liten tid J sen mig intet, så beror detta icke af honom, utan af oß sjelfwa och den inneboende swagheten i wår natur, den tröttnande uppmärksamheten hos oß, den ofta påkommande miſströsten, eller det lika ofta insmygande öfwermodet, som will bryta sig en egen wäg och tror sig kunna wandra den allena. Att öfwergifwa Herran, om ock för ögonblick, straffar sig alltid sjelft med långa dagsleder af såsängt sökande, liksom Josefs och Marias hastiga obetänksamhet följdes af mångdubbelt långwarigare ängslan och bekymmer.

2.

Detta leder wåra tankar på de flerahanda mödor och sorger, som äro förenade med den stora och wigtiga wägen till fadren. Sannerligen, sannerligen, säger Jesus: J skolen gråta och jemra eder, men werlden skall glädjas. Den första anblicken på wägen och den milde ledaren är lofwande och upplyftande. Det är förnämligast glädjetårar som fylla de unga stridsmännens ögon, då de blicka framför sig och tänka på sin wandring och sitt mål. De se med beundran huru mycket som är gjordt ifrån Guds sida, att allt skall gå wäl. Men man nödgas ock taga sig sjelf i betraktande, och denna anblick är lika nedslående, som den förra glädjande. Genast wid ingången märker man behofwet af en fullkomlig omskapning, en ny sinnets daning. Wiljan, lusten, krafterna, hwar äro de? Wanorna, som föregått, böjelserna, som fått sina gifna anspråk och sin bestända gång, huru skola de brytas och bringas till lydnad för högre lagar? Sambandet med werlden får icke wara

ett ſamband i ſynden, utan ſå lätt och löſt, att wi kunna ſägas bruka werlden, ſåſom brukade wi henne icke. Kanſke nödgas derföre mången uppriſwa de fleſta af de föreningsband, han redan knutit dermed, och räkna dem för ſkada, under det werldens barn kalla honom en förrädare och ſe ett helgerån i hwarje minſkad förtrolighet, der det gällde flärd och fåfänglighet. Det hörer nemligen till werldens oböjliga natur, att den icke förändrar ſina åſigter, faſtän wi förändre wåra, att den ruſar lika blindt fram på ſin en gång begynta bana, faſtän ett och annat öga waknar under tiden och ſer att wägen leder till fall och icke får fortſättas. Underligt, ſuckar mången i ſin enslighet, underligt att alla icke wakna på ſamma gång ſom jag, att andra icke inſe hwad jag inſer och dela en omſorg, ſom borde wara hela menſklighetens. Nej, wi måſte nöja oß med att bliſwa enſamme om wårt bekymmer och wårt beſlut. Det är en lycklig tillfällighet allena, om någon träder på wår ſida. Werlden ſkall bliſwa ſig lik, oſtörd i ſin ſyndaſäkerhet, obekymrad om hwad wäg wi tage, och äfwen från detta håll nödgas wi känna wår litenhet. Werlden ſkall glädjas, men I ſkolen gråta och jemra eder. Lyckligt om denna hemſka glädje icke delas af wåra närmaſte, af dem ſom bliſwit ſatte till wåra ſtöd och wärdare. Smärtan bleſwe då dubbelt ſtor och hindren för wär ſträfwan mångfaldigt ökade. Går det lätt att wara en ſpån i werldsſtrömmen, ſå är det ſå mycket ſwårare att taga ett ſteg emot den. Äfwen från den yttre omgifningen beredas oß alltſå många ämnen till oro och bedröfwelſe. Men de fleſta och wigtigaſte ligga dock hos oß ſjelfwa. Egenkärleken, werldsſinnet, högmodet, egenrättfärdigheten, otron, bäfwan för korſet och annat mer, ſom ſlagit djupa rötter i ſjälen, ſkall göras till intet och lemna rum för andelig fattigdom och en uppriktig ſyndaſorg, hwilken hungrar och törſtar efter rättfärdighet. Denna omwändelſe kan icke ſke, utan att en hwar med bitter erfarenhet måſte känna, att den porten är trång och den wägen ſmal, ſom drager till lifwet. Här finner menniſkan tydligaſt, att hon är fjerran ifrån fadershuſet, att hon är långt borta i frem-

mande land. Här skall hon stå, för att rätt fatta den förlorade sonens ord och göra dem till sina egna: jag hafwer syndat i himmelen och inför dig och är icke wärd att kallas ditt barn. Men det förunderliga och beundranswärda i Guds kärlek är att han just då är oß som närmast med sin fadersfamn, när wi finne oß som längst aflägsnade. Han skyndar fortare än wåra böner och är oß till mötes innan wi begynt wägen, innan wi hunnit utsäga beslutet: jag will stå upp och gå till min fader. Deruti ligger bekräftelsen att syndaångrens sorg är en sorg efter Guds sinne och att wägen är Herrans. Men härwid skulle ingen ting wara dåraktigare än att tilltro sig ega allt, för det man kommit till wäckelse, att inbilla sig något wara för det man insett sin nöd. Andeligt högmod, om det får ringaste insteg, skjuter oß dubbelt längre bort än wi förr woro. Här finnes icke en minuts tid för sjelfbelåtenhet, hwarken i början eller under fortsättningen af wägen; och samma förkroßning och förödmjukelse, som wi måste genomgå i den första wäckelsen, möta oß äfwen under den dagliga striden och i det arbete wi kalle helgelse. Helgelsen i tiden får icke förwexlas med helgonens segersånger i en högre werld, utan är alltjemt mödans och pröfningarnas tistelsådda wäg, der wandraren måste framgå med wakssamhet, warsamhet och bön, och i samma ögonblick ödmjukheten är borta, är ock wägen borttappad och den uträckta fadershanden förlorad. Icke en gång, utan mångtusende gånger måste wandringsmannen på lifvets wäg döpas i syndasorgens eldsdop och sucka till Herran öfwer sin wanmakt, sina åter begångna felsteg, sina lätt förwillade tankar och begär. Och hwarje gång friden återwänder efter den utgjutna bönen och den uppriktiga syndabekännelsen, måste han säga med apostelen: af Guds nåd är jag det jag är.

3.

Denna swaghet å wår sida och deßa talrika wådor runtomkring, som så lätt mißleda, innebära och förklara tillräckligt den sanningen, att wägen fordrar arbete och ihärdighet.

Något ſtillaſtående eger icke rum inom andans werld. Går man icke fram, ſå går man tillbaka. Den ſom icke förſamlar, han förſkingrar. Emedan wåra andeliga fiender aldrig tillſluta ſitt öga, få wi icke heller tillſluta wårt. De waka. Wi måſte ock waka. De arbeta ſtändigt på wårt fall. Wi måſte arbeta lika ſtändigt deremot. Häraf inſe wi arbetets nödwändighet, och hwari det ſkall beſtå, beſtämmes af de hinder och förſåt de andeliga fienderna lägga i wår wäg. De wilja beröfwa oß det ſanna ljuſet och förſätta oß i mörker, ſå att wi ej wete hwar wi befinna oß. Derföre måſte wi tillegna oß Ordets ſanningar och arbeta på wår upplysning deraf, ſå att wi icke tro oß wara i ſäkerhet, då wi ſwäfwe i faror. De wilja ſlita oß från Guds faderliga hjerta och ingifwa oß mißtroende till hans godhet och rättwiſa. De wilja ſkrämma oß bort genom föreſtällningen om hans ſtränghet och betaga oß allt hopp om hans kärlek och mildhet. Derföre måſte wi arbeta emot alla deraf uppkommande mörka tankar och tillkämpa oß evangelii löften och fridsord, ſom nära och uppehålla wårt förtroende till honom ſå wäl i mulna ſom klara dagar. De wilja framför allt fördunkla Jeſu förſoningsnåd, det ſkönaſte och högſta bewiſet på hans wård om wår ſalighet, den faſtaſte grundwalen för wårt lugn och wår ſinnesſtyrka; derföre måſte wi med ihärdighet arbeta på trons bibehållande och förökelſe i wårt hjerta. De wilja blända oß med denna werldens herrlighet och göra oß känsligare för och angelägnare om ſällheten i werlden, än ſällheten i Gud; derföre måſte wi ifrigt begagna alla de tillfällen, der wi få ſmaka och ſe huru ljuflig Herran är, wara flitige i bön och åkallan, uppmärkſamme på hans tillſägelſer och med begärlighet upphemta nådegåfworna wid hans altare, hwarmed han will ſtyrka och wederqwicka oß. De wilja binda oß wid tidens förgängliga ting, tills wi hafwe ingen tid öfrig att tänka på ſkatterna för ewigheten. Derföre måſte wi arbeta derpå, att ewigheten med ſin lön och wedergällning alltid ſtår främſt i wåra tankar och leder wåra företag, troget ihågkommande den warningen: tänk på ändan, ſå gör du aldrig illa!

De wilja ſtycka wårt omwändelſewerk, ſå att wi icke finne något helt deri, utan ſnarare räkne alla bemödanden af högre art för fruktlöſa förſök, och derigenom bliſwa modlöſe, nedſlagne, mißtröſtande. Derföre måſte wi arbeta förſt emot allt afbrott i wårt andeliga lif och ſedan emot all den tröſtlöshet, ſom följer deraf och tillintetgör alla nya anſträngningar. De wilja göra wår nitälſkan, att komma i den himmelſke fadrens händer, mißtänkt i medmenniſkors ögon och på ſamma gång beröfwa oß all uppmuntran och allt ſtöd i deras omdöme. Derföre måſte wi arbeta oß in i ett förtroligt umgänge med Gud, ſkärpa wårt öra för hans andas wittnesbörd och ſöka tillegna oß all den hugſwalelſe och kraft, ſom ligger i de orden: mitt wittne är i himmelen och den mig känner bor i höjden. De wilja fäſta wårt öga wid förgängelſens härjningar, wåra aftynande krafter och wår närbelägna graf, ſåſom en tillintetgörelſe af alla wåra förhoppningar. Wi måſte derföre arbeta med ihärdighet derpå, att wår inwertes menniſka förnyas hwar dag, under det den utwertes förgås och förlorar alltmer i ſjelfbeſtånd och kraft. Wi måſte arbeta derpå att odödlighetens hopp ſtår faſt i wår ſjäl och ſkingrar alla dödens ſkuggor, ſå att wi kunna ſe utan bäfwan emot lifwets ſlut och ſäga: om aftonen ſkall det ljuſt warda, och döden endaſt en gång till fadren. Allt wiſar, att wägen fordrar oaflåtligt arbete och oförtröttad ihärdighet.

4.

Men icke blott arbete, ſtrider och mödor beteckna wår wäg. Äfwen glädjeämnen ligga oß der förwarade i ymnigt mått. Jeſus ſäger wäl: I ſkolen wara bedröfwade, men han tillägger ock: eder ſorg ſkall wändas i glädje. Detta löfte uppfyller han på ſina trogna ej blott wid banans gräns, utan gör dem delaktiga deraf på mångfaldigt ſätt äfwen under fortgången. Guds rike är rättfärdighet, frid och fröjd i den heliga Anda. Han låter ingen freſtelſe oß påkomma, utan den menſklig är. Han lägger oß ingen ſtörre börda uppå, än wi förmå draga med den förmåga han alltid ſkänker. Genom de tätaſte

moln låter han sin nådesol framblicka, och det är alltid blott en liten tid wi nödgas känna tyngden af hans frånwaro. Oförtänkt står han wid wårt hjertas dörr och säger: frid ware eder! Så kommer han till oß i hwarje ångrens stund och lägger sin helande hand på wårt oroliga bröst, att der warder stilla lugnt. Så kommer han till oß i alla öfriga pröfningar, och medan wi uppslå wårt öga, att mäta storheten af dem, utdelar han i sin fördolda kärlek allsmäktiga befallningar öfwer werldens och händelsernas gång och säger: gören wåg! gören wåg! hafwer bort det, som hindrar af min folks wåg! Hwad som war omöjligt, möjliggör han, hwad som war tungt lättar han, hwad som war smärtsamt lindrar han. Och huru mången såg icke efteråt att Herren stått nära intill, äfwen då han war förborgad! Denna erfarenhet, flera gånger upprepad, skapar en trosfrimodighet, hwarigenom glädjens källor aldrig uttorkas; den låter oß se idel nya sidor af Guds kärlek och själen sättes i stånd att sjunga glädjesånger öfwer denna kärlek äfwen i det mörker, derifrån all jordisk glädje är utelyckt. Själen wet, att ingen seger winnes utan strid och hon gläds, att en ny menniska är född, ett renare, heligare och trofastare sinnelag uppkommet af de hårda profwen, och sedan Herren hänwist henne derpå, kommer hon sin bedröfwelse intet ihåg, förgäter hon den blodswett, de qwal och den dödswånda, som föregått, helst då hon besinnar, att hon ännu är i werlden och att denna nya skapelse försiggått der allt är wanmäktigt, förfallet, förderfwadt, syndbesmittadt. Ju mer hon förstår werlden och sin låga plats, desto bättre wet hon ock wärdera hwarje gudomlig kraft, som der uppenbarar sig och äfwen det mindre nådeskenet blifwer henne derföre ämne till stor och outsäglig glädje. Hon behöfwer ingen annan förklaringsgrund för den erinran af sin ledsagares mun: låt dig nöja åt mine nåd! än den att werlden är så djupt sjunken och hon sjelf ett så bräckligt och ringa kärl för emottagandet af nådens rikedomar. Hon ser wäl att Gud är rik, fastän wi alla äro fattiga, och denna wår fattigdom och swaghet gör, att äfwen det lilla från Guds sida blir mycket i

hennes ögon. Den glädje den trogne wandraren skördar på sin wäg är derföre alltid ymnig, fastän deß källor äro för werlden dolda och omärkliga. Der ödmjukheten går, der uppwälla källor wid hwarje steg. Den som wäntar sitt allt af Herran, får ock allt hwad han behöfwer till sin glädje och sinnesfrid. Den som säger: Herren är min herde, mig skall intet fattas, honom fattas ock intet. Han föres ständigt genom gröna ängar och sjelfwa öknen blifwer honom fruktbärande. Hwem mäter den fröjd han uppsamlar för sina olika lägen af det ord, som alltid är honom tillgängligt, af de uppriktiga böner han när som helst kan uppsända, af den heliga nådemåltid, som Herran upprättat till ett bord emot wåra fiender? Männe jorden har så många sorger, som deßa tillflykter hafwa fröjdeämnen? Nej — den himmelske wägwisaren låter ingen försmäkta. Han hugsvalar och belönar redan här på tusende sätt dem som wandra i hans spår. Utom det att hwarje besegrad frestelse är sin egen lön, hwarje god gerning sin egen tack, är det wäl sällan som Herren förnekar oß glädjen att se äfwen här någon hugnande skörd af wåra utståndna mödor eller höra någon wälsignelse af dem wi sökt wårda, upplysa och hjelpa. Äfwen deßa uppmuntringar bidraga till en christens glädje i Gud, ehuru de icke utgöra bestämningsgrunder för hans handlingssätt. De wisa att Herren har mycket godt förwaradt åt sina trogna äfwen i jemmerdalen och göra att äfwen de störste korsdragare sjunka med tacksamhetens rörelse ned på sin dödsbädd och wälsigna Herran för oförtjenta och talrika belöningar. Men när en dag werlden icke mera höres till med sin syndaglädje, när den trogne wandraren sluter med allo sitt öra och sitt öga för jordelifwets fåfänglighet, då warder hans glädje fullkommen och då kan äfwen det bästa i lifwet räknas för en sorg mot den herrlighet, som på honom uppenbaras och den glädje, som nalkas, för att aldrig återwända. Wi hafwe icke wid och benämningar derför; men wi upprepe med helig wördnad hwad Han, som är herre både öfwer lifwets sorger och ewighetens belöningar, låtit i förwäg förkunna derom: hwad intet öga sett, hwad intet öra

hört och hwad i ingen menniſkas hjerta ſtiget är, det haf=wer Gud beredt dem, ſom honom älſka. Då ſtår fremlingen i ſin foſterbygd. Då är barnet i ſin faders famn, och — intet *upplöſer famntaget till ewig tid.*

Icke blott med hänſigt till de äldres uppmuntran och upp=byggelſe, utan ock i afſeende på eder, I unge Jeſu bekännare, har jag framlagt deſſa ömma erinringar om en chriſtens wäg, ſåſom en gång till fadren i himmelen. I ären i ſå mätto lycklige framför andra, att I ſtån wid wägens början och haf=wen i eder makt att anlägga den wiſare och warſammare, än många af edra föregångare, hwilka wid tanken på det fram=farna måſte begråta kanſke ſtörſta delen af en hel liſstid, ſå=ſom förlorad. I haſwen ej blott fadersfamnen, Jeſu föreſyn och hans andas ledning framför eder, utan ock för det meſta tiden i behåll, ſåſom en ännu obewandrad wäg. Ack, lycklige I, ſom ännu kunnen wälja; men ännu lyckligare, om I wäl=jen rätt och bliſwen beſtändande och trogne på eder utſtakade wandringsbana till fadershuſet i himmelen! Det beror mycket på deſſa förſta högtidliga ögonblick i eder ungdom, huru eder framtid och ſlutliga bortgång ur werlden ſkall bliſwa, om eder död ſkall bliſwa en gång till fadren och I ſlutas till hans wälſignade, eller I ſkolen för ewigt bortkaſtas från hans anſigte, ſåſom de förbannade, hwilka det warit bättre, om de aldrig bliſwit födde. Med helig bäfwan nalkas jag eder derföre nu med mitt ſiſta lärareord och min ömma afſkeds=helsning. Wi haſwa talat mycket med hwarannan om det ſom hörer till Guds rike och wägen dit, der ljuſet bor. I haſwen ſett och hört Guds wilja och råd om eder ſalighet, och ſäkert har Guds anda mången gång klappat ſtarka ſlag på edra unga hjertan, med wäckelſe och uppmaning att I måtten befalla Herranom eder wäg och bliſwa i hans förbund intill dagarnas ända. Ja, I haſwen icke blott förnummit Guds utlofwade faderstrohet mot eder, I haſwen ock inför hans förſamling och

med egna läppar gifwit honom edra warma och högtidliga tro=hetslöften, såsom en kärlekens gärd för hans kärlek, dem I nu wiljen besegla med eder första nattwardsgång, det ljufwaste och skönaste nådetillfälle i lifwet. I hafwen lärt och hört, att allt kött förderfwat sin wäg på jordene, I hafwen med smärta insett, att äfwen eder barndomsstig warit smittad af detta all=männa förderf och att I icke saknen många och stora felsteg att begråta och inför Gud afbedja. Måtte eder bön om eder frälsares förbarmande wara så innerlig och uppriktig, som ett barnahjerta någonsin kan utgjuta den, på det han må säga eder alla: jag hafwer hört din bön och sett dina tårar, si jag will göra dig helbregda! Nu, om någonsin, behöfwen I denna fridshelsning från ofwan, ty framför eder ligger en werld, full af faror och frestelser, den I icke kunnen möta med frimodig=het eller bekämpa med kraft, utan att I hafwen lagt edra hän=der i Guds händer och blifwit rättfärdiggjorde genom hans blod, som för eder död och uppstånden är. Älskade ungdom! statt upp och ät, ty du hafwer en stor wäg för dig! Gläd dig, att du har en wän och ledsagare i Christo Jesu, som icke will lemna dig åt det answarsfullare lifwets pröfningar och strider, deß obekanta öden och skickelser, förrän han slutit dig till sitt bröst, mättat dig med sina nådegåfwor och räckt segerrika wapen i dina händer! I skolen snart finna huru oumbärligt hans beskydd och hans wakande öga är. Alla edra öfriga stöd skola swika eller tröttna. Men den Gud I hafwen swurit tro=het blifwer såsom han är och hans år taga ingen ända. Han skall blifwa eder sista wän, såsom han warit eder första. I skolen återfinna honom lika säkert i nöden som i lyckan, och hwarhelst I förspridens i werlden, alltid skall han möta eder lika huld och trösterik som han nu sänder eder ut, blott I haf=wen honom i minne och wiljen lyßna till hans röst! Ack, skul=len I icke wilja lyßna då han ropar till eder, upplysande och tillrättawisande, då I stån rådwille och okunnige om hwad eder bäst och nyttigast är, warnande, då I fallen i någon frestelse, tröstande, då I sucken under någon lifwets tyngd eller ären

förkrossade af någon bitter förlust? Skullen I icke, innan lifwets oro begynner brusa omkring eder och medan I ännu hafwen några ögonblicks frid på den lugna barndomsstranden, gifwa himmelen den heliga förfäkran, att hwarken lif eller död skall skilja eder från Guds kärlek, som är i Christo Jesu? Icke en half kärlek, icke haltande beslut skola wara eder till något gagn på den stora wäg I hafwen framför eder. Striden skall blifwa alfwarligare än så. Eder barndomstro och eder af Jesus skänkta rättfärdighetsskrud behöfwer wida säkrare skyddsmurar än en flyktig känsla och en ögonblicklig rörelse. I måsten besluta eder till en trohet utan swek, om I icke snart skolen återfinnas på syndens och förtappelsens stigar. Före eder hafwa många ungdomsskaror stått upprörda, såsom det syntes, af liflig andakt wid sitt första nattwardsbord, men ack, deras förbund med Herran war icke nog fast, deras kärlek war icke nog brinnande, deras föresatser icke nog uthålliga, för att tillförsäkra dem lycka på den stora wägen och hålla dem obesmittade af werlden. De blefwo snart till en stor mängd offer för synd och förförelser, laster och orättfärdighet. Icke wiljen äfwen I så swika eder Herra och borttappa eder stora rikedom i Gud? Om I wißten huru alfwarligt jag menat eder med hwarje förmaningsord Herren låtit mig uttala, om I wißten huru innerligt Jesus sjelf beder inför sin och eder fader i himmelen, att eder tro icke må om intet warda, huru warmt både edra synliga och osynliga förebedjare längta, att I måtten eder wäg ostraffeliga gå, blifwa frälste från allt ondt och en gång winna lifsens krona; om I wißten huru starkt werlden och synden skola sätta eder på prof och huru många faror och försåt I hafwen att undwika, för att komma till det mål Herren föresatt, o, I skullen anse denna närwarande förenings stund med eder Herra och Gud såsom den oumbärligaste och saligaste af stunder, I skullen icke släppa Herran, förrän han wälsignade och I kunden säga med apostelen: jag lefwer icke nu jag, utan Christus lefwer i mig. En sådan stund är eder nu beredd. Det bord är dukadt framför eder, der den mat och den dryck

erbjudes, som närer och styrker till ewinnerligt lif. I hafwen en stor wäg för eder. Guds berg och hus är målet, dit I skolen sträfwa. Men mißtrösten icke! Herren är rik på wälsignelse och kraft. Återkommen i bekymmersamma stunder till detta bord, och han skall styrka eder hwarje gång lika kärleksfullt som han i dag will göra det! Förgäten icke de warningar och råd, som blifwit eder gifna! Waren flitige i ordets betraktande och låten bönen wara eder följeslagare hwarhelst I gån. I hafwen mången helsosam frukt att wänta eder deraf. Waren wakande och warsamme i alla edra företag och wisen werlden, att I blifwit lärde till himmelriket och att I kännen ett fädernesland ofwan molnen, der I afbiden lönen och friden efter tidens mödor! Nedsjunken aldrig såsom förakteliga slafwar i werldskärlek och fåfängliga omsorger, utan waren angelägne om edert menniskowärde och höjen eder, såsom christna egnar, öfwer tid och förgängelse, och låten hwarken jordens sorger eller jordens fröjder komma eder att glömma eder himmelska sträfwan och den wäg, som leder till Gud! Fastän I nu stån i blomman af eder ålder, så tänken ofta på den stund, då allt är wißnadt och I klappen på ewighetens portar med den darrande bönen: Herre: låt upp för oß! Den tanken skall lära eder wärdera dygd och rättfärdighet, medan I här wandren, och räkna allt för skada, som der icke kan hjelpa och hugsvala. Kommen ihåg, att wägen genom werlden wandras blott en enda gång, och att hwarje steg är wigtigt för tider, dem I icke kännen! Kommen ihåg hwad Jesus sade till sina första lärjungar: jag sänder eder, såsom får ibland ulfwar: satan hafwer begärat, att han skall sålla eder såsom hwete. Den minsta söndring ifrån Gud, den minsta kallsinnighet för hans kärlek — och I ären alle sargade och sållade. Så liten och opålitlig är eder egen kraft. Men i Herranom hafwen I rättfärdighet och starkhet. Förblifwen i hans förbund, och han skall gifwa sinom englom befallning, att de bära eder på sina händer, så att I icke stöten eder fot emot stenen! Samma röst, som nu kallar eder till edert första

nattwardsbord, skall icke tröttna att ropa sitt kommer! till eder under all eder lefnadstid. Den skall ropa lika kärleksfull som nu, äfwen sedan min dödliga stämma tystnat och edra öfriga wårdare och wänner wandrat all werldens wäg. Sen alltså hwar den enda oswikliga tillflykten är, och gören eder tidigt bekanta med den wän, som kan ledsaga eder till wägens slut och förmår bewara hwad eder anförtrodt är intill den dag I skolen göra redo för hela edert lefnadslopp! Med hänwisning till Herran Jesum slutar jag mitt arbete ibland eder, älskade barn! liksom jag ock dermed begynte. Att rödja Herrans wäg till edra hjertan war mitt kall och mitt uppdrag. Det är fulländadt och wälsignadt, om I nu sen ingen utan Jesum allena och tillbedjen honom såsom det Guds lamb, hwilket borttager werldens synder och gifwer eder frid och wälsignelse.

Föräldrar, fosterföräldrar och wårdare! Länge hafwa edra hjertan slagit warmt för dessa barn, medan I burit omsorgen för deras barndomsdagar; men så warmt hafwa de wäl aldrig slagit som nu, då I sen dem inför nådens altare samlade att framgå till den bäste ledaren, öfwerlemna sig i hans trogna wård och styrkas af de nåderätter, som så ofta styrkt eder sjelfwa. Både glädje och bäfwan fylla säkert edert hjerta wid denna högtidliga syn. I kännen bäst dessa barns swagheter och behof, och hur måste det icke glädja eder att den himmelske förbarmaren tager sig dem an, för att fullborda hwad I endast swagt begynt och mera önskat än fulländat! Men huru bäfwen I icke tillika, när I tänken på de många frestelser och faror dem förestå i werlden, när I tänken på de otaliga föräldraförhoppningar, hwilka, lika lifliga som nu edra, gäckats och swikits snart sagdt i sin begynnelse! Den heliga längtan att se eder lycklige i edra barn, den fasta wißheten att de nu stå sin fällhet och sin hjelp närmast, den hemska erinran af de många förlorade söner och döttrar I warseblifwit på edra stigar, ja slutligen äfwen det smärtsamma medwetandet af mången brist och ofullkomlighet i eder egen föräldrawård, allt, allt uppmanar eder till de warmaste förböner, att de måtte blifwa

behållne i Jesu Christi tro och oskadde genomwandra lifwets pröfwobana. Så länge edert föreningsband med dem warar och edra ord och exempel ännu icke med allo blifwit dem fråntagna, skynden att gifwa dem de bästa ett föräldrahjerta kan gifwa! I weten ju icke huru länge denna glädje förunnas eder. Leden dem med gudsfruktan, med kärlek och renlefnad, till Herran, att anfwaret på den stora räkenskapsdagen icke må blifwa eder en förkrossande tyngd, utan att I kunnen säga till deras och eder fader i himmelen: här är jag och barnen dem du mig gifwit hafwer; af dem du mig gifwit borttappade jag ingen.

I öfrige christne, här församlade, som i dag ären wittnen till denna ungdoms första nattwardsgång och derwid förens i minnet tillbaka till eder egen, uppsänden äfwen I till himmelen en brinnande förbön för denna späda plantering, hwilken nu lofwar så mycket, men så lätt kan blifwa herjad och förtrampad af de ondskans makter, hwaraf werlden är uppfylld! Sån tillbaka, om det ock sker med ångrens och bedröfwelsens tårar, till edra egna ungdomslöften och påminnen eder wid denna rörande ungdomsfest de högtidliga och heliga föresatser I fattaden, då I sjelfwe stoden der dessa nu stå. Endast barnasinnet kan eröfra himmelen. Hwad annat I eftersträfwat och wunnit på jorden skall icke hjelpa eder. Utan I omwänden eder och warden såsom barn, skolen I icke komma i himmelriket.

Ja, blifwe allas wår wäg, de ungas med de gamlas, en wäg till Gud, en gång till fadren i himmelen! Amen.

Sjette Söndagen efter Påsk.

Hwilken mig efterfölja will, han wedersake sig sjelf och tage sitt kors på sig hwar dag och följe mig!

Så uppmanar oß Jesus i Lucä evang. 9 kap. 23 vers, och icke blott der, utan ock på flere andra ställen i sitt ord upprepar han samma förmaning, hwaraf kan slutas, att han lägger stor wigt derpå. Det är ock klart, att han, som kom af kärlek och dog af kärlek för wår skull, måste wara angelägen om att wi fattade ett rätt begrepp om wägen och icke förfelade målet. Ty annars wore han förgäfwes kommen, förgäfwes död och uppstånden. Wisserligen wille han, att wi ständigt skulle hafwa hans kors och uppoffring för wåra ögon, så att hoppets utsigter om benådning och salighet i himmelen aldrig mörknade; men han wille dock ej, att wi så skulle nedsjunka i denna betraktelse, att wi derwid glömde den sanningen, att äfwen wi hafwe ett kors att bära och att wår wäg, såsom en wäg i hans fotspår, fordrar en daglig försakelse och ålägger en alfwarlig sträfwan att likna honom i tålamod och ihärdighet. Icke blott glädje, utan ock möda och arbete, icke blott fröjd öfwer Herran och beundran öfwer hans kärlek, utan ock bedröfwelse öfwer oß sjelfwa och lidanden af flerehanda slag skulle utmärka oß såsom hans bekännare och wisa att wi hörde honom till, på hwilken tid och i hwilket jordiskt läge han helst blickade ned på oß. När man ser uppå sin egen wäg och tillika betraktar den allmänna sorglösheten omkring sig, när man finner, att de flestas gudsfruktan och föreningsband med werldens försonare består blott i ett mer eller mindre andefattigt utrop: allt hafwer han wäl beställt, liksom återstode ingenting för oß

att göra och lida, och man derwid förnimmer ett sådant ljud som detta från försonarens mun: hwilken mig efterfölja will, han wedersake sig sjelf och tage sitt kors på sig hwar dag och följe mig, så måste något hwar nedslå sina ögon med blygd och anse en mängd af sina dagar såsom alldeles förlorad. Ty wäl kan man uppleta sorger och bekymmer för hwar dag som gått, men korset, som skulle bäras för Christi skull, upptäckes icke lika lätt. Det war merändels bortkastadt och förgätet. Dock är det detta, som Herren hwar dag will finna på wåra axlar, såsom ett wittnesbörd mer talande än wåra ord om att han är wår och att wi äre hans. Wi skole noga skilja de lidanden och mödor, som trycka både trogna och otrogna, både hans wänner och hans fiender gemensamt, ifrån det kors och de lidanden, som särskilt bäras för hans skull, för det wi wilje icke blott heta utan ock wara Christi egne och framgå såsom hans wittnen på jorden. Att jemmerdalen har sina tyngder för enhwar, både hedning och christen, ifrån den stunden synden kom i werlden, det wete wi nog och warseblifwe wi lätt; men det finns ock tyngder, som wi hafwe att uthärda för wår tros skull, och hwilka för otrons barn icke komma i fråga. Dagens evangelium är en erinran härom, och då Jesus säger: I skolen wittna om mig, så känner hán djupt i sitt kärlekswarma hjerta, att de wittnesbörd han begär ej alltid skola åtföljas af glädje, utan mången gång af bittra sorgetårar och de kännbaraste uppoffringar. Efter tidernas olika beskaffenhet aflöpa dessa wittnesbörd olika lätt. I christenhetens första tider och för Herrans första lärjungar kräfde de wida större offer än af oß, och kunde endast i lyckligare fall afgifwas utan en blodig martyrdöd. Men aldrig blifwa dock tiderna sådana, att korset för Christi skull alldeles förlorar sin betydelse, eller upphör att wara kännbart för den, som har känsla för sin christendom och sina pligter, såsom Jesu Christi stridsman. Derföre sammanband Jesus talet om sina lärjungars förestående lidanden med talet om en hugswalare, sänd af himmelen, att upplysa, lugna och stärka hwar och en, som skulle wittna om honom. Äfwen

wi behöfwe denna sanningens ande, om wi wilje kämpa en redlig kamp såsom Jesu bekännare. Ty kommer icke starkhet och hjelp till oß af himmelen, så är det snart ute med oß och wi hafwe intet att sätta till motwärn äfwen mot de lindrigaste pröfningar wi hafwe att utstå för wårt christna namn. Behållen derföre i friskt minne detta Jesu löftesord om en hugfwalares ankomst! Det är ämnadt att med sitt hugnerika ljus upplysa wåra korsdagar, så wäl som Jesu första bekännares. Af Herren sändes aldrig någon nöd, utan att han ställde nåd wid deß sida, som lättar och lindrar den. Derföre kunna wi ock med frimodighet öfwerskåda de lidanden, hwilka äro oß såsom christna oundwikliga, och utan bäfwan granska dem. Ty stark är fadershanden derofwan, som håller de trogna wid makt. Warmt klappar fadershjertat i himmelen för barnen på jorden, då de ropa efter bistånd och ur heta striden uppsända sin uppriktiga barnabön: Fader wår, m. m.

Evang. Joh. 15: 26.

I anledning af upplästa heliga evangelium skole wi till fortsättning af wår andakt såsom betraktelseämne framställa:

De trognas lidanden.

Att Jesus fordrar något serskilt af sina trogna på jorden wisar sig af hans ömma afskedstal, hwaraf wårt evangelium är en del. All wänskap förutsätter, att den ena wännen skall uppoffra och göra något för den andras skull. Jesus har uppoffrat lif och blod för oß och dermed har han för ewigt beseglat sin kärlek. Hwad wi af tacksamhet derför skole bewisa honom tillbaka, benämne wi här: de trognas lidanden. Dessa lidanden äro dels inre, dels yttre. Och ehuru Jesus i dagens text närmast har afseende på de yttre, wilje wi dock nämna några ord äfwen om de inre, för att så mycket fullständigare uppfatta bilden af de trognas ställning.

Ingen kan räkna sig till Herrans trogna, utan att han genomgått och känner ångrens lidande. Detta lidande kan icke sägas trycka werldens barn och Herrans wedersakare, ty de känna icke något misnöje öfwer sig sjelfwa och sina synder. Äro de bedröfwade, så är det icke derföre att de bedröfwat Gud och trampat hans kärlek, utan derföre att de kastat sig i timliga swårigheter eller iråkat något jordiskt betryck, till följe af sin öfwerdådiga lefnad. Gud är dem alltjemt lika fremmande, det må gå dem wäl eller illa. Så är det icke med de trogna. Om ock allting förbliswer sig likt i deras timliga lycka och ingen förminskning märkes i deras jordiska förhoppningar, njutningar och fröjdeämnen, så drabbas de dock af en djup sorg och en bitter oro, när de besinna huru de med sin synd förolämpat den Gud, som förtjent hela deras hjertas kärlek och bordt bemötas med en ständig tacksamhet och lydnad. De hafwa hört Guds andas straffande röst i sina samweten och de hafwa ej mod att, såsom werldens barn, qwäfwa denna röst. Derföre bliswer hela deras bekymmer fästadt wid den olycksaliga söndringen från Gud och intet lugnar eller tillfredsställer dem, wore det ock all werldens guld och herrlighet, förrän söndringen är upphäfwen och de stå såsom benådade barn inför den himmelske fadrens nådastol och deras sorgetårar bliswit förwandlade i hopp och frid för det menlösa blodets skull, som flutit för werldens synder. Ångrens mörka dal måste de trogne hafwa genomwandrat, för att bliswa hwad de heta, men det förnämsta, som berättigar till detta namn, är att de kommit fram från mörker till ljus, från syndasorgens oro till trons lugn och funnit honom, som säger: kommer till mig I alle, som arbeten och åren betungade; jag will wederqwicka eder och I skolen finna ro till edra själar. Äfven I, dyre christne! bland Herrans trogna, så hafwen I sjelfwe erfarit både ångrens smärta och trons hugswalelse, och I weten då bättre än mina ord kunna beskrifwa både huru bitter den förra och huru ljuf och salig den senare är. I weten då, att intet namn är kärare att minnas eller nämna, än Jesu frälsande namn, det enda un-

der himmelen menniſkomen giſwet, i hwilket wi ſkole ſalige warda. Men kännen J dem icke båda, ſå tillegnen eder icke det ljuſwa och ſaliga, ſom flyter af evangelii rika helſokällor. Ty de rinna endaſt för dem, ſom haſwa en förkroſsad ande och weta lika klart ſom att de leſwa hwad jemmer och ſorg det med ſig haſwer, att öfwergifwa Herran Gud.

Förſakelſens lidande är för de otrogna utan all betydelſe. Icke ſå för de trogna. Sedan ångerkänslan bliſwit wäckt genom lagen och den ångerfulle genom hugſwalarens ankomſt och huldа ledning bliſwit förd till friden och tröſten i Chriſto, är en ny bana öppnad, långt annorlunda beſkaffad än de wanliga ſyndawägarna, på hwilka talrika menniſkoſkaror framgå ſåſom med förbundna ögon. Den ångerfulle ſer hwad Gud fordrar och hwad han har rätt att fordra. Guds omätliga kärlek ſkall haſwa någon tackſamhet, om deß beſjungande icke ſkall bliſwa en hädelſe. Något måſte öfwergifwas, om Herren icke ſkall öfwergifwas. Detta något är allt hwad werlden anſer godt och ljuſt. Det är ſynden, orättfärdigheten, lögnen, laſten, ſamwetslöſheten, oredligheten, högfärden, wällefnaden, egennyttan, flärden, fåfängligheten och annat mer. I ſådant allt finner ſig det köttsliga ſinnet wäl, likſom en moder gerna trifs bland ſina barn. Men de trogna höra en röſt af himmelen, ſom ſäger: förſaka allt detta! om du will wara ett Guds barn. Werldens wänſkap är Guds owänſkap. Det är ſannt, himmelen har mycket att bjuda på, ja mera herrlighet, än werldar kunna inrymma, men det meſta är ſtälldt på framtiden, den tid nemligen, ſom aldrig tager någon ända. Löftena från ewigheten mäkta dock icke helt och hållet läka de ſår, ſom förſakelſen för några flyende år på jorden ålägger. Detta kan endaſt förklaras deraf, att menniſkan kringſläpar en ſinnlig natur, ſom will haſwa det godt medan hon leſwer. Många ſlafwa ſå under ſin ſinnliga, efter jordiſkt goda törſtande natur, att de alldeles förbiſe ewigheten, både med deß löften och hotelſer, och tänka icke derpå förrän de befinna ſig tätt inwid deß portar. De wilja icke göra ſig bekanta med förſakelſens lidanden förrän

werlden dragit ſig undan dem och de haſwa intet att förſaka, äfwen om de gerna wille det. De trogna deremot ſe att Jeſu wäg måſte bliſwa deras wäg, att förſakelſens lidande måſte undergås af dem, ſåſom det undergicks af honom, ſåframt han icke ſkall wederſaka dem en gång inför ſin himmelſke fader med det ordet: jag kände eder aldrig. Deras wäg bliſwer alltſå wida mödoſammare än deras, ſom framgå der luſtarna och begären haſwa ſin ymnigaſte näring. De trogna wälja icke någon annan ſtig, än den der ſamwetet och Guds bifall kunna följa dem, och derigenom gå de i miſtning af mycket, ſom de ſamwetslöſe och gudlöſe kunna inberga för ſin räkning. Det finns en finkänslighet hos de trogna, ſom bjuder dem ſtanna och endaſt ſe uppå huru andra rycka rikedomen, äran och goda dagar till ſig. Äfwen de behöfwa ſitt, men de wilja taga det ur Guds och icke utur djefwulens hand. Tänkom oß huru litet de ogudaktige ſkulle haſwa qwar af ära, anſeende och makt, om de ſkulle återlemna allt hwad djefwulen hulpit dem till. Ack, Gud ſkall en gång lägga i dagen från hwilka brunnar wi öſt och ſöndra det ſom är hemtadt af himmelen från det, ſom är hemtadt från afgrunden. Med tanken derpå träda de trogna in på förſakelſens ſtig och upphemta der ett kors, ſom werlden icke will widröra. Det kan wara tungt för kött och blod att upptaga det; men med tyſtnad böja de ſig dock ned och mängden märker hwarken när de taga det upp eller huru det trycker deras axlar. Det är icke heller mycket wärdt att nämna ett ord derom, ty ſtraxt ſkulle tuſende ſäga: du dåre, hwi bär du hwad du ſå lätt kunde ſlingra dig undan och ſom ſå många undwika? Skona dig ſjelf och gå äfwen du de ginwägar till en bättre ſtällning, dem fintligheten och werldsklokheten uppfunnit! Om också detta förakliga ſpråk lemnas åt ſitt wälförtjenta förakt och icke inwerkar på de trogna, följer likwäl icke deraf, att förſakelſen förlorat för dem all ſin tyngd. Den frampreſſar mången ſuck af deras hjertan och de få wäl känna att det ordet är ſannt: genom mycken bedröfwelſe måſte man ingå i Guds rike. Redan den omſtändigheten, att ſå få

dela deras ſträfwan, är dem nedſlående. De bringas derigenom ſtundom nära nog till twifwel på om det är dygd eller laſt, rättfärdighet eller orättfärdighet, ſom ſkall winna ſeger och hafwa framgång. De wapen de föra äro ſaktmodets och fridens, och hur långt komma de wäl med dem bland en hop, ſom lefwer af ſtrid och griper till alla möjliga utwägar att ſkaffa ſig rätt? Det kan gå långa tider ut, ſom de blott för ſin tyſtnad och ſitt tålamods ſkull gälla för werldens afſkum och räknas ſämre än de ſämſte, derföre att de welat likna Chriſtum och icke wika en hårsmån från ſamwetet. De kunna få kämpa med mycken nöd och briſt, för det de icke wilja draga öfwer ſig enkors och faderlöſas tårar eller taga något ifrån den wärnlöſe, ſom ſå lätt kunnat plundras. Det är icke ſå få tårar, ſom rinna oſedda af werlden och kända blott af Gud, hwilka förſakelſens lidande utpreſſar af de trognas ögon; men de uppgifwas likwäl icke i wägen. Hugſwalelſens anda hwiſkar i deras öra den löftesrika tröſten: de ſom med tårar ſå, ſkola med glädje uppſkåra.

Men utom deſſa inre lidanden, dem de trogna måſte kännas wid, i fall de ſkola höra Chriſtum till, finnas äfwen yttre lidanden att uthärda och det är dem Jeſus i dagens text hufwudſakligen åſyftar, då han ſäger: de ſkola utſkjuta eder af ſynagogorna, men den tid ſkall komma, att den eder dräper, ſkall mena ſig göra Gudi tjenſt dermed. Och detta ſkola de göra eder, ty de känna icke fadren, ej heller mig. Det är en ſanning, ſagd för alla tider, hurheldſt deſſa än må förändra ſig, att den ſom är född efter köttet hatar den, ſom är född efter anden. Den fortgående ſtriden mellan det onda och goda uppenbarar ſig äfwen i en oupphörlig ſtrid emellan trogna och otrogna. Någon werklig frid är icke att tänka på, förrän alla knän böja ſig i Jeſu namn och alla tungor bekänna, att Jeſus Chriſtus är Herren, Gud Fader till ära. Wid flere tillfällen påminde Jeſus ſjelf härom. Om werlden hatar eder, ſade han, ſå weten, att hon hafwer hatat mig förr än eder. Detta ſade han förut, på det hans trogna icke ſkulle för-

argas, förwånas eller affalla, när hatet bröt ut. Han ſjelf, då han lät utſträcka ſina lemmar på ett blodigt kors, upptog wisſerligen det meſta af hatets gift, och hans kärleksfulla hjerta ſkulle hafwa uppſugit allt, intill ſiſta droppan, ſå att intet hat mera funnits till på jorden, om möjligt warit. Ty ſå älſkade han. Så ömſint war han för dem, ſom ſkulle bära hans namn och wara hans bekännare. Men det ondas källor äro icke ſå haſtigt tömda. Jeſu trogna än i dag måſte ſmaka något af den bittra kalken hatet, framräckt af en ſyndig och gudlös werld. Och leſde de upp i aflägsna tider, ſom komma, ſå ſkulle de få ſe, att de trogna äfwen då ſtode lutande öfwer ſamma bittra kalk. Skepnaden af detta hat wexlar med tidernas olika förhållanden. Men omwexling är icke upphäfwande. Det finnes alltjemt, faſtän i olika former. Det gäſer i hwarje bröſt, ſom Guds ande ännu icke fått widröra, omſkapa och förnya. I chriſtenhetens förſta tider uppenbarade ſig werldens hat i öppet wåld, förjagande ur ſynagogorna, mord och grymma blodsutgjutelſer. Sedan Chriſti kyrka fått faſtare fot på ſitt helleberg och det chriſtna namnet wunnit en yttre helgd, kan hatet icke gå ſamma wägar ſom det förſt gick. Men det ſmyger likwäl omkring och förtynger lifwet för de trogna på tuſende ſätt, och hatets lidande är icke ett tomt ord eller en lös inbillning, dereſt någon på alfwar will kämpa för Chriſti ſak och utwidga hans rike, ſåſom det bör utwidgas. Werlden är likgiltig för namn, men icke för ſträfwanden. Hon wet wäl att man kan underſtödja det ondas framgång, antingen man heter chriſten eller hedning; men att förneka det onda ſitt ſtöd, att icke deltaga i ſynd och laſt, att förakta hwad werlden anſer ſtort och höja ſig till himmelſka ſträfwanden, det är något ſom wäcker illwiljans och hatets känslor ibland dem, ſom wilja hafwa mörkret ſegrande. Lika förenar ſig med lika. Och huru är det möjligt att ſå himmelswidt ſkilda ſyften ſom gudsfruktan och werldskärlek kunna hafwa något gemenſamt? Om derföre, chriſtne, I icke ännu hafwen ſmakat några bittra frukter af werldens hat till en ſann chriſtendom, ſå kommer det an-

tingen deraf, att J icke ſtått faſte ibland de trognas leder, utan haltat på båda ſidor och dagtingat med dem, ſom för tillfället haft ſtörſta makten, eller ock, hwilket är mig ljufware att tänka och uttala, deraf att Herren welat ſkona eder ſwaghet och förwara eder ſåſom en fader i farans ſtunder förwarar ſpäda barn och lägga ſå lindrigt kors ſom möjligt på edra axlar. Han ſer nog hwilka ſom äro wuxne den ſtörſta bördan. På dem lägger han ock meſt, utan att faderskärleken för dem derföre är mindre. På Jeſum lade han aldrameſt och det för hans ſtarkhets ſkull. Men kärleksbandet mellan fadren och ſonen war alltjemt detſamma. Så milda ögonkaſt ſom Jeſus har ingen korsdragare på jorden fått af den himmelſke fadren: ty till honom ſade han: du är min älſkelige ſon, i hwilken jag hafwer ett godt behag.

Om werldens förhållande till de trogna icke alltid uppenbarar ſig i oſläckligt hat och hårda förföljelſer, ſå uppenbarar det ſig i deß ſtälle genom förakt, och detta åſamkar dem ock ett lidande. De weta med ſig, att de wilja alla wäl, och att de intet högre önſka, än att de förenade med jordens alla inbyggare mätte en gång få ſamlas i de ſaligas land, inför Guds thron och lambſens, klädde i den rättfärdighet, ſom kommer af Jeſu Chriſti tro, frälſte från all ſmärta och allt lidande. Derföre kunna de icke annat än lida deraf att deras ſträfwan och önſkningar aktas för intet. Werlden är beſynnerlig. Hon aktar hwad ſom är lågt, men föraktar hwad ſom är högt. Hon beundrar och ſkattar ſåſom dyrt hwad jorden tillhörer, men hwad himmelen tillhörer och allt hwad ſom dit leder är henne ringa och likgiltigt. Ja, det finns till och med ord i ſpråket, ſom ſkulle antyda det högſta, men genom werldens förwända ſätt att betrakta ſaken, blifwit liktydiga ſnart ſagdt med enfaldighet och oförſtånd. Att tala om en menniſkas fromhet är att i mångas ögon mera nedſätta än upphöja den menniſkan. Denna egenſkap är nemligen för werlden icke blott öfwerflödig, utan ock onyttig, emedan den icke inbringar någon ſynbar jordiſk winning. När Jeſus ſtod inför Pilatus och talade om ett rike,

som icke war af denna werlden, så war det föraktet, som gjorde att Pilatus förblef sig lik. Det war den jordiska thronen, han satte wärde uppå, och när han hörde att Jesus icke hade någon sådan att intaga, så behandlade han honom lika föraktligt som förut. Eljest hade han wäl nedsjunkit af wördnad och nedlagt sin herrskarespira på stället inför hans fötter, hwilken talade om ett rike såsom sitt, hwilket war upphöjdt öfwer werldsliga begränsningar och jordisk förgänglighet. På samma sätt sitta ännu werldens barn trygge och stolte på sina torfwor eller sina herresäten och fråga litet eller intet efter de fromma i landet, som tala om ett himmelskt fädernesland och wilja uppoffra allt, för att komma dit. Brunne icke kärleken warmt i de trognas bröst, så skulle detta förakt icke tillfoga dem något lidande. Men den kärlek, hwarmed de omfatta himmelen och Gud, tillsammans med den kärlek hwarmed de älska alla dem, som Christus lidit döden för, gör detta förakt till ett hwaßt törne i deras själ, så att de heldre än denna ljumhet och likgiltighet skulle se öppen strid och alfwarligt motstånd, liksom ock det trogna och sannfärdiga wittnet af himmelen önskade i afseende på församlingen i Laodicea: jag wille att du wore antingen kall eller warm, men efter du äst ljum och hwarken kall eller warm, skall jag dig utspy utu min mun. Hwad ondskan fordom uträttade genom wåld och förföljelser, det uträttar den nu kanske wida segerrikare genom ljumhet och förakt, genom den trögher och tystnad, hwarmed man förbigår allt heligt och alla dem, som genom Guds anda wilja blifwa helgade. Låtom oß frukta denna själafiendens nya stridsplan, att wi sjelfwe icke blifwa nådeföraktare och motarbeta Gud och Guds barn på jorden. Man kan gerna umbära werldens goda wittnesbörd, blott det wittnesbördet möter oß i domen af domarens läppar: du hafwer burit mitt kors, hållit min ord och icke nekat mitt namn. Låtom oß, när werlden sätter föraktets stämpel på wår tro, gudsfruktan och högsta sträfwan i tiden, hemta tröstens balsam för lidandets sår från hugfwalelsens anda, som utgår af fadren och lägger wittnes-

börden på wåra läppar. Derigenom skall tålamodet stiga, ju mer föraktet stiger, wärman ökas, ju mer kölden tiltager i werldens barm, och wår högsta ära skall blifwa wår tro i lifwet och wår tro i döden.

Misskännandets lidande tillfogas ock ofta de trogna. Just derföre att mörker och blindhet herrskar i werlden, så betrakta menniskorna hwarannan ofta under skefwa synpunkter. Det kan till och med ingå ett och annat ädelt drag i den förföljelse, som de trogne lida; men okunnigheten leder företagen och mången tror sig göra Gudi en tjenst, äfwen då han angriper det ädlaste jorden eger. Hwilket talande bewis härpå hafwe wi icke i Paulus, som, innan ljuset från himmelen kringsken honom på wägen till Damascus, andades idel fiendskap till dem, som han sedermera, då han blifwit bättre upplyst, stödde såsom en fader stöder sina barn, såsom en lärare wårdar sina lärjungar. Det himmelska är ock det swåraste att lära. Den naturliga menniskan förnimmer intet af det Guds anda tillhörer. Äfwen den i werldswisheten kunnigaste förstår icke en bokstaf af försoningens hemlighet, förrän Gud sjelf förestafwar honom den och sprider ett högre ljus öfwer hans förstånd. Då nu ingen kan taga den wisdomen, som leder till Gud och salighet, utan den warder gifwen af himmelen, och ofta den ringaste uträcker sin hand derefter lika gerna och merändels willigare än den i jordisk mening mer betydande, så uppkommer lätt ett misförstånd från werldens sida. Hon känner icke de fördolda wägar, på hwilka Herren skyndar till de dödligas bröst och wet derföre icke hwad hon skall tänka om de tungor, hwilka med hänryckning prisa Guds dråpeliga werk och besjunga nåden i Christo. Hon faller så lätt på den tanken, att det ligger någon ond afsigt i denna förändring, heldst om den är liflig och full af nitälskan. Det ligger i sakens natur, att en själ, som brinner warmt för sin Gud och sin försonare, lätt kan tända andra på samma gång och genom sin häg att sjelf komma till himmelen wäcker hägen dertill äfwen hos andra. Då är werlden redo att se en willoande i hwarje sådan själ och tillägger henne hwarje-

handa af hwad hon ſjelf beſitter i ſå ymnigt mått. Detta ſkola de göra eder, ſäger Jeſus, ty de känna icke fadren, ej heller mig. Huru långt detta miſskännande kan gå och huru långwarigt det kan bliſwa, derpå har erfarenheten talrika wittnesbörd; och kunde man räkna alla de brödſtycken, ſom miſstankan ryckt ifrån de trognas mun, nog räckte de till att beſpiſa 5000 män och många korgar ſkulle ändå bliſwa öfwer. Wiſst är, att miſskännandets lidande ockſå är ett hwaſst ſwärd i den gudlöſa werldens händer och att många får haſwa blödt för det ſwärdet både förr och nu. Om wi wilje höra Chriſtum till och wara bland hans trogna, ſkola wi bereda oſs derpå och i förwäg bemanna oſs med ſtyrka af det ordet i dagens text: detta haſwer jag ſagt eder, att når den tiden kommer, ſkolen I komma ihåg, att jag haſwer det ſagt eder.

På en dag, ſom talar om hugſwalarens ankomſt, kunna wi gerna tala om wåra lidanden, utan att förlora modet och hoppet. Det finns ingen ſmärta, inre eller yttre, ſom är oläklig för Herrans trogna, ſedan Guds ande bliſwit ſänd i werlden att förbinda blödande ſår och utſkifta nåd och kärlek, hwarheldſt ett menniſkohjerta klappar och en menſklig hydda ſtår. Öppnen edra hjertan och edra hyddor, älſkade chriſtne, för denna himmelſka gäſt, att han må wara der, förr än lidandets ſändebud klappar på dörren! Weten att liſwet är en jemmerdal, och möten I icke det ena, ſå möten I wäl det andra af de flerahanda lidanden, wi i dag uppräknat. Möten I åter inga, ären I känslolöſe för dem alla, o, då är det fara wärdt att I äfwen ären känslolöſe för Gud, och I möten då icke heller honom. Men ack, hwem wiljen I möta, då eder leſnads ſiſta timma ſlår, om icke den Gud, ſom har ett faderſhus derofwan med trygga boningar, och den förſonare, ſom, innan han gick dit bort att bereda eder rum, lade de ömma orden på edra hjertan: hwilken mig efterfölja will, han wederſake ſig ſjelf och tage ſitt kors på ſig hwar dag och följe mig? Pröfwen eder i dag och alla dagar, om I haſwen korſet med! Amen.

Annandag Pingst.

Salig är du, Simon, Jona son, ty kött och blod hafwer dig det icke uppenbarat, utan min fader som är i himmelen.

När Jesus kom i den engden Cesarea Philippi och frågade sina lärjungar och sade: hwem säger folket mig, menniskones son, wara? då sade de: somlige Johannem döparen, somlige Eliam, somlige Jeremiam, eller en af profeterna. Sade han till dem: hwem sägen I mig då wara? Då swarade Simon Petrus och sade: du äst Christus, lefwandes Guds son. Jesus swarade och sade till honom: salig äst du, Simon, Jona son, ty kött och blod hafwer dig det icke uppenbarat, utan min fader, som är i himmelen. Matth. 16: 17. Salighetens känslor inom oß och salighetens fröjder utom oß hafwa ingendera sitt ursprung från oß sjelfwa. Det högsta wi tänke och det ljufwaste wi hoppas äro begge uppenbarelser ofwanefter. I den mån wi fatte och wörde denna sanning, i samma mån är det oß möjligt att undfå det som är saligast att winna, nemligen Guds rike och försoningsnådens delaktighet. När det altså är fråga om det himmelska, så blifwe wår första omsorg att slita wårt förtroende från oß sjelfwa, för att skänka det helt och hållet åt Gud och Guds andas ljus och ledning. Kött och blod kunna icke följa oß på någon eröfringsfärd till himmelen, att hemta oß Christum hit ned; utan den af fadren utgående Anden, som utransakar all ting, ja ock Guds djuphet, är den, som wägleder till ewinnerligt lif och bildar hos oß ett rätt begrepp om Gud och den han sändt hafwer, Jesum Christum. Icke blott all andelig erfarenhet, utan ock Jesu egen försäkran framlägger tydligt den sanningen, att menniſko-

naturen, om den ock står den eviga kärlekens rika brunnar än så nära, har intet att taga med, utan förblifwer fattig på all högre wälsignelse, all sann hugsvalelse och frid, så länge den icke utbeder sig kraft af himmelen att taga det himmelska emot. Wi behöfwe både öga och öra ofwanefter, för att se och förnimma hwad Gud gjort för wår saligbet och instämma i det fröjdefulla jubelropet: Gud är kärleken! Dunkelt och oförklaradt står allt inom nådens werld, till deß Herren sjelf afslöjar sig för oß och morgonstjernan uppgår i wårt hjerta. O, må det dagas allestädes, der mörkret ännu råder! Må okunnighet och twifwel fly bort, såsom nattens skuggor! Hwilka behöfwa weta och tro, att Christus är lefwandes Guds son, om icke wi, arma menniskor, i synd födde och af synd beherrskade? Hwilka behöfwa bättre än wi weta, att Gud war i Christo och försonade werlden med sig sjelf? Hwar är hoppet och friden, dereft wi twifle? På ett kärleksfullt sätt har Gud derföre närmat sig intill oß med sitt upplysande och hugsvalande ord, och i dag, i det evangelium wi hafwe att betrakta, nalkas han oß med det ljufwaste och saligaste wittnesbördet om sin förbarmande nåd: så älskade Gud werlden, att han utgaf sin ende son, på det att hwar och en, som tror på honom, icke skall förgås, utan få ewinnerligt lif. Något saligare budskap från nådens himmel kan aldrig framträda för wåra ögon. Men upplys du wåra ögon, o Gud, att wi rätt kunne betrakta det! Wäck oß med din anda, att wi må inse behofwet af den frälsning du i Christo Jesu beredt oß, och låt oß deri se ett tecken, att det är andans högtid wi i deßa dagar fire! Och när wi sett, att du förbarmat dig öfwer wår syndanöd och icke skonat din enfödde son, o, så låt din ande ytterligare leda oß till kraftig strid emot allt, som will söndra oß från din kärlek, och föra oß slutligen till ditt rike och din fadersfamn! Fader wår, m. m.

Evang. Joh. 3: 16—21.

Betraktelseämne:

Försoningens hemlighet,

framställd i de orden: Så älskade Gud werlden, att han utgaf sin ende son, på det att hwar och en, som tror på honom, icke skall förgås, utan få ewinnerligt lif.

1.

Wi se härwid först Fadrens kärlek. Kärlekens apostel Johannes säger härom: derpå är Guds kärlek till oß uppenbar worden, att han hafwer sändt sin ende son i werldena. 1 Joh. 4: 8. Ej blott när allt lydde skaparens wink och allt det, som utgått ur hans hand, ännu war ganska godt, brann kärleken i den himmelske fadrens bröst. Äfwen sedan hans ewiga rättfärdighet war förolämpad och synden kommit i werlden, war han barmhertig och näderik i sin kärlek. Det skulle wara att upphäfwa en wigtig del af Guds wäsende, om man skulle tänka sig i något wißt tidsögonblick kärleken slocknad hos honom, som älskar ifrån ewighet till ewighet och måste göra det. Rättfärdigheten fordrar sitt offer, men kärleken fordrar ock sitt. Derföre höre wi Herren samtidigt med syndafallet afgifwa detta kärlekens löftesord: qwinnones säd skall söndertrampa ormens hufwud. Sitt werk, menniskorna, kunde han icke hata. Det onda blott, som insmugit sig bland menniskor, hatade han; och för att tillintetgöra detta olyckfaliga gift inom en af begynnelsen lycklig och obesmittad werld, räknade han intet offer för stort. Han slet hjertat ur sitt eget bröst, och af gudomsskötet utgick den enfödde sonen, att frälsa det, som förtappadt war. Den werld fadren älskade war den ursprungliga, rena, heliga och syndfria, och den han genom Christum åter wille förwandla till en sådan. Alla straffdomar han låtit slägtet öfwergå under tidernas lopp äro således intet annat, än det faderliga bemödandet att skilja det förderfliga från det han ewigt älskar. Wore

blott menniſkorna lika angelägna om ſin lycka, ſom han är angelägen att ſkapa och förnya den, ingen ginge då miſte om ſaligheten, ingen på hela jorden ſkulle då heta det förlorade barnet. Men detta är domen, att ljuſet är kommet i werlden och att menniſkorna älſkade mer mörkret än ljuſet, ty deras gerningar woro onda. Till frälſare för werlden kunde han icke ſända någon, hwars wilja war wacklande eller hwars kraft och tålamod ſkulle hafwa tröttnat på wägen. Af en blott menniſka ſtod icke en ſådan ſtåndaktighet och kraft att wänta. I wida mindre företag, än detta war, ſwiker menniſkoförmågan. Derföre kunde blott han, ſom war ſkild från ſyndare och högre än himmelen, företaga werldens återlöſning och blifwa ett medel i faderskärlekens hand att upprätta och lyckliggöra oß. Den outplånliga längtan att ſe de fallna åter i barnaförhållande till ſig ſjelf gjorde ſonens uppoffring både möjlig och lätt. Ingen kärlek, hwarken i himmelen eller på jorden, är utan ſin förſakelſe; och förſakelſen war här den, att den älſkelige ſonen ſkulle träda ur fadrens anſigte och blöda på ett kors i en förwillad werld.

2.

Men icke mindre war kärleken och förſakelſen hos den, ſom uppoffrade ſig och gick till korſet, ſåſom ett lamb det till ſlagtning ledes. Och då här är fråga om förſoningens hemlighet, är jag wiß, att edra tankar och eder tackſamhet, chriſtne, förnämligaſt äro riktade på Jeſum, ſom icke aktade för roſ att Gudi jemlik wara, utan förnedrade ſig ſjelf, påtog ſig en tjenares ſkepelſe, wardt menniſkor lik och med blodet på ſitt kors förſonade det i himmelen och på jorden är. Kärleken hos honom war lika fri och otwungen, lika warm och oinſkränkt ſom hos den, ſom ſändt honom. Wi ſkole aldrig låta den föreſtällningen hos oß uppkomma, att något twång eller något fadersbud, ſåſom ſådant, werkade Jeſu nedſtigande till jorden. Hela Gudomswäſendet war uppfylldt af en gemenſam kärlek och det war ſonens fria beſlut att upphäfwa ſöndringen emellan himmelen och jorden och nedrifwa medelbalken, ſom emellan

dem war. Han kom icke, för att dömma werlden, utan att werlden skulle warda salig genom honom. Såsom han i profetiorna war förebådad, stark såsom ett lejon och mild såsom ett lamb, kom han och himlarna sjöngo derwid: ära ware Gud i höjden, frid på jorden och menniskorna en god wilje! Ingen hafwer större kärlek, än att han låter sitt lif för sina wänner. I denna kärlekshöjd lemnades intet ouppfyldt. Ifrån första stunden war hans jordiska lif en oinskränkt uppoffring och äfwen der han hade sina bittraste fiender, arbetade han tåligt och oförtrutet, såsom hade de warit hans huldaste wänner. Okunnigheten fördrog han, smäleken bar han, hädelsen afhörde han med tystnad och från korset öppnade han sina läppar, endast för att säga: fader, förlåt dem! O, hwilken himmelsk kärlek nedflyttad till jorden! Hwem kan följa försonarens wäg, utan att smälta i tårar öfwer hans brodersкärlek och på samma gång öfwer sitt eget känslolösa hjerta, som så ofta förnekat honom tacksamhetens gärd och, i stället att fördraga medmenniskors oförrätter, lönat ondt med ondt?

Genom föreningen af hans gudomliga och mensкliga natur war det honom möjligt att fullborda den himmelska faderskärlekens wilja och råd om wår salighet. Det war lika nödwändigt att försonaren skulle ikläda sig menniskonatur och såsom sådan ingripa i menniskolifwet, som att han måste ega Gudomswäsendets herrlighet och makt. Annars hade han icke kunnat frambära något offer i wårt ställe, icke lemna oß något föredöme att under wår jordiska bana likna och efterfölja, icke tala till oß de nådefulla löften och evangeliska fridsord, som woro honom föreskafwade i himmelen. När wi derföre höre Jesus såsom menniska tala till oß i sitt ord, eller när wi blott tänke på honom, såsom en af oß, skole wi alltid besinna, att detta hans mensкliga framträdande endast är en ny wälgerning, lagd till den förborgade kärlek, som han af ewighet delade med sin himmelske fader. Ack, huru illa blifwer han icke tackad för denna wälgerning af dem, som knappt hinna höra honom såsom menniska, förrän de berömma honom gudomligt wärde och

beſtrida honom ſpiran öfver himmel och jord! Är detta lönen för det han welat blifwa wår medlare och walde den dertill enda lämpliga wägen? Men ſå är det ofta, i det mindre ſom i det ſtörre. En ökad godhet miſskännes ofta derföre att den blifwit ökad och en wälgörare trampas mången gång derföre att wälgerningarna warit ſå många, nedlåtandet ſå ſtort, fördragſamheten ſå oafbruten. Men höjom oſs öfwer en kärlekslös werld, der wi ſå ſällan warſeblifwe en ſann broderlig uppoffring, och wi ſkole lättare, om icke fatta, åtminſtone ana bredden och längden, djupet och höjden af den kärlek, ſom är i Chriſto Jeſu. Förſoningens hemlighet ſkulle wara mindre hemlig, dereſt wåra egna hjertan wore genomglödgade af de kärlekslågor, ſom flamma i himmelen. Steget är för ſtort emellan den gängſe egenkärlekens beräkningar på jorden och hwad Chriſtus gör och lider, för att wi i haſt ſkulle kunna bedöma det ſednare och ej twifla derpå eller häpna deröfwer. Men Guds ord lugnar förwirringen och giſwer bäſta upplyſningen. Der ſtår Jeſus tecknad i ſanna drag, ſåſom han werkeligen är, och de dragen blekna icke för tidens förgängelſe eller otrons och twiflets windar. När werldar inſtörta och elementer förſmälta, ljuder ordet om Chriſti kärlek ännu lika ſtarkt och oföränderligt; och det är till detta ord wi ſkole hålla oſs, när wi wilje göra oſs ett rätt begrepp om wår frälſare och herre.

3.

Men ingen kan kalla Jeſum en Herra, utan genom den helige anda. Förſoningen med ſina herrliga löften och wälſignelſer kan icke blifwa oſs till del, om icke något föregår inom oſs ſjelfwa, ſom gör oſs ſkickliga att taga de erbjudna nådesförmånerna emot. Det är tron, ſom måſte finnas i wår ſjäl, innan wi hafwe något godt deraf att Chriſtus kommit i werlden att frälſa ſyndare. Men tron är icke en ſkapelſe, ſom wi ſjelfwa kunna åſtadkomma. Det är Guds werk, att I tron på den han ſändt hafwer, ſäger Jeſus ſjelf.

Guds ande, hwars högtid wi i deßa dagar fire, är derföre utgången af fadren och sonen, att med sitt ljus och sin sanning wägleda oß till förſonarens kors och ingjuta i wåra hjertan en lefwande tro och öfwertygelſe derom att allt är redo i himmelen för ſyndares frälsning och benådning. I och med denna tro kommer ſyndaförlåtelſe och förhoppning om ewinnerligt lif. Häraf finne wi således, hwaruti den heliga andas delaktighet i förſoningens hemlighet beſtår. Dörren till förſoningens helgedom och nådens rika ſkattkammare ſkulle för oß wara ewigt ſluten, om Guds ande icke öppnade den. På ett oſynligt men werkſamt ſätt ſamlar han dag från dag allt flere till Jeſu nådeſtol, att de der ſkola finna wederqwickelſe och ro till ſina ſjälar. Och hwem af eder, chriſtne, har icke hört hans röſt och kännt hans dragande? I helgedomarna och wid altarborden, i lifwets ſkickelſer och i edra omwerlande öden, har han närmat ſig intill eder och klappat på edra hjertan. Ljusnade det öfwer eder wäg, ſå att I ſågen edert behof af en himmelſk nåd, ſå war det hans werk. Wäcktes hos eder bekymret om ſalighet och längtan att winna en högre frid, än den werlden gifwer, ſå war det han, ſom wäckte dem. Lärden I eder inſe tröſtlöſheten och fåfängligheten i allt hwad jorden erbjuder, ſå war det han, ſom gaf denna upplyſning och på ſamma gång anwiſte eder den trygga friſtaden i Jeſu famn. Känden I edert modlöſa ſinne ſtärkt och edra ſjunkna krafter föryngrade att begynna en heligare ſträfwan och werka Guds werk, ſå war det Guds ande, ſom ſkänkte eder ſtyrkan ofwanefter och införlifwade eder med ſig ſjelf. Funnen I lugn och ſjälsfrid efter djupa bedröfwelſer och hjertats qwal, ſå war det han ſom kom med deßa gåfwor och täukte på hwad eder gjordes behof. Sägen I, faſtän allt omwexlade och förſwann omkring eder, med faſt förtröſtan mot ett ewigt arf i himmelen och trygga boningar i fadrens hus, ſå war det han, ſom förklarade löftena derom och höll edert öga fäſtadt derpå, att det icke ſkymdes hwarken af mißtröſtans mörker eller af dödens ſkuggor. Lycklige de, ſom öfwerlemna ſig åt Andans ledning! De finna der hwad de

förgäfwes söka hos sig sjelfwa och sina likar. Han är den, som behåller och bewarar i en rätt tro och leder oß på sistone till ära. Guds kärlek har först då wunnit sitt syftemål med oß, när anden funnit oß kämpande på wägen och, såsom en barmhertig Samarit, upptagit oß i sin wård, förbundit wåra sår och ingjutit sin hugswalelses olja och win deri. Gån I deremot, I lifwets wandringsmän, okunnige om Guds andas kraft och likgiltige för hans werksamhet, så att I icke ens weten, om någon Helige Ande är till, så är detta ett tecken att den himmelska kärleken icke blifwit fullbordad på eder själ och att förssoningens blod flutit förgäfwes. Ack, skynden att taga det erbjudna goda till eder! Dagarna skynda i stupande fart till sitt mål och en förspilld nådetid ersättes icke af all werldens herrlighet. Hören de ömma ljuden från förssoningens evangelium: hwilken som tror på Jesum, han warder icke dömd, men hwilken som icke tror, han är redo dömd, efter det han icke trodde i Guds enda sons namn! Weten från denna dag, att det är Guds ande allena, som kan gifwa eder denna tro, och att I hwarken genom edert eget förnuft eller eder egen naturliga wiljas kraft kunnen komma till Jesum. Naturen skapar endast den blinda och döda tron, men nåden den sanna och lefwande. Och wiljen I weta, om det är den inbillade eller werkliga tron I egen, om den är menniskonaturens tillkonstlade werk, eller andens sköna och fullkomliga skapelse, så undersöken eder trons beskaffenhet, deß uppkomst och deß werkningar. Är den blott en tom minneskunskap om Jesu frälsarenamn, ett blott läpparnas eftersägande af hwad andra sagt, utan inwerkan på hjerta och lefwerne, då är den blott en död bokstaf, som waggar allt djupare ned i andelig dödsdwala. Är den åter en med glädje omfattad kännedom om Jesu person och werk, hwarmed ett fullkomligt förtroende och bifall är förenadt till allt det som ordet om förssonaren innehåller och framför allt en lefwande förtröstan till Christum, så att hwarken nöd eller död, synd eller helfwete kan skrämma den trogna själen bort ifrån deß herre och frälsare, då är tron af rätta slaget, skänkt af den

rätta hauden, ett nådens werk, som ingen konstlad andakt efterapar. Den, som med en sådan sinnesförfattning tror på Jesum, han skall icke förgås utan få ewinnerligt lif. Han står på det rätta hälleberget och han är redan här i besittning af ewinnerligt lif; ty tron är ett införande på det område, der ewiga skatter ligga förwarade, der Jesus sjelf är lefwande och uppstånden, och när döden kommer, så gör han ingen annan förändring än den, att besittningen blir tryggare och de, som wille hindra oß derifrån och wända wårt öga åt annat håll, wika för alltid undan.

Så hafwe wi då sett förſoningens hemlighet och hurudan den treenige Gudens kärlek är i afseende på wår frälsning och salighet. Enkel är denna lära och skönt klinga de orden från salighetens land: så älskade Gud werlden, att han utgaf sin ende son, på det att hwar och en, som tror på honom, icke skall förgås, utan få ewinnerligt lif. Men kött och blod har den icke uppenbarat; förnuftet med sina wisdomsskatter mäktade icke frambringa denna klenod, så oumbärlig den än är för wår själ i lifwet och i döden. Skola de gyllene bokstäfwerna stå tydliga och trösterika för wår syn, så mäste ljuset ofwanefter stråla öfwer dem. O, må deß ljusström aldrig förminskas! Må bönerna och ångerropen ifrån syndens dal nedkalla deß wågor, att de oupphörligt nedflyta! Bedjen, att ljuset, som i eder är, icke warder mörker! Eder högsta och behöfligste kunskap är att känna Jesum Christum och honom korsfästan. Med den gån I trygge genom tidens stormar och mot dödens natt; men utan den finner själen ingen ro, sökte hon den ock öfwer alla werldens gränsor och bland werldens alla gåfwor. Tagen denna kunskap med eder till edra mödor, bekymmer och strider i tiden, och I skolen wälsigna den stund I på alfwar togen den emot. I skolen finna, att der tron är, der är ljus och frid, der är kraft och frimodighet, hurheldst edra öden blifwa. Tänken på de tusende sinom tusende, som lefwat förnöjda och dött saliga i och genom det fröjdefulla ordet: så älskade Gud werlden, att

han utgaf sin ende sen! Äfwen eder är löftet gifwet och edrom barnom och allom dem, som fjerran äro, hwilka Herren wår Gud härtill kallandes warder. Skulle icke den outgrundeliga kärleken i Guds hjerta och den nådesanstalt han widtagit beweka eder till genkärlek och tacksamhet? Kunnen I gå känslolöse för de tålsamhets- och långmodighets rikedomar, som mana till bättring och helgelse? Si, Herren will draga eder från tvång till frihet, från förderf till rättfärdighet, från jemmerdalen till det land, der alla tårar aftorkas af edra ögon, der ingen död, icke heller gråt, icke heller rop, icke heller wärk warder mer. Fatten med glädje den hand Herren räcker eder och följen med tålamod och ståndaktighet hans andas kallelse! Wägen skall lättas allt mer och I skolen förnimma, att dem, som älska Gud och skänka honom sitt hjerta, tjenar all ting till det bästa. Släppen synden och syndawanorna! De bädda endast ett dödsläger af samwetsqwal och en afgrund af ewiga plågor åt sina tjenare. Släppen werldskärleken och fåfängan! De spara intet åt eder i dödsstunden. De afkläda eder allt, när I bäst behöfwen skydd och hjelp. Släppen egenrättfärdigheten och sjelfförtröstan! De framträda till slut såsom arma Jobshugsvalare, de der mer oroa än lugna. Släppen allt hwad den blinda och fåkunniga werlden tröstar sig med, för att lyßna till förssoningsordet från himmelen och wandra i försonarens spår till edert rätta hem och edert tillbjudna barnaarf! Blifwe detta eder föresats och edert hjertas swar på den förnyade erinran I i dag hafwen hört om Guds kärlek i Christo Jesu!

Kort är lifwet och både wåra högtider och wåra arbetsdagar äro snart förrunna. När skole wi begynna älska Gud, såsom han älskat oß? Skole wi dröja dermed tills werldskärleken upptagit all wår kraft och uppslukat all wår tid? Nej — såsom wårens fläkt genomströmmar naturen och en blidare sol uppwärmer deß bröst och kläder den åter i ungdomlig skrud, så må ock andens upplifwande kraft genomtränga wår själ, att den pryder sig till lambsens brud och med kärlekens friska rosor

går den himmelſka brudgummen emot, att det icke blott må heta: ſå älſkade Gud werlden, att han utgaf ſin ende ſon, utan ock: ſå älſkade wi Gud, att wi utgåfwo oß ſjelfwa till ett offer åt honom! Då ſkall den bön, hwarmed wi klappe på himmelens port i dödens ſtund: Herre, låt upp för oß! icke blifwa en wägrad och fruktlös bön. Herren ſkall minnas wår kärlek, wår tro, wår ſtändaktighet. Han ſkall icke låta oß förgås, utan få ewinnerligt lif. Amen.

Andra Söndagen efter Trefaldighetsdag.

Förstode du Guds gåfwa och ho den är, som säger till dig: gif mig dricka, då beddes du af honom och han gåfwe dig lefwande watten.

Då Jesus, trött af wägen, satte sig ned wid Jacobs brunn i Samaritanska staden Sichar, kom en qwinna att hemta watten, till hwilken han sade: gif mig dricka! Qwinnan förundrade sig öfwer denna nedlåtenhet hos en man, som tillhörde det stolta Judafolket, och besvarade hans begäran med de orden: huru begär du, som är den jude, dricka af mig, som är en Samaritansk qwinna? Ty Judarna hafwa ingen handel med de Samariter. Då sade Jesus, för att gifwa henne en aning om hwem han war och skingra de fördomar, som herrskade hos henne, såsom i hela landet: förstode du Guds gåfwa och ho den är, som säger till dig: gif mig dricka, då beddes du af honom och han gåfwe dig lefwande watten. Berättelsen läses i Joh. Ev. 4 kap. Jesus, den af himmelen utsände läraren, frågade icke efter, om han talade inför få eller många. Så dyrbar stod en menniskosjäl för hans ögon, att han äfwen inför en enda åhörare, såsom här, sparde ingen möda att framlägga Guds rikes hemlighet och sprida sanningens ljus der det war natt. Denna enda war för honom en hel församling och han upphörde icke att tala, förrän det dagades i den förmörkade själen och wäckelsen war gifwen till andelig omtanka. Nu, såsom ofta, inledde han samtalet om det högsta och wigtigaste med liknelser, tagna från det synliga och närmast för handen warande. Brunnen och wattnet, som han hade framför sig, war den utgångspunkt och den enkla bild, hwaraf han be-

betjente ſig, för att komma till ſin rätta predikotext. Likſom wattnet war ett oundgängligt och dagligt behof i lekamligt hänſeende, ſå hade ock, wille han ſäga, ſjälen, det ewiga hos menniſkan, ſitt gifna behof af ewiga brunnar med liſſens watten till ſwalka och wederqwickelſe. Såſom fadren Jacob hade öppnat en djup brunn i förra hänſeendet, ſå wore i det ſednare en icke mindre djup och rik brunn öppnad af den himmelſke fadren ſjelf, till hwilken hans barn på jorden i alla tider och från alla orter ſkulle få wända ſig och bliſwa uppfriſkade. Detta war en Guds gåfwa, ſom ſtod främſt bland Guds öfriga gåfwor och enſam war tillräcklig att mäta ſig med dem alla. Guds wilja och råd om wår ſalighet och ſonens ſändning i werlden, att fullborda det kärleksfulla fadersbeſlutet, war gåfwan och brunnen. Utom den äro alla andra tillflykter menniſkan uppſöker, att hemta ſtyrka och frid för ſin ſjäl, usla brunnar de der intet watten giſwa. För ögonblick, men icke för ewighe-ten, tillfredsſtälla de andens trängtande begär och brännande törſt. Olyckan är blott den, att ſå få inſe wärdet och wälſignelſen af den ſtora, alla andra öfwerwägande och erſättande tillflykten, hwilket Jeſus ſjelf beklagar och antyder, då han utbriſter: förſtode du Guds gåfwa och ho den är, ſom ſäger till dig: gif mig dricka, då beddes du af honom och han gåfwe dig lefwande watten. Förſoningen och förſonaren äro de angelägnaſte föremålen för wår kunſkap. Ju djupare wi läre oß känna dem, deſto lyckligare äre wi, deſto mindre bedragas wi af det, ſom bländar och förwillar. Och då förſt är Jeſus känd, ſåſom han bör kännas, när han framſtår för wårt öga ſåſom giſwaren af det högſta och herrligaſte i himmel och på jord, när wi ſe upp till honom ſåſom den der allena förmår leda den himmelſka kärlekens rika ſtrömmar ned till oß och wi med längtansfull bön ſäge till honom: Herre! gif mig det wattnet, att jag icke törſtar! Förunderlig är ock hans omſorg och wård om den förſmägtande ſjälen. Blott hon kommer ſå långt, att hon beder; äfwen om hon icke beſtämdt kan uttala och beſkrifwa hwad hon efterlängtar och behöfwer, ſå tager han dock alltid

till bönhörelse och swar af det lefwande wattnet och släcker hennes törst wid den källa, som flödar af lif och salighet; ty han säger ju sjelf: då beddes du af honom och han gåfwe dig lefwande watten. Således är ett uppriktigt anropande och förtroende till honom detsamma som gåfwans omedelbara nedflyttning till oß. Ty han och salighetens gåfwa äro oskiljaktiga. Der han står, der står ock den stora nattwarden. Der han är, der är ock den tillredda nådesmåltiden, som öfwerträffar all jordisk fröjd och lycka. Der han går, der uppwälla salighetens rika källor i hwarje fjät, och ingen, som uppsökt honom med trofast bön, ångrade att han öfwergifwit all ting, för att följa honom. Blott den är beklaganswärd, som uteblifwer och icke kommer, då Herren ropar: den der törstar, han komme, och den der will, han tage lifsens watten för intet! Wi höre honom i dag förnya sitt kärleksfulla kallelserop: kommer, ty all ting är nu redo! Den stora Guds gåfwan framställes här under liknelsen af en stor nattward, till hwilken gäster kallas från alla orter, fattiga och krymplingar, halta och blinda icke uteslutna. Hwarföre så många uteblifwa, då kallelsen ljuder, kan icke härleda sig från annat än okunnighet om hwad som erbjudes och mißförstånd om det högsta goda. Ursäkterna och hindren skulle blifwa till intet, om enhwar förstode Guds gåfwa och wißte hwad wår frid tillhörer. Då skulle den ene med den andra, glad och tacksam, skynda fram, när Herren kallar, och säga: det är min wäns röst; si, han kommer! Mätte du här, o Gud, finna någon, som så beswarar ditt budskap och som, nöjd att försaka det werldsliga, kastar sig i dina armar med barnalit och beder med en efter din nådesrikedom törstande själ sin barnabön! Fader wår, m. m.

Evang. Luc. 14: 16—24.

Till fortsättning af hwad redan framställdt är och med anledning af dagens evangelium skole wi betrakta:

Huru okunnigheten om hwad Guds nådesanbud innehåller förhindrar nådens annammande.

Då jag här talar om Guds nådesanbud och om okunnigheten, som förhindrar deß annammande, så kan det icke egentligen blifwa fråga om de wälgerningar och den nåd Herren tillbjuder oß i sin förſyn och sin dagliga faderswård öfwer wårt lekamliga lif. Ty de wälgerningarna och den nåden dröjer ingen att tillegna ſig. Mer än wäl höres menniſkan känna ſitt behof af dem, och aldrig fattas henne inſigten om deras oumbärlighet. Till deras emottagande inſtäller man ſig talrikt och några urſäkter förekomma icke, när det gäller dem. Wi kunna ſåledes lemna å ſido den nåd, ſom tillhör förſta artikeln i wår trosbekännelſe, ehuru ſtor och beundranswärd äfwen den är, och huſwudſakligen fäſta oß wid den nåd Herren will bewiſa wår ſjäl, för att frälſa, rena och lyckliggöra den. Det är denna nåd, ſom mötes med urſäkter och likgiltighet; ſom, ehuru högſta ämnet för englars och förklarade andars läſſånger inför Guds thron, ſkattas ringa på jorden och förſakas för ting af underordnad betydelſe.

1.

Hjertſkärande möter oß dagens text, (der det är fråga om denna nåd,) med de orden: de begynte alleſammans urſaka ſig. Gud erbjuder förſoningens goda, men okunnigheten fäſter ſig wid jordagods och wärderar dem högre. Den ſkönaſte tanke, ſom blifwit tänkt i himmelen, är förſoning, den förtappade ſjälens återförening med Gud. Det är den himmelſka kärlekens krona och fulländning, och det finns ingen ting, ſom kan ſättas i bredd med den. Derföre finner Paulus inga ord nog lämpliga och omfattande, för att uttrycka den, utan ſjunker af wördnad och häpenhet ned för den djupa kärleksbrunnen och ſäger: Gudi ware tack för ſin oſägeliga gåfwa! Okunnigheten tackar annorlunda. Jag hafwer köpt ett jordagods, och jag måſte gå ut och beſe det, jag beder, gör min urſäkt. Att hafwa en i Jeſu blod frälſt och förwarad ſjäl, att hafwa ett jorda-

gods i himmelen, köpt icke med silfver eller guld, ty all werldens herrlighet och rikedomar kunna icke inlösa det, utan med Guds sons lidande och död, att slippa sucka under förbannelsens tyngd och från att wara en flykting på jorden, en fremling för Gud och ett straffwärdt föremål, hwarhelst man hwilar eller går, blifwa räknad för Guds barn, att få taga den gåfwan i sin hand, som aldrig förlorar sin glans och sitt wärde, hurhelst de jordiska dyrbarheterna stiga och falla, att få heta rättfärdiggjord, icke der lasten rycker till sig rättfärdighetens skrud och förblindar tusende ögon, utan der Gud sjelf har sin thron och allt är heligt, rent och obesmittadt, det skulle tillbakasättas för jordagods i tiden och förlora på jemförelsen! Ack, smörj de dårars ögon med din ögonsalfwa, o Gud, att de må förstå hwad de skola akta högt och ringa! Ännu gå här werldsträlar, som tro att skatterna ligga i jorden, hwilka skola ersätta allt och lyckliggöra dem. Om ock okunnigheten icke går så långt, att de äro obekante med försoningsnådens gåfwa ända till namnet, hafwa de likwäl icke förstått deß egentliga wärde och funnit deri, hwad du wille att de skulle finna, nemligen sin högsta glädje och sin högsta skatt. Om de ock till utseendet tyckas wörda och icke öppet förakta den, röjer sig dock deras likgiltighet på mångfaldigt sätt. Gäller det walet emellan att åskåda den sköna Herrans gudstjenst och att bese ett förwärfwadt jordagods, en förgänglig besittning, huru många ursäkter göra de icke, för att undkomma det förra och fullborda det sednare! Till andaktsfulla betraktelser öfwer Guds kärlek i Christo hafwa de omöjligen tid. De skulle wäl wilja, säga de, men omständigheterna förbjuda det. Nej, omständigheterna lida oskyldigt. Det är okunnigheten och deß naturliga foster, owiljan, som förbjuda det. Förstode de Guds gåfwa och hade de en gång rätt fått syn på Christi kors och smakat det goda Guds ord, som talar om den kärlek, som der blifwit nedlagd, de skulle icke låta åkrar eller ängar, gods eller egodelar beröfwa sig en enda timma, då de kunde få hugna sitt öga och sitt hjerta med denna syn. De skulle säga af själens innersta till sin herre och fräl-

fare: det hus jag fällaſt aktar, der man ditt ord betraktar; en dag i dina gårdar är bättre än eljeſt tuſende. De ſkulle icke låta den himmelſka kärleken gång efter gång ropa förgäfwes: kommer, ty all ting är nu redo! Må derföre Guds ande komma med ſanningens fackla och upplyſa dem om hwad förſonaren med ſin rättfärdighet och ſin död förwärfwat, på det att det förgängliga icke må taga företräde framför det oförgängliga, eller en jordtorfwa framför Guds rike!

2.

Gud erbjuder helgelſenådens goda, men okunnigheten anſer jordiſka omſorger mer lönande, och förſakar det förra. Och den andra ſade, heter det i wår text: jag hafwer köpt fem par oxar, jag måſte gå bort och förſöka dem, jag beder dig, gör min urſäkt. Helgelſenåden är ett Guds werk inom oß och omfattar alla wåra andeliga krafters utweckling. Genom den allena kunna wi återſtällas till Guds beläte och lyftas ur det medfödda förderfwet och den andeliga döden till lif och werkſamhet för wår rätta beſtämmelſe. Anlitas icke denna nåd, ſå är wår leſnadsdag förſpilld och ſkaparens ändamål har gått förloradt. Förſtode menniſkan denna Guds gåfwa, ſå hölle hon dagligen ſitt hjerta öppet derför och både ſtändigt derom, att Gud icke måtte taga den helige ande ifrån henne. Ty ſkall förſtåndet komma till någon upplyſning, wiljan till någon likſtämmighet med Guds wilja och wandeln till någon oſtrafflighet inför Gud, ſå finns ingen annan wäg att taga, än den, ſom Guds ande anwiſar och leder oß uppå. Något ſtort och för menſkligheten ärofullt har hwarken blifwit tänkt, taladt eller gjordt på någon annan wäg, än denna. I afſeende på förſoningsnåden har menniſkan att betrakta ett gudomligt werk utom ſig och ſtödja ſig derintill med tro och förtröſtan. Men i afſeende på helgelſenåden ſkall hon ſjelf gå med och deltaga i det gudomliga werket. Hon ſkall låta föra ſig ſteg för ſteg till allt högre fullkomning, och när hon der will fråga efter Guds dråpeliga werk, ſå ſkall hon rikta ögat på ſig ſjelf och de

förändringar hon undergått. Men fastän hennes egna omsorger och trägna arbete här tagas i anspråk, skall hon dock icke gifwa sig sjelf utan Gudi äran för allt; ty han är den, som werkar i oß både wilja och gerning efter sitt goda behag. Han är kraften i wår kraft och lifwet i wår werksamhet. Det war en stor, en outsäglig kärlek, när Gud i Christo närmade sig till jorden och lät den enfödde sonen blöda på ett kors inför menniskors ögon; men det är en icke mindre stor och outsäglig kärlek, när han genom sin anda närmar sig till wårt hjerta, klappar derpå, stiger in deri och håller en stor nattward. Det är denna ära, som icke alla fatta och besinna. Att hafwa Gud i sitt hjerta och se hans löftesord uppfyldt på sin egen swaga och owärdiga warelse: jag skall komma och blifwa boende när dig, är höjden af mensklig storhet och lycka; och hwilka omsorger hafwa wäl en skönare lön, än de, som sammanföra Gud och menniskan på detta sätt? Men okunnigheten dröjer wid lägre, jordiska omsorger, och förstår icke den stora Guds gåfwan. Otaliga menniskor arbeta oförtrutet och dagligen från morgonen till aftonen, men deras omsorger gå icke ut på annat, än att bädda sin själ allt djupare ned i stoftet och gräfwa ned sin kraft i hwad som i dag står och i morgon faller. I stället för att sammanfläta sina omsorger och bemödanden med en osynlig kraft, som är högre än de sjelfwa, och hwilket är enda wilkoret för allt stigande, hålla de sig uteslutande och med förkärlek till hwad som är lägre än de sjelfwa. De afmålas träffande af Jesus i den man, som försakade nådekallelsen, för att i stället försöka oxarna. Ja, förwändheten i menskligt omdöme kan werkligen gå så långt, att det räknas för en större ära att hafwa wård om oskäliga djur och umgås med dem, än hafwa wård om menniskosjälar och umgås med det högsta och heligaste i himmel och på jord. Att det då fattas en lyftning i tänkesättet, att ett djupt okunnighetsmörker då är för handen, faller af sig sjelft. Wi böre derföre noga ransaka oß sjelfwa och undersöka hwad det är som eger wårt hjerta, noga tillse att wi icke förlore Guds rike ur wår sträfwan och förblindas af det närwa-

rande och synliga, som aldrig får tagas till ändamål, utan tjena till medel blott för wår tillwext i nåden. Se wi att något af det timliga, som blifwit wår pligt eller lott, fördröjer wår tillwext i nåden och hindrar wår oafbrutna framgång till Gud, så må det bortkastas såsom onyttigt och förderfligt. Ty ingen ting förtjenar att heta lönande, dyrbart eller wälsignelserikt, som icke warder wälsignadt ewinnerliga. Hwad själen winner, det allena är winning för ewigheten. Det är dock klart, att timliga omsorger icke helt och hållet få uteblifwa. Den sanna christendomen uppammar icke lättingar, utan ordnar blott menniskans sträfwanden, så att hon främst af allt söker Guds rike och hans rättfärdighet och låter ingen ting taga företrädet framför detta. Stundom händer, att när de himmelska nådesanbuden klarnat för en menniskas blick och hon, efter en långwarig dwala, uppwaknat till andeligt bekymmer och blifwit häuryckt af ewangelii ljufwa kallelser, hon knappt will widröra det jordiska eller egna någon den minsta tid deråt. Detta är ock en irring; likwäl mindre farlig än den föregående. Ty det är alltid bättre att wara likgiltig för det jordiska, än för det himmelska. Den har sin grund deri, att den som första gången smakar och ser huru ljuflig Herren är, bäfwar, i medwetandet att hafwa kommit sent, att han af nådens rikedomar icke skall hinna få nog och tror derjemte, att det är de jordiska tingen och icke hans jordiska sinne som så länge tillbakahållit honom från det högsta och bästa. Derföre denna framträdande skygghet för allt werldsligt på en gång. Men möjliga öfwerdrifter i denna del bringas dock snart i ordning och förtjena långt mindre bekymmer, än den djupa tanklöshet och okunnighets sömn, hwari tusende ligga. O, att de waknade en gång och säge hwad de förspilla, på det de måtte weta hwad salighet som ligger i hwart och ett af de stegen: kallelsen, wäckelsen, omwändelsen, nya födelsen, rättfärdiggörelsen, förnyelsen, helgelsen; steg, som utmärka Guds andas wäg med oß och kallas salighetens ordning, en ordning den ingen kan gå på sidan om, som will sluta i himmelen och ställas på Guds högra sida i domen!

3.

Gud erbjuder den andeliga fridens och den slutliga lyckſaligheтens goda, men okunnigheten räknar lifwets flyktiga luſt och nöjen dyrbarare och förſpiller det förra. Den tredje ſade: jag hafwer tagit mig huſtru och derföre kan jag icke komma. Här göres ingen urſäkt. Här lades ſå ſtor wigt på en jordiſk förbindelſe och en deraf härledd lycka, att det anſågs ſnart ſagdt orätt af den ſtora nattwardens herre att ens göra ſig påmint. Ja, det är icke ſällſynt än i dag, att en alfwarlig gudsfruktan och uppmärkſamheten på hwad Gud tillhörer betraktas ſåſom ſtörande för en werklig ſällhet. Eller ſtudſar icke mången tillbaka förſärad, om han får höra, att i en huslig krets en maka, ett barn eller en tjenare waknat till lifligare omtanka för ſin ſalighetsſak? Nämnes det icke ſåſom något ondt hade inträffat? Men det warder glädje i himmelen och för Guds englar, om något ſådant ſker. Älfwen wi ſkulle allmänt glädjas, om wi förſtode de wälgörande följderna deraf. Werldens barn föreſtälla ſig ſå gerna och lätt, att jordiſk glädje är ett afſlutadt helt för ſig och att ingen ting fattas i deß fulländning; aldraminſt tänka de på att det, ſom fattas, bör komma ofwanefter. Nu finns det dock en frid, ſom werlden icke gifwer. Den friden har Jeſus burit ned till oß af himmelen och genom ſin anda erbjuder han den åt hwarje hjerta. Det är en frid, ſom icke beror af huru ymnig tillgången är på egodelar, eller wänner, eller nöjen, eller hedersbewisningar, eller helſodagar, eller lyckade företag och ſådant mer. Den uppwexer på en waraktigare och högre grund, nemligen på den faſta Guds grund, ſom blifwer ſtåndande och hafwer detta inſegel: Herren känner ſina. Den, ſom ſöker och undfår denna frid, känner ſig lycklig i ſjelfwa olyckan och rik i armodet; ty i föreningen med ſin herre och frälſare har han ett dagligt gäſtabud och den glädjen är införd i hans hydda, ſom icke flyr med ſkatter och wänner, utan förblifwer ſåſom gifwaren lofwat: ingen ſkall taga eder glädje ifrån eder. Det är förunderligt att denna frid icke allmännare eftersträfwas, än ſom ſker, i en

werld, der allt är underkaſtadt förwandlingar och omſkiften, der död och förgängelſe, ſjukdom och ſorger, pröfningar och lidanden ſtändigt påminna om ſin öfwermakt och beſegra alla motſtånd. Kände wi bättre hwad ſom hörer till denna frid och hur dyrbar den gåfwan är, i jemförelſe med werldens håfwor; dröjde wi uppmärkſammare wid det lugn och den frimodighet, ſom Herrans trogna före oß ådagalagt och gjorde wi oß oftare den frågan: hwarföre woro de ſå ſtarka och ſtändaktiga? hwarföre ſjöng David den förunderliga ſången: när du förnedrar mig, gör du mig ſtor? hwarföre blef Daniel oſkadad i lejonkulan och höjde tackſamma låfſånger till Herran äfwen der? hwarföre ſtod Stefanus inför ſina förföljare med en klarhet i ſitt anlete, ſåſom hade det warit en engels anſigte? hwarföre bekymrade ſig Paulus ſå föga om fängelſernas mörker och bojornas tyngd, ſåſom hade de intet att betyda? wi ſkulle då lyßna begärligare, när Jeſus nalkas och ſäger: friden låter jag eder; wi ſkulle ſäga till werldens luſt och nöjen: haf bort dina wiſors buller; wi wilje komma till Herran igen och förbliſwa i hans umgängelſe.

Allt hwad jorden gläder oß med har en tidig gräns, men när Jeſus kommer med ſin frid, ſå kommer han för att ewigt lyckliggöra, och hwad han förſt giſwer är endaſt en förſmak af hwad han ſiſt giſwer. Också afmålar han icke den frid, han här i tiden erbjuder, med några lyſande och hänryckande färger, utan ſäger blott: min frid giſwer jag eder. De herrliga benämningarna förwarar han åt de föremål och fröjder, ſom nalkas wid tidens ſlut och den ſalighet, ſom på hans trogna då uppenbaras ſkall. Hans frid här är betingad af ſtrid och oſkiljaktig från mödan. Den är ſåſom en ſmal ſtrömfåra, hwilken kröker ſig fram bland ſtora naturhinder och af berg och branter twingas till tuſende omwägar; men den dolda ſtrömfåran widgar ſig ſlutligen till haf; berg och branter jemnas och hinder finnas icke mera till. Hwarheldſt ögat ſkådar, ſtrömmar den wida elfwen, klar ſom kriſtall, och deß källa är Guds ſtol och lambſens, för alltid afſlöjad och allom uppenbar. Det herrli-

gaſte menniſkoſpråk kan låna oß att beteckna den andeliga fri=dens öfwergång till ſalighet har Jeſus anwändt; och likwäl finner han deß bilder fattiga och ſäger: hwad intet öga ſett och intet öra hört och i ingen menniſkas hjerta uppſtigit är, det hafwer Gud beredt dem, ſom honom älſka. Till ſin frid, ſåſom början, och till ſin ſalighet, ſåſom ſlut, utſänder han ſtändigt ſina tjenare och kallar: kommer, ty all ting är nu redo! Borden bliſwa aldrig fullſatta, ty Guds kärlek är utan gräns. Äfwen om krymplingar och fattiga, halta och blinda få plats, är det dock alltid rum öfwer wid den ſtora nattwar=den Gud tillreder. Werldens bord dukas icke på detta ſätt. Medan många frosſa, ſkälfwer nöden och fattigdomen utomkring och tuſende klaga: gator och gränder äro mitt bord och min bädd. Klagen ſåledes icke, I menniſkor, att Gud förſkjuter eller föraktar, ſåſom werlden! Klagen blott öfwer eder okun=nighet, ſom icke ſer och hör hwartill Herren bjuder och nödgar eder. Klagen öfwer att I allför länge trott på werldens fröj=der och wäntat på dem, ſåſom edert högſta goda. Anen I icke redan, att I wänten förgäfwes på hwad ſom tillfredsſtäller an=dens behof, om I icke lyften håg och ſinne upp från werlden och deß luſta? Kännen I icke en förunderlig ſaknad, när I öfwerſkåden edra glädjedagar och tänken på deras usla ſkörd? En jungfru förgåter dock icke ſin krans, eller en brud ſin he=dersgåfwa, men mitt folk förgåter mig ewinnerliga, klagar Herren. Träder icke wid denna klagan minnet upp af din ung=domstid, chriſten, och den ſköna krans, ſom flätades af dina löften och tårar wid din herras bord? Är du icke färdig att kaſta dina öfriga prydnader bort, för att återtaga den? Du hette lambſens brud och din hedersgåfwa war din frälſares kär=lek och hans ſnöhwita rättfärdighets drägt? Förſtod du icke Guds gåfwa, och will du icke nu börda din rättighet tillbaka, gälde det än blodstårar och den kännbaraſte uppoffring? Tänk derpå, innan det heter: ingen af dem, ſom budne woro, ſkall ſmaka min nattward! Om jag hade englars och menniſkors tungor, kunde jag dock icke beſkrifwa kärleken, och de gåf=

wor, som Gud ännu tillbjuder dig. Men att han älskar warmare och gifwer annorlunda än werlden, det bör du hafwa förstått. Dwäf derföre ursäkterna, som din senhjertenhet att tro och ditt obotfärdiga sinne wilja föreslafwa dig. Uttalade i en lättsinnig stund kunna de lätt tillsluta saligheten dörr och utestänga dig för ewigt från Guds nådes rikedomar. Tag i stället hus och hem, hustru och barn med dig till Herran och låt dem icke hindra, utan följa dig, när han kallar. Allt kan blifwa dig en wäg och ett sällskap till Guds rike, blott du sjelf på alfwar will dit. Din fattigdom och din rikedom, din medgång och din motgång, din möda och din glädje kunna hwar för sig blifwa wägwisare till den stora nattwarden, om du rätt förstår din kallelse och den, som kallar. Ingen jordisk lott är sådan, att den stänger wägen till Guds rike, så framt wi icke sjelfmant tillslute öga och hjerta för den kallande nåden och heldre wälje tidens snöda lust, än ewighetens skatter till wår sträfwan och wårt mål. Tanklöshet och okunnighet taga sken för werklighet, men skingre sig dessa dimmor bland Christi bekännare, som blifwit lärde till himmelriket och fått anwisning på Guds arfwedelsberg! Samle sig i dag för wår hågkomst alla de wäckelser och maningar, dem kärlekens Gud tillsändt oß under flydda dagars lopp, och må den förnyade inbjudning till Guds rike, som wårt evangelium i dag innehåller, kraftigt inwerka på wår själ, att wi göre oß redo, likfom all ting är redo ifrån Guds sida. Ingen blindhet är wådligare, än den, som icke ser Gud och hans nådeswink. Bedjom derföre för hwarannan, att ingen må förfela lifwets ändamål och heta förgäfwes kallad! Upplyfe den ene den andra om wägen, som Herren oß förelagt, och påminnom oß, medan det heter i dag, den omsorg han burit och bär för wår frälsning och salighet! Sluten eder, I äldre och yngre, I föräldrar och barn, tillsammans i ett heligt förbund att intaga det saligheten land, som ligger bortom mödornas öken! Stigen ofta upp på andaktens höjder och bönens förklaringsberg, att I, såsom Moses från Nebo, mågen kasta i förwäg en blick på det utlofwade landet

och uppmuntras i eder ſträfvan att hinna fram. Gud ſkall jaga hindren bort, ſom fördröja edra ſteg. Ty de förmå icke binda en ſjäl, ſom beder, wid ſtoftet och flärden. Bönen ſönderſliter alla ſnaror, dem werlden och deß luſta lägger i wår wäg, och ſäkraſt kommer den fram till den ſtora nattwarden, den ewiga nådesmåltiden, ſom ifrigaſt beder och trognaſt wakar.

Derföre bed och waka, chriſten, ſedan du waknat ur din okunnighets ſömn och förſtått din Herras kallelſe! Gläd dig att när du lemnar denna tempelandakt du får ſäga till dig ſjelf: äfwen jag är bjuden till Guds rike och hans kärlek har beredt rum äfwen för mig. Om du ännu en ſabbat ſkall få höra den ljufwa kallelſen, är dig obekant. Dina dagar fly bort ſåſom en ſkugga och du wet icke när den ſiſta timman ſlår. Gör dig redo att blifwa Herrans gäſt, medan hans barmhertiga öga ännu ſöker dig. Snart ſkall hans budſkap ila förbi din graf och nya ſlägter blifwa hans kallelſes föremål. Tag den tiden i akt, i hwilken du ſökt warder, att du icke en dag må ſöka Gud förgäfwes! Amen.

Tredje Söndagen efter Trefaldighetsdag;

(jemte Tal till nattwardsungdomen.)

Såsom en brudgum gläder sig öfwer bruden, så skall ock din Gud frösda sig öfwer dig. I profeten Esaiä 62 kap. 5 vers förekomma deßa ord, såsom uttryck af det wälbehag och den glädje, som skänktes Guds faderliga hjerta öfwer Zions rättfärdighet och herrlighet. Den skönaste bild, menniskospråk eger, är här lånad att beteckna hwad känsla och kärlek som råder i himmelen. Och hwilken ljuf tanke är det icke, att Herren icke är likgiltig för den låga, syndiga jord, wi bebo, utan fröjdar sig, såsom en brudgum fröjdar sig öfwer bruden, när någon af jordens inwånare waknar upp ur synden och begynner bära frukt i rättfärdighet! Den högtbesutne i himmelen tager så nära del i hwad oß rör, att det är som rörde det honom sjelf, som skulle han, oaktadt sin ändliga salighet och makt, göra en ny winning hwar gång någon af oß winner något för sin själ och förkofrar sig i det sanna goda. Den tanken böre wi ock aldrig öfwergifwa, att Gud skådar ned på menniskors barn med deltagande, med bedröfwelse när de arbeta på sin olycka, med glädje då de söka sin wälfärd och sin själs frälsning. Ty deraf kommer all modlöshet och allt öfwermod i werlden, att man tänker sig Gud fjerran borta och förgäter den sanningen: Herren är när! Han är endast osynlig, men han både känner och slår oß närmare, än någon jordisk warelse. Han gläder sig, när det går oß wäl; han bedröfwas, när det går oß illa. Huru orätt gör du således icke, o menniska, när du

tror, att du bedröfwar eller gläder endaſt dem du ſer eller dem du eger i ditt ſynliga umgänge! Du wet, att du ſjelf icke nju=ter glädjen i ſitt fulla mått, om du är enſam derom och har ingen, ſom delar den med dig. Derföre tänkte du, i dina bättre ſtunder, ſåſom barn: jag will gläda mina föräldrar med hwad ſom utgör min egen lycka, min flit, min lydnad, min werk=ſamhet, min omtanka; uppwext och ſkild från fädernehyddan tänkte du, och det war ock en god tanke: jag will gläda dem, under hwilkas ögon jag werkar, min husfader och husmoder, mina förmän och herrar, min konung och mitt fosterland. Men wet, att med allt detta, ſå ljufligt och wäl det än lyder, fattas det wigtigaſte, om du icke tillika ſäger: "jag will gläda min Gud, min ſkapare och fader i himmelen; wäl hinner jag ho=nom icke med mitt öga, men dock känner jag i djupet af mitt bröſt, att han är min wän och wälgörare, att mina för=bindelſer till honom äro ſtörre än till någon dödlig, att han icke är känſlolös för mitt wäl eller we, att han icke drager ſig undan, när jag i nöden ropar till honom, utan warkunnar ſig wid min ſmärta och min bön ſåſom öfwer ett förſta barn, att han är en fader öfwer allt hwad fader heter i himmelen och på jorden." Man behöfwer icke gå långt för att finna talande och talrika bewis på Guds kärleksrika närwaro. Man behöf=wer icke mer än taga ſin egen warelſe och ſina egna ödens gång i betraktande, för att hafwa nog för den öfwertygelſen, att Gud warit ibland wänner den närmaſte, ibland wälgörare den hul=daſte och trognaſte. Går du tillbaka till din lefnadsmorgon, för att räkna hans nådebewis emot dig från början och intill nu, du ſkulle wara blind, om du icke ſåge ſpåren af hans huldhet och förhärdad, om du icke ſjönke af wördnad ned och utropade: o, hwad är menniſkan, att du ſå tänker på henne, och en menniſkas ſon, att du låter dig wårda om honom! Långt ifrån att förkaſta dig wid din förſta olydnad och dina förſta felſteg, gick han efter dig, ſåſom en herde efter det enda bort=tappade fåret, för att återföra dig till de frälſtas antal. Din otrohet förmådde icke göra hans trohet om intet, och hans för=

bund och löften blefwo oföränderliga, om ock du förgätit och brutit dina. Allt uppmanar dig till tacksamhet och genkärlek, och wi skole under fortsättningen af denna andaktsstund betänka, huru denna tacksamhet, en gång wäckt i wårt bröst, bäst bewisas, och huru wi säkrast och förnämligast berede Gud glädje. Men först wilje wi luta oß intill hans bröst i bönen, anropande att han måtte se ned till oß nu med samma barmhertighet och nåd, som han en gång såg ned till oß, då han sade: låter barnen komma till mig och förmener dem icke, ty sådana hörer himmelriket till. Tag oß alla upp såsom nådebarn i din famn, o Gud! wälsignande och bönhörande: Fader wår, m. m.

Evang. Luc. 15: 1—10.

Behöfwe wi wäl något kraftigare bewis på Guds faderliga hjertelag emot oß, fallne syndare, än det dagens evangelium framlägger? Är det icke nåd öfwer all nåd, när han icke allenast icke straffar och fördömer dem, som trolöst wikit bort ifrån honom, utan ock gläder sig när han återfinner de förtappade, liksom hade de warit hans trognaste wänner? Låtom oß nu i strålarna af hans klart framlysande kärlek och outgrundliga barmhertighet beswara den frågan:

Hwarigenom berede wi Gud den största glädje?

1.

Hwarföre det är nödigt att upptaga en sådan fråga som denna till behjertande, kommer deraf, att de offer, som behaga werlden, äro så olika och motsatta dem, som behaga Gud och bereda hans hugnad. Dömde man af de förra till de sednare, så skulle man lätt förwilla sig till den tanken, att egenrättfärdighet, stora ord och lysande yttre gerningar wore Herranom det behagligaste offret, och att nedslagenhet och känsla af wanmakt skulle snarare skjuta oß längre bort, än närma oß till honom. Men så är det icke. De offer, som Gudi behaga, äro en

bedröfwad ande och ett förkroßadt hjerta. Wi berede honom derföre största glädjen, när wi

1) ångerfulle stanne i wårt syndalopp och lyßne till hans återkallande herderöst. Så länge menniskan fäster sitt förtroende till egna krafter och nöjer sig med den rättfärdighet, som gäller inför werldens ögon, är hon, med allt hwad hon är och eger, intet annat än ett borttappadt får, rykt ifrån hjorden, skildt ifrån herden, och hurheldst hon kan hafwa det i werlden och ehwad fröjder hon der kan sprida omkring sig, ett sorgeämne är hon likwäl i himmelen. På en menniskas lefnadsfält ligger ingen skörd, som hugnar Guds öga, utan den som är wattnad af ångrens tårar. Det må nu wara litet eller mycket brutet, saknadskänslan af hjelp ofwanefter må hafwa warat längre eller kortare, willowägen är i alla fall beträdd, och någon annan begynnelse till hugnad för Gud och Guds rike finnes icke till, än ångren, som är en sorg efter Guds sinne och åstadkommer bättring till salighet. Wigtigt blifwer oß således att weta hwad detta ord innebär, och icke blott weta, utan ock i själ och hjerta erfara det. Ångren är att få syn på sig sjelf och att icke längre gå okunnig och likgiltig om hwad man är och hwart man går. Den är icke en åtbörd, en suck, en tår, framkallad af oß sjelfwa, utan ett heligt widrörande af en helig hand, som gör att allt hwad wi stödde oß till faller likasom i spillror och wi hafwe intet å ena sidan, intet å den andra. Örat hörde en röst, som sade: du är fattig med all din rikedom, wärnlös med alla dina stöd, fördömlig med dina bästa gerningar. Ögat såg en wäg stupande till undergång, mörk och ödslig, såsom hade solen för ewigt gått undan och skänkt sin sista stråle, endast för att säga hwart wägen bar. Denna wäg war din wandel och den stig du gått, förut höljd af fagert sken, och fanns der och hwar någon sorgens tår, så war den endast det timliga bekymrets, frukten af någon felslagen jordisk förhoppning. Last och synd blifwa i ångrens stund hwad de werkligen äro, afskywärda skräckgestalter, hwilka hwarken förmildras deraf att de ligga på flere händer och bedrifwas af tusende andra,

icke heller deraf att de äro mer eller mindre gömda för menſk=lig blick eller fredade för menniſkors tunger. Ångren twingar till bön och innerlig längtan att få friden tillbaka och när den ångerfulle beder, ſå är det icke derföre att andra bedja, eller för det att någon yttre uppmaning giſwes dertill. Han ſkulle nedfalla inför ſin Gud och bedja om ſina ſynders förlåtelſe, äfwen om ingen enda deltoge med honom, äfwen om hela werl=den både honom glömma ſin ſorg och förakta ſin oro. Med hans bön är förenadt det heligaſte alfwar att undkomma all ſynd, både den hemliga och uppenbara, både den han gjort till wana och den endaſt tillfälligheten åſtadkommit. En ſådan ångerkänſla och en ſådan ſinnesſtämning är ett glädjeämne för Gud. Och wiljen I, chriſtne, giſwa honom ett bewis på att I icke ewigt förgätit hans godhet och trampat hans kärlek, ſå låten denna känſla få rum i edert bröſt! Låten honom få ſäga till ſina utkorade, dem han redan håller i ſin trogna herdefamn: *glädjens med mig, ty jag hafwer funnit mitt får, ſom bort=tappadt war!*

2.

Wi berede Gud den ſtörſta glädjen, när wi

2:o) tröſte på den förſoningsnåd han i Chriſto beredt oß. Hos oß ſjelfwa hafwe wi intet att ſtödja oß intill, när ſynda=ſorgen intagit wårt hjerta; än mindre i werlden, ſom warit en af orſakerna till det tillſtånd wi begråte. Icke ens hos Gud, ſåſom ett heligt och rättfärdigt wäſende, öfwer ſyndare wida upphöjdt, hafwe wi någon förtröſtningsgrund. Blott i Jeſu, ſom är ſatt till en nådaſtol och en tillflykt för beängſtade ſjä=lar, ege wi en förtröſtning. Derföre kallas ock Jeſus wår ſa=lighetsgrund. När wi, ſtraffade af ſamwetets och lagens röſt, nödgas ſäga: jag ſåg uppå jordena, ſi hon war tom och öde, och uppå himmelen, och ſi han war mörk, då ljusnar det allena wid Golgathas berg, hwareſt korſet ſtår, hwar=eſt ſynderna ſamlats för att afplanas, der det blodet flöt, ſom talar bättre än Abels och ropar till himmelen om nåd. Har du någonſin dignat ned, chriſten, med en ſann andakt wid detta

kors och der genombäfwats af saligheteńs känslor, så war det endast då, när ångren förde dig dit och Sinai ljungeldar brände på din själ. Ty ingen annan säger wid detta kors: här är mig godt att wara, än den som kännt syndaskulden nedtrycka sig till jorden och utgjutit publikanens uppriktiga suck: Gud, misskunda dig öfver mig, syndare!

War det nu ett under af Guds kärlek emot syndare, att han utgaf sin ende son, på det att hwar och en, som trodde på honom, icke skulle förgås, utan få ewinnerligt lif; war det en uppoffring, hwaröfwer himlarna och jorden fättas i förwåning och som endast kunde förklaras genom ett lika förundranswärdt ändamål, nemligen de förtappades frälsning, att Jesus utsändes i werlden och blef naglad wid ett kors, så förstå wi lätt, att ingen ting är Guds fadershjerta mera hugnande, än när hans afsigt fullbordas, när han ser de syndbelastade begifwa sig till den törnekrönte och korsfäste, för att der finna ro till sina själar. När wi derföre trösteliga framgå till nådastolen och fatta en sann tro på Jesum Christum, så är det en hugnad för Guds öga, och då älskar han oß med samma kärlek, hwarmed han älskade den enfödde sonen, då förgäter han hwad wi brutit och skänker oß barnaskapet i sin himmel åter, för wår tros skull, för det wi wördat den nådeanstalt han upprättat, för det wi stannat med wår oro just der han wille wi skulle stanna. Stannen då der, I af synden bortförde och af syndasorgen oroade! Det warder glädje i himmelen och inför Guds englar, när I sägen: Jesus är min wän den bäste; han är min sköld, mitt segerrika wärn och mitt beskydd. Ty det är på hans blodiga axlar Gud lägger de borttappade med glädje och förklarar dem för sina. Tröste wi på något annat, än försoningsnåden i Christo, wilje wi omedelbart framträda inför den rättfärdiges öga och lita på någon wår gerning eller något wårt eget lidande i tiden, sägande: se, huru jag kämpat och lidit för att blifwa dig wärdig! så stöter han oß tillbaka, såsom komma genom en orätt dörr in i fårahuset. Han känner inga andra igen, än dem, som äro be-

ſtänkta med lambſens blod och genom tron blifwit inympade grenar i det ſanna winträdet, Chriſtus Jeſus. Förſöken eder derföre ſjelfwe, chriſtne, om I ären i trone, och hören i dag den förnyade erinran: utan tro är omöjligt täckas Gudi. Hafwen I ännu icke funnit trons ſkatt, ſå uppoffren allt hwad I hafwen, för att finna den koſteliga perlan. Hon är mer wärd än all werldens herrlighet och erſättes icke af kommgakronor eller af jordiſk makt. Man är fattig ſå länge man ſaknar henne, men rik om man ock icke eger annat än henne. Ty med tron ege wi Guds kärlek. Med tron hafwe wi himmelen till wår arfwedel.

3.

Wi berede Gud den ſtörſta glädjen när wi 3:o) följe den ledning han erbjuder oß genom ſin anda och ſitt ord. Förſt när ångren öfwer ſynden och tron på Jeſum uppkommit i en menniſkas hjerta, kan hon beträda den wäg, ſom Gudi behagar, och blifwa honom täckelig i ſinne och wandel. Då ſer hon förſt rätt klart huru förkaſtliga de äro alla de bewekelſegrunder till en dygdig wandel, ſom hemtas från egennyttan, äregirigheten, eller fruktan för timlig ſkam och ſkada. Då förſt känner hon ſig färdig att gifwa Gud hwad han begärt, nemligen ſitt hjerta och ſitt allt, till tackſamhet för den barmhertighet och nåd han låtit henne wederfaras. Då ſer hon ock huru bedräglig all annan ledning är, än den, ſom gifwes henne af Guds anda i ordet. Då ſäger hon med wördnad: ditt ord, o Gud, är och ſkall blifwa lyktan för mina fötter och ljuſet på alla mina wägar. Och den ſom ſå ſäger af innerſta hjerta, honom ſkyndar Gud emot med kärlekens uträckta armar, likſom fadren ſkyndade emot den förlorade ſonen. Hjelp och biſtånd räckes den ſwage wandraren i hwarje fjät och hwarje fara, och hwad ſom förut war honom ſwårt, ja omöjligt, blifwer honom nu lätt och behagligt. Gud gläder ſig öfwer en menniſka, ſom kommit in på det fält, der hans ord är ledſtjernan, emedan hon der allena kan hafwa någon framgång och werka för ſitt och andras ſanna bäſta. Han ſåg, att de an-

deliga fienderna oupphörligen skulle råda och tillintetgöra alla hennes föresatser och försök till bättring och helgelse, dereft han icke sjelf banade henne wäg och försåge henne med kraft. Derföre kom han med sitt ord och sin anda, att wi i alla händelser skulle wara trygge och genom alla faror wandra oskadde fram till wårt rätta hem, de ewiga boningarna, och slutas för alltid till hans faderliga bröst. Emedan hans kärlek wille, att alla skola frälste warda, wille ock hans faderswishet, att wi alla skulle till sanningens kunskap komma och, när wi fått ordet i wåra händer, göra deraf allt det bruk, som länder till själens gagn, söka tröst deraf, när sorgemolnen hopa sig öfwer wårt hufwud, mod och kraft, när wi känne oß ansatte af förderfwet inom oß och förförelsen utom oß, hopp och frid, när allt bleknar och förgås omkring oß och strider och bekymmer lemna oß ingen ro. Ack, huru omsorgsfullt har icke Herren omgärdat oß med sina stöd, när wi rätt tänke derpå! Icke kan en moder så tryggt bädda ned sitt barn som Herren omhuldat och på alla sidor wärnat oß med sitt ords trösterika sanningar. O, att wi wißte rätt wärdera dem och alltid betänkte i hwilken afsigt de äro oß gifna; wi skulle då aldrig stå modlöse och försagde, hwarken wid timliga pröfningar eller syndens frestelser. Men huru många göra icke den gode gifwaren den sorgen, att de tillsluta sitt öga för ordets ljus och sitt hjerta för den anda, som i ordet talar och werkar! De betänka icke att när himlarne och jorden äro förgångne, så qwarstår Guds gåfwa, ordet af Guds mun, fast och oföränderligt. De wända sig bort ifrån sin bästa tillflykt och söka tröst der tröst icke finns. De tro mera på werlden, än på Gud, och så blifwer Guds kärlek på dem förspilld och någon fadershugnad finner han icke i dem. Gån till eder sjelfwa, christne! Hafwen icke äfwen I warit ibland dem, som mera sett på werldens löften än Guds, mera sträfwat efter hennes gunst och wälbehag än efter Herrans? Wiljen I räknas ibland Guds förtrogne, så återtagen förtroendet till hans ord och låten hans anda upplysa edra steg och rena edra sträfwanden! Sen I icke, huru mycket syndigt och

fåfängligt blandat sig uti dem och huru wäl I behöfwen en himmelsk ledning och lyftning så wäl för edra affigter och upp=fåt som edert tal och edra gerningar? Huru mycket är det icke, som behöfwer bortrensas af Guds anda i det dagliga lifwet! Liknar det icke, när det rätt betraktas, en åker full af ogräs! Den mycknа orättrådigheten och lastbarheten, det ohyffade talet och de gräsliga fwordomarna på så många läppar, de winnings=lystna beräkningarna på timliga förmåner, som, likfom jorden wore wårt allt och wårt hem, upptaga så mången fjäl natt och dag, lögnen och liften, som fmyga omkring såfom rofdjur att förstöra allt hwad frid och fällhet heter, glömskan af egna fel och det lifliga minnet af andras oförrätter, den stora lättheten i fjelfwa ålderdomen att falla för den minsta frestelse och för=gäta den närbelägna grafwen, de talrika offren, som fwalg och dryckenskap bragt under sitt wälde och bortryckt från maka och barn, den öfwerklagade opålitligheten i löften och begäret att blifwa bergd och skyld utan arbetsamhet och flit, huru kraftigt och owederfägligt wittnar icke allt detta, att mörkfens ande, men icke Guds ande fått insteg i hyddor och hjertan, att föraktet för Guds ord, Guds tempel och altare framträdt i synbara, för=skräckliga följder och påkallar en snar återgång till en alfwar=lig gudsfruktan och den ledning Herren tusende gånger erbju=dit? Ju mer det mörknar på jorden, desto mer bedröfwas Gud, ty han will icke, att menniskoslägtet skall blifwa en bort=tappad penning för himmelen. Han will icke, att det skall fjun=ka allt djupare i förderfwet, utan höja sig allt mer i renlefnad och rättfärdighet, tills det en gång, såfom skapelsens krona, får ställas, såfom ett återfunnet barn, wid Guds fadersthron och fjunga segrens ewiga fång. Det är detta, som utgör Guds längtan, då han under wårt lefnadslopp går såfom en huld herde efter hwarje borttappad fjäl och aldrig tröttnar att föka och återkalla henne. Hwem har icke hört hans ljufwa herde=röst allt ifrån sin ungdom? Men hafwa wi hört den, så lå=tom den icke förklinga såfom ett hastigt bortdöende ljud, utan tränga till wårt hjerta och kalla oß in på en bättre wäg, än

ſyndens och ſyndawanornas! Wårt hjertas afſkedshelsning till rättfärdighet och allt hwad ſom förnedrar wår odödliga ſjäl är Guds högſta glädje, likſom för oß ſjelfwa den högſta ära.

Gud ſläpper aldrig ſjälens wärde ur ſigte. Alla hans omſorger och bemödanden wittna derom, att hon ſtår högt i hans ögon. Det evangelium, wi i dag betraktat, är ett talande bewis derpå. O, när ſkall det komma derhän, att äfwen wi ſjelfwe, alla utan undantag, ſätte ett rättmätigt wärde derpå och räkne ſjälens frälsning och fullkomning wigtigare än allt annat? Warkunna dig, o Gud, och lär oß räkna allt det för ſkada, ſom fördröjer wår ſjäls förbättring! Lär oß fatta din längtan och hafwa wår glädje i det, ſom dig gläder! Wäck oß till en ſann ſyndaſorg, att wi måge ſtanna i wårt ſynda-lopp, fatta en ſann tro på den du ſändt hafwer Jeſum Chriſtum och emottaga ditt ord och din anda till ljus och ledning, på det du må fröjdas, när du ſkådar ned på oß i tiden, och, när tiden är ändad, wi må fröjdas med dig, med dina englar och dina utwalda i ewighet!

Tal till Nattwardsungdomen.

Herre! Herre! Du hafwer begynt wisa dinom tjenare dina herrlighet och dina starka hand, ty hwilken är den Gud, i himmelen eller på jordene, som förmår efter din werk och din makt göra?

Med deßa Mosis ord i hans 5:te Boks 3 kap. 24 vers wänder jag eder uppmärksamhet, församlade christne! på den wigtiga och löftesrika högtid, som nu är inne. En skara af unga Herrans tjenare och tjenarinnor är församlad inför Guds altare, att efter christlig beredelse och aflagda trohetslöften begå sin första nattwardsmåltid och inwiga sitt lif och sin framtid åt Honom, som först älskat dem, som bäst wårdar dem, som trognast ledsagar dem, som längst följer dem. Med rörelse utrope wi, wid åsynen af din nedlåtande mildhet och stora barmhertighet, o Gud! Du hafwer begynt wisa dina tjenare din herrlighet och din starka hand. Himlarna, som du bebor, äro dig icke för höga, att du icke sträcker din blick och din hand ned äfwen till deßa wåra minsta bröder och systrar, skänker dem rätter af ditt bord och gifwer dem kraft af din kraft. Knapt hade de upplåtit sitt öga i werlden, förrän du begynte wisa dem din herrlighet. Du tog dem upp i famnen, lade händerna på dem och wälsignade dem, medan de ännu woro okunnige om sin egen tillwaro. O, hwilken är den Gud i himmelen eller på jorden, som förmår efter din werk och din makt göra? Du har fört dem steg för steg till allt större insigt om wigten af deras lif och widden af din kärlek; och nu, då de stå faror och frestelser af wida större betydelse än förut närmare, tager du dem i en högtidlig stund afsides från werlden, för att wid ditt altare stärka deras swaga och opröfwade krafter, afwärja deras farhågor och ingjuta ett christligt hjeltemod i deras hjertan. Betänken, I unge, hurudan stund detta är! Så lyckliga som I nu ären hafwen I aldrig warit, och tusende skulle önska sig

tillbaka eder lott och eder lycka. Jesus nalkas eder i wägen och säger: tager och äter, tager och dricker! Han will, att I rätt skolen känna frukten af hans försoningsdöd och friden, som han förwärfwat eder, förrän I gån ut till werldens strider, pröfningar och bekymmer. Och hafwen I fattat ett sannt begrepp om hans höghet och herrlighet, hans makt och hans mildhet, hwartill eder lärare så omsorgsfullt sökt leda eder, så kännen I ock eder sjelfwa lycklige i denna stund och weten redan huru outsägligen saligt det är att anförtro sin werld och sina öden i Jesu hand. Öfwergifwen aldrig den hand, han räcker eder! Waren trofaste och ofwiklige i hans kärlek, obekymrade om hwad I egen eller förloren i werlden, blott I egen honom i edert hjerta och umgänge. Ingen älskar såsom han. Ingen lönar såsom han. Dräkneliga af edra likar begråta att de tanklöst öfwergåfwo honom, sweko sin första kärlek, nedsjönko i werldskärlek och trodde sig finna ersättning i hwad werlden erbjöd dem. Ack, låten icke på samma sätt bedraga eder, älskade barn! Behållen de himmelska sanningar, de tröstefulla lärdomar, de ömma warningar, som Herren i sitt ord låtit lägga på edra hjertan! Upprepen dem dag från dag i edert minne och räknen det för den största af förluster, om djefwul och synd lyckas beröfwa eder ordet och bönen. Ty upphören I att älska och anlita Guds ord i edert dagliga lif, upphören I att lyfta edra händer till Guds berg och hus i trogna och trägna böner, o we! då är allt förloradt, då har himmelen icke längre något att påräkna, då winna lustarna och begären ett oinskränkt wälde öfwer hwad som i dag tillhör Gud och hos oß alla wäcker så rika förhoppningar. Ack, I unge Jesu wänner! sen glädjetårarna i föräldrars och medchristnas ögon wid denna eder förbundsfest med Gud! Tänken på de talrika förböner och warma wälönskningar, som uppsändas till himmelen i dag för eder skull! Erinren eder de osynliga englar, som wakat wid eder wagga och skyddat edra barndomsdagar! Äfwen de glädjas öfwer denna eder högtidsstund och lyßna med fröjd till de löften I gifwit deras och eder fader i himmelen. Låten allt detta

stå utplånligt för edra tankar, så länge I lefwen, att hwarken i himmelen eller på jorden glädjetårarna må blifwa förwandlade i sorg, förhoppningarna swikna och förbönerna gäckade. Nu står lifwet framför eder, liksom den yttre naturen, i blomsterskrud. I hören sjelfwa till blomstren och weten icke ännu mycket af förgängelsens herjningar eller lifwets stormilar. I wänten eder, den ene ett, den andre ett annat af jordisk frid och lycka. Ack, wi mißunne eder icke hwad I hoppens; men lyßnen till edra föregångares erfarenhet! Öfwerdrifwen icke edra förhoppningar och anspråk på werlden! Wid lifwets höst står den ene med den andre nedböjd af tyngder, dem han icke wäntat, och utgjuter af fulla hjertat denna klagosuck: här är alltid sorg, fruktan, wäntan och på sistone döden. Denna lefwernesbeskrifning skall också blifwa eder, I hoppets söner och döttrar! I skolen finna lifwet i många hänseenden annorlunda, än det afmålar sig för eder ungdomsblick. De framtidsdagar, hwilka nu stå såsom sköna, blåa höjder i fjerran, beströdda af morgonsolens guld, skola småningom, och i den mån I kommen dem närmare, befinnas wara swåra branter och mörka klyftor, som åsamka eder mycket beswär och kanske många tårar. Lyften derföre edert hopp till Gud och till ett land, som håller hwad det lofwar! Ären I genom en sann upplysning uppståndne med Christo, så söker det ofwantill är, der Christus är sittande på Guds högra hand. (Coloß. 3: 1.) Tagen det jordiska lifwet icke såsom fällheten sjelf, utan endast såsom wägen dit och beredelsen dertill! Kronan och lönen äro eder förwarade i en annan nejd, än den I nu beträden. Här är stridsplatsen allena; och ingen krönes, utan den der redeliga kämpar. När I derföre nu för första gången luten eder ned wid Jesu bord, så kommen ihåg, att det är en inwigning till strid och en uppmaning att taga Jesu kors på edra axlar, för att wandra med hans tålamod och ståndaktighet genom förelagda prof till ett himmelskt och öfwerjordiskt mål! Nu är röften af himmelen denna: lid och umgåll, såsom en god Jesu Christi stridsman Nu fån I icke lägga wapnen ned och dröja owerksamme der

lustarna och begären wilja qwarhålla eder, utan dag från dag söka eder tillwext i nåden och framgå oafbrutet till edert mål. Fatten I så denna eder högtidsdag och eder kallelse, unge Jesu wänner, då skolen I ock höra en annan röst af himmelen en gång, när dagarna hafwa en ända: kommer I min faders wälsignade och besitter det rike, som eder tillredt är af werldens begynnelse! Ty Han, i hwars tjenst I stån, hwars strid I fören, hwars kors I bären, wid hwars bord I gästen, är en stark härförare och har icke sin like i himmelen eller på jorden. Han är mäktig i de swaga och sjelfwa barnakraften warder hjeltemod under hans hägn. Har han låtit sitt lif för eder och oss alla, har han med sin försoningsdöd söndertrampat ormens hufwud och krossat helfwetets makt, har han utgifwit sig sjelf till återlösen för eder och all werldens syndaskuld, har han kallat eder till sig, för att säga: detta är min lekamen, för eder utgifwen, detta är mitt blod, för eder utgjutet till syndernas förlåtelse, så hafwen I hört nog, för att gå trygge wid hans sida och weta, att han icke will lemna eder wärnlösa. Den i eder ett godt werk begynt hafwer, han skall det ock fullborda. Frukta dig derföre icke du klena hjord! Du har en mäktig herde, en stark förswarare! Bäfwen icke, hwarken för lifwets pröfningar, eller för syndens öfwermakt, så länge I lyssnen till hans röst och gån der han går! Eder lott i tiden må falla i det lustiga eller sorgliga, edert bröd må blifwa knappt eller ymnigt, edra timliga företag må lyckas eller misslyckas, edra lefnadsdagar må blifwa få eller många, intet skall oroa eder, om I weten på hwem I tron och, fästade med outsläcklig kärlek intill Jesu bröst, kunnen utropa: I Herranom har jag rättfärdighet och starkhet. Följen hans wink nu och alltid! Hwart jag går weten I och wägen weten I, säger han: Låten intet söndra eder från hans sällskap och från den wäg han lärt eder känna! Han will föra eder oskadde fram till herrlighetens rike, från strid till frid, från kors till krona. Ja, han tager sjelf bönen ur edert hjerta, lägger den på sina läppar och beder, så länge I finnens till på jorden: fader! jag

will, att der jag är skola ock de wara med mig, som du mig gifwit hafwer. Han beder. Bedjen ock I, ty det gäller eder sjelfwa! Och wißten I hwad det är att komma med en oskadad själ till lifwets gräns och nedlägga ett tröttadt hufwud på den sista bädden med en förwarad barndomstro, I skullen icke wärdslösa henne på wägen, I skullen offra allt, för att förswara henne, och icke framgå till edert första nattwardsbord, utan att möta eder Gud med den innerligaste försäkran utur edert ungdomswarma bröst: jag är wiß derpå, att hwarken lif eller död, eller englar eller förstadöme eller wäldigheter, eller de ting, som nu äro, eller de ting, som tillkomma skola, eller höghet eller djuphet, eller något annat kreatur skall skilja mig från Guds kärlek, som är i Christo Jesu, wårom Herra.

Firen I så eder första nattwardsgång, då skall eder wäg både till altaret och genom werlden blifwa lyckosam och wälsignelserik. Herren ware med eder på wägen och hans engel ledsage eder!

Christeliga Församling! Med rörelse skådar du fram på den ungdom, som samlat sig inför Herran, att gästa wid hans bord och inwiga honom sin framtid. De uppriktiga förmaningar, jag i Herrans namn framburit till deßa unga Jesu bekännare, har du säkert följt med det innerligaste deltagande och understödt med de warmaste förböner. Ack — inom detta tempel klappar i detta ögonblick många faders- och modershjerta, som ingen ting högre önskar, än att mina förmaningar måtte blifwa wälsignade och min bön hörd i himmelen. Redan långt förrän någon annan bad för deßa barn, hafwen I, fäder och mödrar, wärdare och anförwandter! bedit för dem och gått tusende gånger till eder Gud med den innerliga sucken, att han måtte lyckliggöra dem för tid och ewighet. I hafwen icke kunnat annorlunda. I skullen upphöra att förtjena faders- och modersnamn, om I någonsin kunden upphöra att bedja för edra barn. Men skänken dem icke blott förbönerna, utan ock föredömena, så länge I hafwen deßa barn wid eder sida! I

sen och hören ju så mycket ondt och förledande omkring eder. Brott och laster tåga omkring och söka den de uppsluka må. Icke wiljen I kasta eder egen lifsfrukt i deras grymma swalg och känna hwad den swedan är att hafwa en förlorad son eller en förlorad dotter? Unnen dem derföre ännu hwad I kunnen gifwa dem, till styrka mot synd och förförelser! Edra exempel tala bättre än edra ord. En enda dag i fädernehyddan, om den är ett djefwulens och syndens näste, kan nedrifwa allt hwad en ömsint lärare på hela år sökt uppbygga, och det skall knappt märkas, att ett nattwardsbarn hwilat under deß tak. Betänken derföre hwilken stor och answarsfull makt I hafwen, I föräldrar och wårdare, öfwer de späda, som Gud utkorat till sina tjenare och kallat till sitt bord! Förelysen dem med goda exempel och christeliga dygder, så länge Herren låter eder wandra tillsammans! Det skall rikeligen ersätta det öfriga arfwet, som I mähända icke kunnen gifwa dem, jag menar gods och guld. Hafwa de i edra hem fått wana wid Guds ord, wördnad för hans lagar och kärlek till hans tempel och altare, så skall det icke blifwa eder swårt att skiljas ifrån dem och se dem söka sitt hem i andras boningar. I hafwen då ett godt medwetande och weten tillika, att I träffens dagligen hos Gud i edra böner, att om än edra wägar skiljas på jorden genom nöden eller döden, så sammanlöpa de dock till slut hos den fader, som är öfwer allt hwad fader heter i himmelen och på jorden. Äfwen der står ett bord, dukadt för föräldrar och barn, såsom här, men gästerna behöfwa icke der frukta att förlora hwarannan eller förlora sin Gud.

I öfrige, som här ären församlade och firen gemensam gudstjenst med denna ungdom, hwilken räknar närwarande gudstjenst som den skönaste och oförgängligaste på jorden, kännen I icke nu huru wi alle äro lemmar af samma andeliga lekamen och, om än fremmande för hwarannan, dock wandringsmän till samma fädernesland, behöfwande hwarandras förböner och uppmuntran? En ny kämpaskara sluter sig i dag till den öfriga christenheten, för att dela deß strider och kämpa för

ſin ewiga krona. Ack, äro icke edra hjertan redan i himmelen med den brinnande bönen: Herre, låt wäl gå? I ſtoden ock en dag, ſåſom deßa barn, wid edert förſta nattwardsbord och känden huru wäl I behöfden de förböner, ſom fälldes. Kanſke önſken I nu med ſmärta, att edra förebedjares härar warit ännu ſtörre och ſtarkare, än de woro. Låten denna ungdomshögtid upplifwa eder längtan till Gud och gifwa eder barnaſinnet åter! Bedjen, att det må gå deßa barnen bättre än det gått eder, bedjen, att de må ſlippa gråta bittra ångertårar, när de framdeles få ſe en nattwardsungdom böja ſig ned wid Jeſu altare! Anropen den Gud, hos hwilken är nåd och mycken förlåtelſe, att wi alla i denna ſtund må heta Guds barn och hafwa hoppet om en ewig glädje i himmelen!

Helige Gud, ewige förbarmare m. m. (ſe Handboken.)

Tredje Böndagen 1847.

Men störst ibland dem är kärleken.

Då Paulus söker lyfta sina medchristnas tankar till de största och dyrbaraste gåfwor en menniska någonsin kan winna och steg för steg kommer till dessa själens trenne högsta prydnader: tron, hoppet och kärleken, tillägger han: men störst ibland dem är kärleken. 1 Cor. 13 kap. 13 v. Att han icke, genom den ofta dödande begreppsbestämningen och ordnandet af det christliga lifwets yttre förhållanden, blifwit afledd från mästarens anda eller fremmande för det innersta lifwet i allt lif, wisar sig tillräckligt blott af detta ord. Ty då han framhöll kärleken såsom det förnämsta, gjorde han ingen ting annat, än hwad Jesus sjelf gjorde, hos hwilken man kan säga att allt, det himmelska och jordiska, det gudomliga och menskliga, sammanfmälte i det enda ordet kärlek. Genom Jesu ankomst och lära rubbades icke lagen till en enda prick. Buden blefwo desamma som de af ålder warit, och likwäl hwilken förändring! Hjertan knötos samman och folken flöto sig tätt till hwarandra, såsom af en alldeles ny och hemlig dragningskraft, och blott för den orsaken kunde Jesus säga: ett nytt bud gifwer jag eder. Der han framgått, icke med sitt namn allena — ty namnchristna hafwa ingen betydelse hwarken för eller emot — utan med sitt kraftiga ord och sin lefwande anda, der har ett lif blifwit wäckt och en sträfwan framkallad, hwarmed de fordna folkslagen hade intet att jemföra. Detta lif och denna sträfwan utgöres af kärlek, den kärlek, hwarom Jesus säger: jag är kommen att upptända en eld på jorden, och hwad wille jag heldre, än att han allaredan brunne? Äfwen

de som minst sätta wärde på christendomen, nemligen Christi fiender, måste medgifwa detta. En ny skapelse, ett nytt warde framgick öfwer werlden genom Christum Jesum, och det wore lika mycken blindhet som otacksamhet att förneka det. Den som för sitt eget hjerta och sin egen lefnadsriktning ingen ting welat emottaga af denna nya, himmelska skapelsekraft, utan för sin del behåller det hedniska sinnet och den gamla menniskans kärlekslöshet, må derföre kasta sitt öga ut öfwer lifwet omkring sig, och han skall till sin förwåning finna huru stora ting Herren gjort och dagligen gör genom den anda, som i Christi lära lefwer och werkar. Äfwen han skall då aftwingas ett offer åt den himmelska kärlek, hwilken qwarlemnat strålar af sig sjelf inom menniskors bröst och med egna lågor upptändt en christlig kärlek på den kalla jorden. Om tron och hoppet synas honom, der han krälar i stoftet, wara alltför luftiga bilder, att af honom för något räknas eller förtjena hans uppmärksamhet, skall likwäl det sista trillingbarnet kärleken, som ler wid haus sida med en öfwerjordisk frid och uppwexer tätt intill honom, mången gång försätta honom i en förunderlig rörelse. Han skall förwånas deröfwer att en så skön natur kunnat utweckla sig af något så onaturligt som tron och hwilka andra öfwersinnliga begrepp, som hunnit till hans öron. Han anslogs icke af dem; men af kärleken anslås han; ty den är ett ögonskenligt under, och han skulle wara stock och sten, för att icke utropa: Christi lära är underbar och we mig, om jag widrör den med oheliga händer!

Liksom frukten på trädet är mer än blad och blommor, så är ock på christendomens träd kärleken mer än tron och hoppet, ty den är skörden för jorden och skörden för himmelen. Det andeliga solljuset, nådens uppfriskande regn och allt hwad Jesus har i tankarna, då han säger: jag will grafwa omkring det, låt stå det ännu ett år, äro förberedelser allena till den gyllene frukten: kärleken. Liksom wi bedja för wextligheten i naturen, så beder Jesus för wextligheten i wår andeliga werld: krön året med ditt goda, o Gud! Så beder han alla dagar inför

ſin faders thron. Låtom ock oß på denna Bönedag inrymma den bönen i wårt hjerta och uttala den med alfwarliga och andaktsfulla läppar!

Milde Gud! Du uppwärmer naturens bröſt med din outgrundliga allmaktskraft och hwarthelſt wi kaſte wårt öga ſe wi med förundran huru du kläder den ſynliga ſkapelſen i fägring och prakt. Uppwärm äfwen wår arma ſjäl, o Herre, och kläd henne med din hand i den kärlek, ſom är ett lån af ditt hjerta och en prydnad bland dina egna fullkomligheter! Med ånger känne wi på denna bättringsdag wår köld och kallſinnighet för dig och wåra bröder. Derföre nedkaſte wi oß med bön och bot inför dig, ſom ej blott förlåter, utan ock fullkomnar hwad hos oß briſtfullt är. Hör oß, då wi enhälligt och med förenade röſter träde inför dig i denna ſtund och uppſtämme i efterföljande ſång: N:o 285: 6.

Fader wår, m. m.

Text: Col. 3: 14.

Ikläder eder kärleken, hwilken är fullkomlighetens band.

Betraktelſeämne:

Den chriſtliga kärleken.

Den chriſtliga kärleken är icke en ſwaghet, utan en kraft, ty den härleder ſig från Gud, ſom ſtändigt leſwer och werkar. Den finns icke hos oß af naturen, ty af naturen äre wi wredenes barn. Den tillhör oß icke annorlunda än ſom gåfwa och kallas derföre med rätta Guds kärlek, ſåſom ock Paulus uttryckligen ſäger i Romarbreſwets 5 kap. 5 vers: Guds kärlek är utgjuten i wårt hjerta genom den helige anda, ſom oß gifwen är. Till ſitt urſprung är han ſåledes af himmelen; men han ſtannar icke der, utan ſtiger ned till jorden, för att likſom ſolſtrålen ſkina in i mörka rum och göra menniſkolifwet till en himmelens förgård. Och finge han upplyſa allt, då

skulle man rätt få se huru herrlig och ljuf denna himlagåfwa är. Nu åter, emedan endast få hjertan emottaga den, blifwa werkningarna deraf mera fördolda och lätt misskända. Härtill kommer, att skrymteriet och egenkärleken ofta låta helsa sig för christlig kärlek, men alltför oskickligt härma den, så att han wore bättre tjent, om han icke blefwe härmad. Ty wanställd af dem blifwer han föremål för mångas förakt och likgiltighet.

Den christliga kärleken är en andans gåfwa, dock icke den första; ty tron är förr än kärleken. Hos otrons barn sökes han således förgäfwes. Blott de, som blifwit födde på nytt och låtit Guds anda ingjuta i sina hjertan en lefwande tro, kunna framwisa den. Och hos dem wisar han sig alltid och allestädes. Antingen de för egen del hafwa skada eller gagn deraf i timligt hänseende, utöfwa de den lika kraftfullt. Christi kärlek twingar mig så — är förklaringsgrunden till deras werksamhet, och då den skrymtande egenkärleken, som will handla i den christliga kärlekens namn, ständigt ser tillbaka på hwad han winner eller förlorar och, lik Loths hustru, som förwandlades till en saltstod, blir stum och orörlig, så snart en förlust hotar, så framgår deremot den sanna kärleken utan uppehåll och ser sig icke tillbaka. Han lefwer af sitt eget lif och hans allt är det att han brinner. Hans werld är inskränkt till den lilla punkt, der han för ögonblicket befinner sig, och likwäl är hans inflytelse på werlden den största. Ingen hjelte, ingen werldseröfrare har gjort hwad han gjort. Hans mål ställdes aldrig på jorden och derföre kan han icke bindas af det jordiska. Målet är himmelen och wi kunne säga, att kärleken gjort wåld på himmelen och dragit målet till sig, så att det knapt kan heta, att det står här eller der, utan mål och sträfwan äro ett, när kärleken brinner som warmast. Är den christliga kärleken i häktelse och bojor, så har han himmelen der; är han i höghet eller djuphet, i ära eller förakt, i framgång eller dödsnöd, den christliga kärleken gör en himmel af allt detta och han är glad i Gudi sinom frälsare, hwarhelst han är.

Frågar någon: huru skall jag winna denna kärlek? så besinne han hwad redan är sagdt, att den är en gåfwa. Men wägen, på hwilken gåfwan fås, är den, att wi upplåte wårt öga och wårt hjerta för den kärlek, som brann i Jesu bröst, då han blef wår försonare. Ställd inwid hans kors skall du, o menniska, icke länge förblifwa den hårde och obeweklige, utan när du ser dig wara älskad af honom, äfwen med hela massan af din synd, skall äfwen du begynna älska såsom han, och det är lönen för det du kommer. Du får icke blott friden och förlåtelsen, du får ock kärleken med dig på wägen, som just är inseglet och bewiset att du fått de förra. Är du mån om denna kärlek, så wistas du gerna i ordet om din frälsare och när du icke har ordet, så tager du bönen till föreningsband mellan honom och dig. Du flyttar gerna och ofta din tanke till de wägar, der han går, till det kors, der han blöder, till de kärlekswerk, dem han stilla och outtröttligt genomdrifwer, till de hänryckande hugsvalelse- och förlåtelseorden, som utgått af hans läppar. Är du mån om denna kärlek, så stärker och stadgar du den med andaktsfulla besök wid hans altare, der han framträder med hela rikedomen af sina wälgerningar. Du dröjer icke, när han ropar: detta gören till min åminnelse! Se der den yttre kända wägen till försonarens bröst och hans kärleks delaktighet, och den som icke will gå denna wäg, han är ock likgiltig för hwad som war i fråga, den christliga kärleken. Men huru den nedtränger från ett himmelskt hjerta till ett jordiskt, det hörer till de fördolda wägar Herren hafwer satt i sin makt. Wädret blås hwart det will, du hörer deß röst, du wet icke hwadan det kommer eller hwart det far. Alltså ock hwar och en, som af andanom född är. Då den christliga kärleken en gång blifwit upptänd genom Guds egen kraft, wänder han sig omedelbart till sitt ursprung och omfattar Gud, såsom sitt första föremål. Allt hwad Herren befallt och framlagt såsom bud blifwer honom dyrbart och ljuft att fullgöra. Gud sjelf, Guds namn och Guds dag draga honom oemotståndligen till sig, och det wäcker

den christliga kärlekens häpnad, om någon skall twingas till Guds hus, eller till wördnad för hans namn. För kärleken är ingen lag satt. Hwad som är bud för andra är för honom en okufwad frihet, och han skulle först då lida af band och boja, om någon sade honom: du får icke umgås med Gud, tempeldörrarna stå dig icke mera öppna och du må söka din lust och din fröjd hwarhelst annorstädes, blott icke wid Guds hjerta, i Guds boning eller wid Guds bord. Det skulle wara honom det hårdaste af alla bud, den fruktanswärdaste af alla bojor, ja, en stöt till döds. Ty den christliga kärleken lefwer i Gud och det så oupphörligt, att om jordiska tempel tillslötes eller fölle i grus, byggde han sig straxt andra der han står och går, till deß han får inträda i den helgedom, som med händer icke bygd är. Men ehuru han lefwer i Gud, kan han likwäl icke sägas lefwa för Gud. Ty Gud är upphöjd öfwer allt wårt görande och låtande. All wår gudstjenst och sysselsättning med hwad Gud tillhörer är mer en tjenst åt oß sjelfwa och wår egen själ, än åt honom. Gud har salighet och ära, höghet och herrlighet nog äfwen utom oß, och wi hafwe blott någon del af allt detta, i den mån wi ställe oß i förening med honom. Derföre söker den christliga kärleken, som är en lefwande kraft, föremålen för sin werksamhet omkring sig, och han behöfwer icke gå långt, för att finna dem. Han lefwer för bröderna. Detta är så långtifrån att wara en skiljsmessa ifrån Gud, att det twärtom är att säkrast tillhöra honom och fira den rätta gudstjensten. Ty detta är, säger apostelen, för Gudi och fadren en ren och obesmittad gudstjenst, söka faderlös och moderlös barn och enkor uti deras bedröfwelse och behålla sig obesmittad af werldene.

Äfwen wisar Jesus tydligen detsamma, då han i ytterste doms-texten säger: hwad I hafwen gjort en af dessa minsta mina bröder, det hafwen I gjort mig. Ju mångsidigare menniskolifwet är, desto mer har ock den christliga kärleken tillfälle att wisa sin mångsidiga kraft. Än undfallande, än framgående, än tyst, än talande, än mild, än sträng, än wek, än

obeweklig, än glad, än sorgsen återfinnes han ständigt i sitt trägna kall och det är svårt att bestämma skiftningarna af hans uppenbarelsesätt, helst när derjemte hvars och ens olika personlighet, bildningsgrad, ställning i lifvet och sådant mer tages i beräkning. Paulus har gjort ett utkast af kärlekens väg i följande sköna drag: kärleken är tålig och mild, kärleken afundas intet, kärleken skalkas icke, han uppblåses icke; han skickar sig icke ohöfliga, han söker icke sitt, han förtörnas icke, han tänker intet argt; han glädes icke öfver orättfärdighet. I denna första afdelning af sin skildring se wi straxt med hwilken wishet apostelen framgår. Han wisar mer hwad kärleken icke är, än hwad han är, för att omsider rätt träffa honom. Han begynner med att fritaga honom från wissa fel och lyten, som tillhöra den oomwända menniskan. Afunden, som är egenkärlekens naturliga foster, finns icke der. När det går någon wäl, sänker den christliga kärleken icke sitt hufwud af bedröfwelse ned, utan höjer sina läppars löf till Gud och prisar Herran, att han så god är, och när den christliga kärleken sjelf träffar på sin wäg någon oväntad framgång och belöning, så faller han icke i de dårars själssjukdom, högfärden, så att han uppblåses och tycker sig något wara, utan framgår med samma stilla och anspråkslösa steg, som när han ingen ting wann och hade intet att luta sitt hufwud till. Skalkaktighet, ränker och opålitlighet, skämt, som icke höfwes, harm och häftighet, hwarigenom mera nedrifwes, än uppbygges, finnas icke der. Just derföre att den christliga kärleken icke söker sitt, utan bröders wäl och Guds ära, gör han intet för ögonblickets nöje eller lustarnas fägnad. Om han, såsom Moses, hwilken, efter samtalet med Gud, fann sina bröder, glömske af både wägen och målet, samlade i sinnlig yra kring den gyllene kalfwen, träffar medmenniskor i tanklösa företag, ohöfwiska ord, eller lättsinnigt skämt, understödjer han icke den glädje, som deri anses ligga, utan sörjer såsom hade han sjelf förlorat rätta stråten och säger till sin Gud: ack, detta folket hafwer gjort en stor synd; förlåt dem! hwarom icke, så skrapa mig ock utu din bok, som du skrif-

wit hafwer. Den christliga kärleken är icke bitter eller snar till wrede. Han förtörnas icke öfwer uteblifwen framgång eller misslyckade bemödanden, wetande att Herren har framgången och wälsignelsen i sin hand. Att tänka argt är icke kärlekens sak. Af illwilja och hämndlystnad låter han icke hänföra sig. Kan han icke handla af wälwilja, så stannar han heldre. Äfwen då han synes gå strängt till wäga och fattar bestämda beslut, äro de alltid wälbetänkta och hafwa något godt både till grund och syftemål. Och när menniskor falla och förwillas, när lofwande anlag gå förlorade, när synden rycker ned i elände och förderf hwad som kunnat blifwa menskligheten till gagn, då triumferar han icke af skadefröjd, för att höja sig sjelf på andras bekostnad, utan då står han förjande, såsom hade en olycka drabbat honom sjelf; ty han glädes icke öfwer orättfärdighet.

Sedan apostelen anwisat huru kärleken icke handlar, finner han fältet för deß tillwarelsesätt mera gifwet och tillägger: han fröjdar sig öfwer sanningen; han fördrager all ting, han tror all ting; han hoppas all ting, han lider all ting. han wänder aldrig åter, såsom profetiorna, tungomålen och förståndet återwända. För hwarje framsteg, som en osörfalskad upplysning och den ewiga sanningen ofwanefter lyckas göra i werlden, känner den christliga kärleken en innerlig hjertefröjd. När råhet och laster begynna räknas skamliga och tweka att wisa sig i öppen dag, när ungdom, mannaålder och ålderdom täfla med hwarannan att förjaga hwad som wanpryder ett christligt folk, då glömmer kärleken sin swett och sina mödor, för att fröjdas, såsom man fröjdas i himmelen, och, sedan lofsången är ändad, skyndar han till fortsatt nit och nya bemödanden. Han känner sig så rikt lönad af hwad han sett, att det finns ingen ting, som han icke skulle fördraga på den wäg han har framför sig. Han låter icke modlösheten, kortsyntheten, eller menniskofruktan omkring sig förlama hans werksamhet med det sega talet: „det är omöjligt, du kan ingen ting uträtta.“ Icke ens förtroendet till menniskokrafter allena, hwilket i följden alltid mera

förſwagar än ſtärker, låter han på ſig inwerka. Han ſer icke menniſkor, utan Gud i hwad ſom ſtort och nyttigt ſker, och derföre föres han hwarken på ena ſidan till klenmodighet eller på andra ſidan till öfwermod och förwägenhet. Han mißtröſtar icke ſåſom den ſtora hopen, när flera förſök mißlyckats. Han ſer ingen förlorad ſon eller förlorad dotter för alltid tillſpillogifwen. Han tror all ting, han hoppas all ting. Han tror, att ſåſom naturen är rik på omwexlande geſtalter, ſå tror han ock ſanningens och ljuſets werld hafwa många för oß okända wägar till de förtappades omwändelſe. Han drager honungsſötman ur det glada ordet: der ſynden öfwerflödar, der öfwerflödar nåden ännu mer; och denna tanke tillämpar han på det ſorgliga, ſom hans öga möter, icke glömmande att ſätta det goda han warſebliſwit wid ſidan deraf, för att icke nedſlås af det förra. Genom denna tro och förtröſtan är det ſom den chriſtliga kärleken hoppas all ting. I ſorgens timmar och wid dödens herſningar tänker han på en allgod fadershand, ſom ſtyr wåra öden och ſom hwarken låter klar eller mulen dag komma öfwer oß, utan beräkning på wårt ſanna wäl. När alla ſtå modfällda och ingen har ett enda tröſteord hwarken för ſig ſjelf eller andra, utropar ännu kärleken: Herre! din högra hand gör ſtora under, wiß att han ännu icke ſett dem alla. Kärleken fortleſwer äfwen der allt annat bortfalnar och dör. De ſtora kunſkapsförråden, profetierna och tungomålen afkomma med åren och af det priſade och ofta widtberömda förſtåndet märkas ſluttigen endaſt dunkla ſpår. Allt hwad wi efterſträfwe och inberge af wisdomens ſkatter förſkingras ſmåningom och wi ſe oß äfwen i den delen bragte under förgängelſens lag. Ålderdomen jollrar ſåſom ett barn, tankarna förlora i ſkärpa och ſnilleblickarna förſlöas. Men kärleken, om han en gång bliſwit af andanom upptänd i ett menſkligt bröſt, flyr icke för åren och mattas icke med de afmattade krafterna. Deß flamma brinner ſkär och ren äfwen wid liſwets afton och hon får till och med en ökad ſtyrka genom det att hon blir den ſiſta qwarleſwan af hwad ſom funnits. Det mångahanda ſammanſmälter i det ena: kär-

leken. Och när wi stå wid en sann christens dödsbädd, så är det just derföre så högtidligt der, emedan allt, som af lifwet återstår, bär kärlekens prägel. Tungomålet är kärlek, afskedsblicken är kärlek, hjertats sista andetag är kärlek. Han samlar då allt hwad som kan samlas, för att ewigt lefwa och blifwa en outsläcklig offerlåga wid Guds thron.

Kärleken är fullkomlighetens band både i himmelen och på jorden. I himmelen upplösa sig äfwen tron och hoppet i kärlek, och hafwa i den sin fulländning och sin lön. På jorden och inom dödliga bröst är ock kärleken fullkomlighetens band, ty han är wilkoret och grunden både för wåra pligters uppfyllande mot Gud och wåra pligters uppfyllande mot medmenniskor. Allt hwad som icke utgår af kärlek är en mißgerning. Beröm dig således icke, o menniska, och nämn aldrig inför Gud såsom stort och ärofullt hwad du gjort af egennytta, ärelystnad eller trälaktig fruktan! Du är saker på allt, om christlig kärlek icke får genomtränga ditt bröst, lägga orden på dina läppar, tänka tankarna i din själ och göra utkastet till hwarje din gerning. I Jesu Christo är intet bewändt, utan tron, som werkar genom kärleken. Sjelfwa tron är ett oting, om den slites ifrån kärleken, liksom kärleken endast är en djurisk lifsyttring, om den slites ifrån tron. Hwi åtskiljer då menniskan hwad Gud förenat? Hos mången fattas tron, som berömmer sig af kärlek, och hos mången fattas kärleken, som berömmer sig af tron. Man hör ofta menniskor skatta sig lyckliga att de kommit till omwändelse och trosljus; men de öppna knappt munnen, förrän de bära sig sjelfwom det wittnesbörd, att de äro de kärlekslösaste på jorden, förkättra, fördöma och swärta det ena med det andra, som kommer i deras wäg. Beware oß Gud för en sådan tro och en sådan omwändelse! Likaledes hör man ofta menniskor berömma sig af kärleken och skatta sig lyckliga att de menat wäl med allt hwad de företagit. Men hwem mente de wäl, när de icke trodde på Gud och honom, som wisat oß att wi alle äre bröder, när icke wälmeningen förestafwades dem af någon annan röst, än det sjelfwiska hjertat?

De mente ingen annan wäl, än ſig ſjelfwa; och det är omſtändigheterna och förſynens allt hägnande hand man har att tacka derför att de icke blefwo de grymmaſte rofdjur i werlden. Och huru långt ſträcker ſig wäl den naturliga menniſkans kärlek och wälwilja? Går den många ſteg utom hus och hem? Eller är det wäl den, ſom färdas öfwer land och watten, att uppſöka behöfwande likar och förbinda blödande ſår? Är det den, ſom uppoffrar gods och egodelar, att ſprida ſanningens ljus och himmelſk tröſt ibland aflägsna folk, hwilka i mörkret wandra? Nej, det är den chriſtliga kärleken, ſom wågar ſig utom dörrtröſkeln och icke återwänder, förrän han inbergat någon ſkörd för himmelen och ibland likar ſtiftat något godt, hwaraf han ſjelf hade idel möda och ſmärta, ofta ſmädelſe och förakt. Ingen ting blir chriſtlig dygd, utan att kärleken ingår deri och ingifwer den både lif och färg. Det är kärleken, ſom gör att wi hålle Guds bud, ſäger Jeſus, och winne ſå mycken fullkomlighet ſom i denna ſtoftets, ſyndens och briſternas werld är möjlig att winna, och derföre kallas kärleken äfwen på jorden fullkomlighetens band. Han ſammanbinder det förſtrödda och olikartade i en menniſkas ſträfwan till ett helt, likſom han ſammanbinder föräldrar och barn, herrar och tjenare, furſtar och folk, ja hela menniſkoſlägtet till ett enda helt i frid och endrägt under en gemenſam fadershand.

Så hafwe wi i några enkla drag betraktat den chriſtliga kärleken till ſitt wäſende, ſin widd och ſin wälſignelſe! Mätte den icke blott ſtå afmålad för ett flyktigt ögonkaſt, utan genom Guds andas kraft inträngа i wårt bröſt och der förbliſwa! Huru mycket ſom ännu fattas oß deraf, bliſwe wår alfwarliga beſinning på denna dag, ſom är oß gifwen till en bättringens och bönens dag! Wi ſe ſtrider och twedrägt förpeſta menniſko-

lifwet och fördröja wår förkofran i det nyttigt och godt är. Sänd ned af din himmel, o Gud, en ſtråle af din kärlek och förjaga kölden och hatet, kärlekslöſheten och illwiljan från både hjertan och boningar, att wi alle må blifwa ett med hwarannan och ett med dig! Amen.

Elfte Söndagen efter Trefaldighetsdag.

Min wän, hwarefter kommer du?

Mörkrets stund war inne. Förſonaren hade ſwettats blod och hans ſjäl war bedröfwad intill döden af de qwal, han utſtått i Gethſemanes örtagård. I detſamma kom Judas, en af de tolf, hwilken honom förråda ſkulle, och kyßte honom. Min wän, hwarefter kommer du? ſade Jeſus, med en blick full af ömhet och ſmärta. Matth. 26: 50. Det behöfdes ſannerligen förrädarens under många år inöfwade förhärdelſe att ſtå obeweklig wid denna helsning och icke röras till ångertårar af den kärleksfulla blick, ſom mötte honom. Ännu i dag, faſtän i oſynlig mätto, är Jeſus närwarande bland dem, ſom förråda eller af hjertat tillbedja honom. Han drager ſig icke tillbaka från wåra tempel, ehuru han wäl wet, att dit uppträda både fariſeer och publikaner, både obotfärdiga och botfärdiga. Han tillſluter icke ſitt öra för wåra böner, faſtän mångas böner äro idel hädelſer. Han har icke öfwergifwit wåra boningar, faſtän många äro ſyndens näſten och djefwulens werkſtäder. Han wäntar och bidar alleſtädes, att möjligen den ſyndaſäkre ſkall wakna, den egenrättfärdige inſe ſitt intet, den laſtfulle ſina förwillelſer. Der han i ſynnerhet är tillſtädes med ſin forſkande blick är i helgedomarna och wid nådebordet, hwareſt ibland mycken obotfärdighet och känſlolöshet likwäl många ångertårar fällas och mängen ſkuldbelaſtad ſlår ſig för ſitt bröſt, ſägande: Gud, miſkunda dig öfwer mig ſyndare! Der är bördigaſte jorden af Guds andas ſkördefält och derföre böre wi flitigt och gerna uppſöka deßa Herrans gårdar, hwareſt icke blott nådens evangelium förkunnas, utan ock nådens kraft ſig rikaſt

uppenbarar. Hwad som är omöjligt annorstädes kan blifwa möjligt der, och hur mången kan icke af egen erfarenhet säga: så som jag erfor Guds kärlek i helgedomen och wid nattwardsbordet, erfor jag den aldrig, såsom jag der insåg mitt syndaelände, insåg jag det eljest icke. Men den första fråga, hjertats ransakare ställer till dig, o menniska, så ofta du inträder inom tröskeln af hans boningar och will bedja tillsammans med hans återlösta församling, är denna: min wän, hwarefter kommer du? Wännamnet och wänskapsbandet upphöra icke förrän i döden, äfwen om du för din del längesedan uppsagt wäntroheten emot honom. Förrädaren helsades som wän; äfwen du warder helsad på samma sätt, om ock mörkrets andar tagit sin boning i din själ och lyckats utplåna alla dragen af din första kärlek, och hwarje minne förbleknat af dina dyra ungdomslöften. Wän heter du ändå inför honom, som har rum i sitt hjerta för ond och god, och som icke will någon syndares död, utan att han sig omwänder och lefwer. Men denna helsning bör icke studsa tillbaka mot ett stenhårdt bröst, utan blifwa, såsom i Petri själ, en wäckelse till bättring. När Jesus wände sig om och såg på Petrum, gick han ut och gret bitterliga. Du bör alltså se på de känslor, hwaraf du lifwas, och de afsigter, som gömmas i ditt innersta, för att finna huruwida du kommer, för att, såsom Judas, afskära sista tråden af det skönaste föreningsband, eller för att af fruktan och bäfwan för din wacklande trohet bedja: Herre, släck icke en rykande weke och sönderbryt icke en förkroßad rö! Liksom på den yttersta dagen och kring domarens thron blott twenne skaror skola wisa sig, den ena på den högra sidan och den andra på den wenstra; liksom kring försonarens kors woro blott twenne som omgåfwo honom, en botfärdig och en obotfärdig, så mötes och omgifwes han ock i templen och wid wåra andaktsstunder blott af twenne slags tillbedjare, den ena en farisé, den andra en publikan. Det är omöjligt att icke tillhöra endera slaget. Det finns ingen medelklaß mellan botfärdiga och obotfärdiga. Den som icke församlar, han förskingrar; den som icke tillwexer i nåden, han tillwe-

xer i synden; den som icke arbetar för himmel och salighet, han arbetar på sin egen och andras fördömelse. Må denna sanning stå klar och bestämd för wårt öga under alla lesnadstimmar! Då skole wi alfwarligare sluta oß till dem, som tillbedja Herran af allt sitt hjerta och noggrannare undwika de orättfärdigas wäg och de gudlösas exempel. Det skall då icke blifwa oß likgiltigt huru wi wandre och med hwilka wi sammanwandre. Herre, wår Gud! Du satte oß före twenne wägar: wägen till wälsignelse och wägen till förbannelse. Äro deßa fördunklade för wår syn, så ställ dem åter i deras rätta ljus, att ingen ting i werlden tager dem bort ur wårt minne! Lär oß från denna stund så tänka och tala, så bedja och arbeta, att wägen blifwer wälsignelse och målet wälsignelse! Någon angelägnare bön hafwe wi ej att till din himmel uppsända. Hör den för din kärleks skull och skänk oß din bönhörelse medan wi bedje: Fader wår, m. m.

Evang. Luc. 18: 9—14.

Att göra sig en klar och åskådlig bild af motsatser är alltid nyttigt, så i det mindre som i det större. För att gifwa mera lif och fart åt en oskrymtad gudaktighet, begagnar Jesus i dagens text icke en liknelse, utan en jemförelse. Han går derwid tillwäga liksom en lärare eller en fader, då de ställa ett godt barn i bredd med det onda och säga: wälj hwilketdera bör liknas, drag slutsatser af hwad du ser, hemta grundsatser af hwad du förnimmer! Jesu jemförelse upptage wår uppmärksamhet på denna stund, då wi enligt textens anwisning betrakte

Den egenrättfärdiges och den botfärdiges olika sätt att bedja.

1.

Den egenrättfärdiges bön är meningslös; den botfärdiges är alwarlig och utgår af ett förkroßadt hjerta.

Två män gingo upp i templet till att bedja. De woro olika i allt, utom att de infunno sig i samma tempel, hade

samma ärende och framträdde inför samma Gud. Det war med dem såsom med Kain och Abel: begge offrade Herranom; men Herren såg täckeliga till Abel och hans offer; till Kain och hans offer såg han icke täckeliga. Phariseerna, ett folk som minst paßade för Christi sinne och mest bidrog till hans förföljelser och lidanden, woro starkt intagne af högmod, ärelystnad, rangsjuka och fördomar. Det war knapt möjligt att öfwertyga dem om någon skuld och brist inför Gud. De mente, emedan de woro Abrahams ättlingar, att de woro sjelfsskrifna arfwingar till Guds rike och att det ingen fara eller swårighet hade för dem att lefwa och dö såsom Guds barn.

Publikanerna åter, föraktade af de förra, kände sig icke blott fremmande i det land, de wistades uti, utan ock fremmande för Gud. De hade inga ärfda företräden, inga löften, inga anor att åberopa. De woro fattige på allt, som werlden anser stort och lysande, och hoppades de något af Guds rike, så kände de, att de hade intet att betala med. Aldraminst tänkte de, såsom fariseerna, att de hade betalt det på förhand. Deras syßelsättning, nemligen att indrifwa skatt åt romerska öfwerheten, war förhatlig för det stolta judafolket och synnerligast för deß helgon, fariseerna. De woro icke owane wid förakt, förebräelser och förkastelsedomar ibland menniskor. De kunde således lättare komma till tanken på sin förkastlighet inför Gud, och en sådan tanke uttrycker ock den publikanen, som Jesus inför talande i dagens text. Bilden af den egenrättfärdige och den botfärdige är framställd i deßa twenne personer, hwilka uppsöka helgedomen, för att der bedja och förrätta sin gudstjenst. Det ordet bedja utsträckes här något widare, än wanligt. Det upptager hela menniskans framträdande inför Gud och omfattar allt hwad hon i sin gudstjenst med Herren afgör. Ja i sanning, är icke bön det första och sista i wåra kyrkliga förrättningar och heliga wärf, då hafwa de förlorat all sin åsyftade betydelse och sjunkit ned till det onyttigaste tidsfördrif. Funnes icke bönens anda i wåra tempel, så wore det bäst att nedrifwa dem, eller förwandla dem till något annat, än hwad de

äro. Men lofwad ware Gud! han häller sin hand öfwer dem och oaktadt menniskors mycknа tanklöshet och lättsinne skall han wäl aldrig låta det komma så långt, att bönehusen blifwa röfwarekulor. Det skall wäl alltid ibland tusenden finnas något hjerta qwar, som säger: för mig är templet ett heligt rum, dit jag skyndar att nedlägga offret af mina böner och mina ångerkänslor. Detta är ock nog, för att göra Herren skonsam och beweka honom att ifrån sabbat till sabbat låta helgedomens fristad qwarstå för kommande och gående.

Men hurudan är den egenrättfärdiges bön? Ligger det någon werklig åkallan deri eller någon saknadskänsla till grund derför? Nej — phariseen stod och bad så wid sig sjelf: jag tackar dig Gud, att jag icke är såsom andra menniskor. Det war således en bön utan mening. Ty hwem beder, utan längtan att få något? Icke utsäger tiggaren en enda bönesuck, om han icke will winna något, som han förut icke har? Hos den egenrättfärdige finnes intet, som förtjenar namn af bön, äfwen om han med sina läppar upprepar allt hwad en David och hwarje nådehungrande sjungit och bedit. Han har icke fått något stygn i sitt hjerta, så att han med bekymmer frågar: hwad skall jag göra, att jag må få ewinnerligt lif? Han wet ej hwad det är att ligga under lagens förbannelse och emottaga den hotelsen af hwarje deß bokstaf: du skall döden dö! Derföre har han intet att bedja Gud om. Derföre sitter han såsom en kall själamördare midt under andras djupaste andakt, och när syndabekännelsen föreslafwas honom, är hans hjerta syßelsatt icke med ångerkänslor och bättringstankar, utan med sina förmenta företräden och priswärda gerningar, såsom wore allt hwad Gud fordrar mer än tillräckligt uppfylldt. O, huru mäktig är icke den medfödda sjelfförtröstan att afwända och tillintetgöra alla Guds andas nådewerkningar på wår själ! Hur mången har icke genom densamma ända in i ålderdomen gått likgiltig för sanningens och nådens röst, utan att känna hwad det är att Herren sargar genom sin lag och helar genom sitt evangelium! Grymma skiljemur emellan menniskan och Gud! Må du falla, der du ännu

ſtänger och hindrar det ſanna förtroendet emellan dem! Gud will haſwa bedjare, ſom tillhöra honom i anda och ſanning. Derföre wänder han ſitt öra blott till den botfärdiges bön, hwilken är alwarlig och utgår af ett förkroßadt hjerta. Alwarliga bedjare äro inga andra än de, ſom låtit Guds ande ſtraffa ſig och genom hans wäckelſer kommit till andelig fattigdom. Bönen är icke ett menniſkowerk, utan Guds andas nådewerk inom oß, och det är omöjligt att äfwen af de utſöktaſte menniſkoord få en Gudi behaglig bön, dereſt icke hjertat frambär orden, och anden manar oß fram i oſägelig ſuckan till Guds thron. Det finns ingen gudstjenſt, ſom förtjenar detta namn, utan den, ſom Guds anda firar med och uti oß. Om han icke lägger bönen och låfſången på wår mun, är andaktsſtunden förlorad och allt hwad wi, utom hans biſtånd, frambäre, hörer till det förkaſtliga, hwarom Herren ſäger: haf bort edra wiſors buller! Då den egenrättfärdige wid betraktelſen öfwer ſig ſjelf och ſitt eget lif, upptäcker inga fel, eller om han upptäcker dem i ett, ſer dem rikeligen erſatta i ett annat, ſå ſer den botfärdige deremot en oafbruten kedja af ondt i allt hwad han af naturen är och eger. Han är förſatt i ett ljus, der han klarligen inſer den ſanningen, att ingen är god, utan Gud allena, ingen rättfärdig, utan den Gud rättfärdiggör. Denna öfwertygelſe wäcker hos honom en oemotſtåndlig känſla af bedröfwelſe. Han tänker på huru det af begynnelſen war, då Gud och menniſkan gingo hand i hand och ingen ſynd ännu ſkiljt dem åt. Han längtar och önſkar, att det wore åter ſom i begynnelſen och att Gud ännu en gång kunde ſkåda ned på ſina händers werk och ſäga: ſi, det är allt ganſka godt! Men ſå långt himmelen är öfwer jorden, ſå långt känner han ſig fallen och förſänkt under hwad han borde wara. Denna känſla gör hans bön alwarlig och när han blickar upp till Gud, utgjuter han den ſucken ur ett förkroßadt bröſt: Gud, miſkunda dig öfwer mig ſyndare! Ingen fattigdom är honom ſå kännbar och tryckande, ſom fattigdomen på hjertats renhet, ſinnelagets englaödmjukhet, begärens ſträfwan efter det himmelſka, tankarnas obeſmittlighet och gerningarnas oſtrafflighet.

Han nöjer ſig icke med det halfwa, haltande och ſkenbara, då han beſinnar, att menniſkan war ämnad att taga det fullkomliga i hel beſittning och werkeligen egde det en gång. Så ofta han återkallar minnet af Guds beläte, ſker det med nedſlagenhet, och någon ſann glädje trifs icke i hans bröſt, förrän han finner Guds ande ſyſſelſatt med att åter upprätta det. Det är detta han uttrycker i det utropet: Gud miſkunda dig! Wäl ſer han briſter äfwen af många andra ſlag omkring ſig, men deſſa äro alla af underordnad wigt mot den ſtora briſten i ſjälen. Derföre är han ſå brinnande i bönen. Huru ſkall den ſtora ſkadan, hwaraf andra lidanden endaſt äro följder, afhjelpas och förminſkas? är den tanke, ſom ſyſſelſätter honom på wägen till Guds hus och på wägen derifrån. "Det trifs ingen lycka på jorden, förrän Gud och menniſkor äro ett; låt mig arbeta på deras förening, ſå widt det i min förmåga ſtår; det är den enda ſtora winningen för mig ſjelf och mina bröder; och kunde jag upplefwa den dag, då Herren finge ſe de fallna enhälligt ſamlade i trohet och lydnad omkring ſig, då ſönderingen wore upphäfwen och löftesordet fullbordadt: jag will bo ibland dem och wara deras Gud och de ſkola wara mitt folk, då ſkulle min fröjd wara fullkommen och jag ſkulle ſäga till mig ſjelf: nu will jag gerna dö och tillſluta mina ögon, för att aldrig mer ſe bandet briſta eller nya ſöndringar uppſtå." Denna längtan är grundtonen i den botfärdiges ſjäl. Synden är hans enda bekymmer, ſåſom warande folkens förderf. Fördenſkull oroas han öfwer alla ſina felſteg, äfwen de obetydligaſte. Likſom det icke behöfs ſtora ſandkorn, att ſåra ett friſkt öga, ſå lider ock den botfärdiges ſamwete af hwarje den minſta afwikelſe från Guds wilja och han beder med innerligt alwar, att Herren måtte warkunna ſig, aflyfta hans ſyndaſkuld och ſkänka honom kraft att blifwa faſt och owikelig i Guds wägar. Han tror icke på de lindrings- och tröſtemedel werlden erbjuder. Han känner blott en wäg till frid, det är bönens wäg. Han låter icke werldens förſtröelſer och omſorger borttaga tanken på anſwaret inför Gud och en ſtundande redogörelſe.

Saligheteſaken kan aldrig bliſwa honom likgiltig, faſtän tuſende förgäta den. Derföre finnes ſtändigt i hans hjerta fruktan och bäfwan, att han ej må förlora den rätta wägen. I allt hans ſamtal med Herran är hwarje ord en utgjutelſe af ett uppriktigt hjerta och bönen af hans mun är icke en död minneslexa, utan ett uttryck af hans innerſta wäſende och djupaſte längtan. Han wäljer andras eller egna ord, allt efter ſom det ena eller andra ſynes honom fortaſt bereda hugſwalelſe och lättaſt göra honom förſtådd i himmelen. Det är lif i hans andakt, wärma i hans böner, hwarheldſt han nedfaller inför ſin Gud, ibland många eller få, i helgedomen eller i hwardagsboningen. Chriſtne! har bönen tyſtnat ibland eder och faller det eder icke in att i edra hem ſamtala med Herren eder Gud, ſå frukten, att hela edert andeliga lif är idel död och att all eder gudsfruktan endaſt är en ſkugga af hwad ſom borde wara.

2.

Den egenrättfärdige upphöjer i ſin bön icke Gud och hans namn, utan ſig ſjelf och ſina egna gerningar. Den botfärdige deremot wet icke af någon egen förtjenſt, utan wäntar ſitt allt af oförſkyllt nåd.

Deraf hjertat är fullt, deraf talar munnen. Emedan phariſeens oomwända hjerta war uppfylldt af ſjelfförtröſtan, förwandlas hans bön, i ſamma ögonblick han ſkulle begynna den, till en ſjelfberömmelſe. Både Guds helighet och Guds rättfärdighet ſkymdes af hans egen ſtorhet, och det höga wärde, han hade i ſina egna ögon, borttog all tanke på hwad wärde han möjligen kunde haſwa inför Gud. Det ſer näſtan ut ſom tänkte han ſig Gud ſåſom en gäldenär, hwilken ſtod till honom i ſtora förbindelſer, då han ſäger: jag faſtar twå reſor i weckone och giſwer tionde af allt det jag eger. Han talar intet om den kraft, ſom kommer ofwanefter. Menniſkokraft och egen förtjenſt är allt hwad han wärderar och tröſtar uppå, och den dåren wet icke, att det är allmakten derofwan, ſom werkar i oß både wilja och gerning efter ſitt goda behag. Han beſinnar icke, att om Herren för

ett ögonblick droge sin hand ifrån oß, läge wi alle wanmäktige i stoftet och förmådde icke utgjuta en enda suck, än mindre utföra någon gerning. En sparf faller icke till jorden, ett hår loßnar icke af wårt hufwud utan den himmelske fadrens wilja. Men så är det, när egenrättfärdigheten fått wälde öfwer hjertat. Der finns ej mer någon wördnad för Gud, ingen tanke på den osynliga hand, som allt wårdar och widmakthåller, ingen wördnad för det majestät och den herrlighet, hwari Herren uppenbarar sig. I stället att gifwa Gudi åran, will den egenrättfärdige rycka all äran till sig sjelf; och när denna djerfhet kan framlysa i sjelfwa bönen, som skall wara ödmjukhetens, tacksamhetens och gudaktighetens förnämsta bewis, hwad är då att wänta under lifwets öfriga stunder, under arbetsweckans fortgående mödor och omsorger? Ack, då är Herren platt förgäten! Då tager den egenrättfärdige emot hwarje upprinnande morgonsol, såsom hade han sjelf framtrollat den med sin wisdom; då räknas allt hwad han är och eger såsom ett werk af honom sjelf och hela hans lif är en fortsatt afgudadyrkan. I denna förblindelse wågar han sig in i sjelfwa helgedomen, för att der öfwerskåda icke Guds dråpeliga werk, utan sina egna förtjenster, och hwad han der ytterligare företager, hwad han beder eller sjunger tillsammans med andra, den uppmärksamhet han behagar skänka Guds ord, det tålamod han har att afbida gudstjenstens slut, de steg han stundom tager till nådens altare, de timmar han i templet rycker bort från nöjet eller arbetet, detta allt är i den egenrättfärdiges ögon blott ett nytt tillägg till den stora listan af egna förtjenster, och wore han icke så kär i lifwet och deß fåfänglighet, så skulle han längesedan hafwa sagt: "det är mer än nog för saligheten, jag will gå att taga den i beſittning." Kan något wara förwändare än detta sätt att dyrka och tillbedja Gud? Och likwäl fruktar jag, att det är altför wanligt? Många gå till och med så långt, att de icke ens infinna sig i Guds hus, äfwen om det ligger dem helt nära. Ack, Gud ligger dem icke om hjertat, och derföre komma de icke. Förlåtelsen i himmelen är för dem ingen nödwändighet,

ordets ljus för dem en obehöflig ledstjerna, tempelandakten en öfwerflödig uppmuntran, nattwardsmåltiden en umbärlig wälsignelse. De woro rättfärdige nog före sabbaten, tänka de; de behöfwa icke blifwa bättre efter den. Till en sådan höjd kan egenrättfärdighetskänslan stiga, och till en sådan blindhet kan den föra, att Gud sjelf står såsom en tiggare bland sina egna händers werk, och wäntar förgäfwes på deras offer. Men är det icke wi, menniskor, som skola tigga af Gud? Är det icke wi, som äro den blinde wid wägen och behöfwe skynda fram, der Herren går, och utropa: warkunna dig öfwer oß? Så tänker den botfärdige och derföre nalkas han Gud och Guds gårdar med längtan och fröjd. Han wet icke af någon egen förtjenst, utan wäntar sitt allt af oförskyllt nåd. Hos honom har ångren tärt bort det egna sjelfwet. Han har blickat för djupt in i Guds heliga lag, för att finna någon fristad i lagens gerningar. Han har hört för mycket af den ewiga rättfärdighetens genomträngande thordön, att der skulle finnas i hjertat qwar en enda wrå för sjelfförtröstan och säkerhet. Wäl war icke heller han utan de utsigter, hwaråt den syndasäkre fröjdar sig. Nog tänkte äfwen han på allehanda utwägar att undkomma det sista dödande slaget af Guds anda. Nog behöfde den himmelska nåden fälla många droppar af sitt wälgörande regn ned äfwen på det stenhjerta han bar, innan der märktes något spår derefter. Räknar han alla de gudstjenster, som funnit i honom en orörlig klippa och gått förbi, utan att beweka honom, så måste han med grämelse förundra sig öfwer sin egen styrka att stå Guds anda emot och på samma gång beundra Guds godhets, tålsamhets och långmodighets rikedomar, som på honom blifwit spillda och likwäl icke för ewigt borttagna. Men en gång sannades på honom profetian af Guds mun: ordet skall icke återkomma till mig fåfängt, utan göra det mig täckes, och det skall framgång hafwa, i thy jag utsänder det. En gång blef det en lefwande kraft och kändes skarpare än något tweäggadt swärd, tills det åtskilde själ och anda, märg och ben, och blef en domare öfwer tankar och hjertans upp-

sät. Då föllo fjällen bort, som fördunklat hans syn, och han såg med en klarhet, sådan den kringstrålar Guds egen thron, både djupet, hwari han war, och djupet dit han skulle komma. Det blef honom icke möjligt att längre säga till sig sjelf: du är lycklig, du har frid, du har nog af ditt eget. Nej — hade Herren icke här warkunnat sig, så hade de strålar, hwari han skådade sig sjelf, blifwit förwandlade till afgrundslågor och den upplysning, han fått, blifwit ett qwal utan läkedom. Men det ljusnade öfwer Golgata på samma gång det ljusnade öfwer fördömelsen, och Guds ande sade: ser du korset der står och blodet der rinner? De äro din räddning och ditt hopp. Will du finna friden, så skynda dig dit, will du ärfwa Guds rike, så begynn att nedfalla der! Der stannar den botfärdige och beder: Gud, miskunda dig öfwer mig syndare! Hwarhelst han är; wid korset står han dock alltid i sina tankar. Hans fader wår, hans morgonbön, hans aftonsuck, hans syndabekännelse, hans tempelandakt, hans gudliga förehafwanden, af hwad namn de wara må, äro allesamman knäfall wid korset. Der försonaren hade sitt örtagårdsqwal, der uttalar ock han sitt lidande. Der försonaren bad: fader förlåt dem! der beder ock han: fader förlåt mig! Att skilja den botfärdige från korset, wore att skilja det oskiljaktiga. Är det så med eder, christlige wänner, då I bedjen och hållen gudstjenst? Är edert hjerta hos honom, som frälsat eder, under all den tid I blicken upp till Gud och påminnen honom om edert barnaskap i himmelen? Ären I så långt komne i sjelfkännedom och andans fattigdom, att eder tanke icke fäster sig wid någon egen förtjenst, då I wänden eder till Herran, utan att edert öga står oaflåtligt och uteslutande fästadt wid det Guds lamb, som offrades för werldens synder, och I af hjertats fulla öfwertygelse och uppriktighet sägen: all wår förtjenst är utelykt; till nåden måste wi falla? Fattas det något i detta hänseende, då ären I icke ännu bland de botfärdige. Då är ännu i edert hjerta och följakteligen äfwen i eder gudstjenst något qwar af den fariseiska egenättfärdigheten, som går ohörd och ohulpen ur templet. Salige äro de andeli-

gen fattige; ty himmelriket hörer dem till. Mätten J wara ibland dem och blifwa rika i Gud!

3.

Den egenrättfärdige förhäfwer sig öfwer sina likar och gör anspråk på att stå Gud närmast; den botfärdige ställer sig långt ifrå och anser sig sjelf störst ibland syndare.

Det som icke litet bidrager till egenrättfärdighetens underhållande är anblicken på syndiga likar och den ytliga jemförelsen med dem. Ofta, när ångerkänslan är färdig att wakna, kommer den tanken och bringar henne till sömns igen: du är bättre än mången af dina medwandrare; de hafwa syndat mer än du. Pharisèen stod och bad så wid sig sjelf: jag tackar dig Gud, att jag icke är såsom andra menniskor, röfware, orättfärdige, horkarlar, eller ock såsom denne publikanen. Ack, det är icke lätt att få dem till någon ånger, som icke wilja ångra sig, förrän de äro fämst och uslast ibland menniskor. Denna afbidan och detta dröjsmål utgöra den snara, hwari synden och djefwulen taga sina ymnigaste skördar. Derföre är det så ändligen wigtigt, att wi hålle oß till den rätta mättstocken och tale om Herrans lag både dag och natt, att den spegelbild, som den återgifwer af oß sjelfwa, ständigt står för wårt öga, så att de fläckar och den orenlighet wi warseblifwe icke förgätas eller upphöjas till prydnader genom någon falsk jemförelse.

Har wäl någon gudomlig lag eller samwetets röst någonsin tillåtit oß synda till en wiß grad och stanna först der andra stanna? Är icke all synd, äfwen den minsta, en styggelse både i himmelen och för domaren i wårt eget bröst? Eller är förso-ningen i Christo så half och ofullkomlig, att den icke mäktar utplåna alla synder, utan måste, såsom en wanmäktig damm, låta större delen af syndaströmmen framlöpa i ohämmad fart? Nej, ormens hufwud är krosadt och den, som ser upp till den korsfäste i lefwande tro och brinnande bön, han är frälst worden. Se wi mot himmelen, så hafwe wi ingen ursäkt, se wi på samwetets fordringar, så hafwe wi ingen ursäkt, se wi

mot korset, så hafwe wi ingen ursäkt. Det är blott när wi se dit wi icke böra se som wi finna den, nemligen när wi, af en inneboende trögbet att företaga omwändelsen, blicke ut på wåra likar och jemföre oß med dem. Finns det någon brottsling, som icke har någon brottslig under sig? Finns det någon fallen, som icke kan åberopa någon som fallit ännu djupare? Och hwar skulle ursäkten stanna, om den blott finge begynna wäfwa på sitt nät? Skulle den wäl sluta, innan den gjort oß ewigt fångna? Glömme wi att rådfråga Guds ord wid bedömandet af oß sjelfwa, så äre wi snart inne på högmodets wäg, liksom fariseen, och wåra böner till Herran, i fall de göras, upplösa sig snart till ett fåfängt skryt och ett stolt förhäfwande öfwer wåra likar. Glömmande den sanningen, att Gud fordrar mer än werlden, nemligen icke blott gerningens, utan ock hjertats ostrafflighet, tager sig fariseen anledning af några undwikna gröfre fel, hwilka han fann hos andra, till det djerfwa anspråket inför Gud, att han skulle anses rättfärdig och företrädeswis räknas för Guds barn. O, huru full är icke werlden af sådana Guds barn, som äro det blott i sina egna ögon! Huru skulle det gå med dem, om Herren i en hast toge bort alla andra syndare, hwaraf de låna sin glans, och de ställdes ensamme inför Gud och sitt samwete? Skulle deras bön och gudstjenst äfwen då blifwa högfärdens och skrytets? Ack, då skulle de nedslå sina ögon såsom publikanen, bäfwa för sitt eget hjerta och bedja såsom han: Gud, miskunda dig öfwer mig syndare! Just så har den botfärdige kommit till syndens kännedom, nemligen att han tillyckt sitt öga för hela den öfriga menskligheten, glömt om der finns röfware eller englar, och tänkt sig allena inför samwetet och Gud. Derigenom har han fått insigt om sin owärdighet och sin omätliga skuld. Derigenom har hans blick blifwit så ödmjuk, hans tunga så skonsam, hans plats så anspråkslös, hela hans förhållande både till Gud och menniskor så undergifwet. Beder han, så är det icke om fortsättning af hwad han warit, utan om ett nytt hjerta och nya gåfwor ur Guds hand. Har han gjort något godt eller tänkt något rent, så gifwer han Gudi äran derför, men icke

sig sjelf; ty om sig sjelf har han samma wittnesbörd som Paulus: jag wet att i mig, det är uti mitt kött, bor icke det godt är. Andra känner han endast till det yttre, sig sjelf känner han till hjertats grund och hans blick är ofta inne i den hemliga werkstad, der hans uppsåt födas och derifrån hans ord och gerningar utgå. Der har han så mycket att waka öfwer, att han knapt hinner waka öfwer någon mer. Der finner han så mycket att anmärka och oroas öfwer, att han heldst will slippa oron öfwer någon annan, ja han finner så mycket, att han knapt wågar föreställa sig en boning eller ett menniskobröst mera ofredadt och förstördt af onda makter, än hans eget hjerta är. Denna erfarenhet gör, att han med apostelen räknar sig störst bland syndare; och skall den störste finna nåd och frid i Jesu blod, så inser han mer än wäl nödwändigheten och billigheten af att han icke är densamme, som talar om att himmelen bör tillslutas för någon.

Wi hafwe sett den egenrättfärdiges och den botfärdiges olika sätt att tillbedja Herran. Måtte wi af denna jemförelse draga all den nytta, som främjar wår själs bästa! Måtte den göra oß uppriktiga, undergifna och ödmjuka i allt wårt förhållande till Gud! Låtom oß ransaka oß sjelfwa och se till att wåra böner icke äro, såsom fariseens, meningslösa eller behäftade med sjelfförtröstan och kallsinnighet för Gud och bröderna! Ty hwad bönhörelse kunne wi då wänta? Den sig upphöjer warder förnedrad. Dem ödmjukom allena gifwer Herren nåd. Huru fåordig war icke publikanens bön i jemförelse med fariseens; och likwäl huru mycken wälsignelse åtföljde icke den förra, huru fruktlös blef icke den sednare! Det låg hjerta i den enas, icke i den andras. Derifrån den olika utgången. Det låg icke blott uppriktighet, utan ock wishet och sjelfkännedom i den korta bönesuck publikanen utgjöt. Måtte äfwen wi hwar och en hafwa så mycken kunskap om oß sjelfwa, som han egde om sitt hjertas tillstånd, i andaktens ögonblick! Måtte wi hwar gång wi inträde i ett tempel först göra oß den frågan:

min wän, hwarefter kommer du? hwad begär du? hwad sö=ker du? hwad efterlängtar du? Och när wi derefter nedfalle i bön och åkallan, måtte wår insigt wara lika stor som publika=nens! Måtte wi besinna, att det är inför en allwetande Gud wi stå, hwars ögon åro såsom eldslågor; måtte wi hafwa så mycken kännedom om Guds hjertelag emot jordens fallna barn, att wi tilltro honom miskundsamhet och nåd mot alla ångerfulla; måtte wi weta så mycket om wår egen belägenhet och wårt eget förderf, att wi inför honom icke tillägge oß någon högre äreti=tel, än namnet syndare, så att wi af hela wår själ framstaple de wälsignelserika och i himmelen kärkomna orden: Gud, mi=skunda dig öfwer mig syndare! En enda sådan suck utgjuten, och det är mer uträttadt för själen och deß bästa, än om wi to=ge alla fariseers alla prålande böner på wåra läppar och uppe=hölle hjerteransakaren dermed i långa timmar. War derföre ödmjuk när du beder, christen! Ödmjukheten är englarnas och de saliggjordas drägt inför Guds stol, der de tjena och lofsjun=ga honom natt och dag. Gif Gudi äran för den nåd du egt och för den nåd du utbeder dig! Ställ dig icke öfwer, utan heldre un=der dina likar, när du framgår till den Gud, som allt genom=skådar! War nöjd att wara den minste på jorden, blott du får ingå i Guds rike och höra det ordet en gång: gack in i din Herras glädje! Amen.

Nyårsdagen.

Herrans namn är ett faſt ſlott; den rättfärdige löper dit och warder beſkärmad.

Det gifwes tider, då wi, mäktigt gripne af wår egen wanmakt, känne oß redlöſe å alla ſidor och ſträcke wår ſjäls längtan efter hwad ſom är faſtare och waraktigare än hwad wi med wåra ögon ſett och på wår wäg genomwandrat, om den warit än ſå lång, än ſå rik på omwexlingar. En ſådan tidpunkt är närwarande ögonblick, då wi gifwe ett nytt och till ſin beſkaffenhet alldeles okändt tidſkifte wår förſta helsning och ege af det förflutna intet annat qwar, än den nedſlående lärdomen om wårt eget intet och opålitligheten af det meſta, hwartill wi förtrodde oß. Det wore ändå någon tröſt, om bland all den förgängelſe wi öfwerfarit wi kunde ſäga, att wi ſjelfwa warit pålitlige och faſte i det wi föreſatt oß och i hwad oß ålegat, att wi ſtått oberoende af tingens wexlingar och hade något företräde framför de ſtöd wi ſett ramla och de förhoppningar, ſom beſwikit oß. Men nej, wi woro ſjelfwa ett bedrägligt hopp, ſjelfwa ett löfte utan fullbordan, ſjelfwa ett ſtöd utan waraktighet, och det kan wara fråga om hwilkendera war ſlipprigare och opålitligare, wår egen ſjäl, eller den ombytliga werld wi genomgått. Af miſstroende ſåledes lika mycket till oß ſjelfwa ſom de yttre ſynliga föremål, hwilka omgifwit oß, lete wi medwetet eller omedwetet efter något, ſom öfwerträffar beggedera, något, ſom bland kullfallna eller lutande hyddor liknar ett faſt ſlott, ett ſäkert bergfäſte, dit wi med trygghet kunna wända oß. I ſådana förlägenhetens och wemodets ögonblick är det ljuft att möta en förſäkran ur Guds ord, ſom ſäger: Herrans namn

är ett fast slott, den rättfärdige löper dit och warder beskärmad. Salom. Ordspr. 18: 10. Då Salomo frambar detta profetiska wittnesbörd och nedlade det såsom en skön perla i ordets skattkammare, wiste han måhända icke sjelf, huru mycket dermed war uttaladt, huru mycken tröst och glädje som låg deri. Herrans namn war ännu icke förwandladt till Jesu namn, det frälsande och saliggörande, i hwilket alla slägter på jorden skola wälsignade warda. Det war wäl skrifwet i stjernorna och satt till ett insegel på alla himmelens härar, men ännu icke skrifwet i blod på ett försonande kors, till lättnad och tröst för betungade själar. Herrans namn war i sig sjelft heligt och stort nog äfwen tillförene, ty det strålade öfwer hela skapelsen och ewigheten bar det på sina läppar innan tiderna woro och skulle ytterligare bära det, sedan tiderna förgått, att det aldrig fördunklades; men större och saligare blef det likwäl, i förhållande till oß, från den stund det fick den nya betydelsen af frälsarenamn och menniskones son uppstod med all gudomens fullhet lekamligen, öfwer hwilken hela strålglansen af Herrans omätliga namn sammandrog sig såsom i en enda punkt, då det sades: du skall kalla hans namn Jesus, ty han skall frälsa sitt folk från deras synder.

Det war då stoftet fann
wåg till werldars upphofsman

och kunde säga: jag tillhör Guds slägte, han är min fader och mitt beskärm. Det war då Herrans namn blef en fristad för den oroliga menniskoanden och en fast borg, dit han närsomhelst kunde fly och warda beskärmad. O, hur ljuft är det icke att få förkunna eder, I tidens barn, att denna tillflykt står eder ännu öppen! Ty ingen ting är wissare, än att wi alle hafwe behof deraf. Och när skulle wäl känslan af detta behof wara lifligare, än på en dag som denna, då wi stå wid inträdet i en okänd tid och ämne sätta wår fot liksom på en bräcklig is, den ingen wet om han skall brista eller bära, om han skall öppna för oß en hastig graf, eller föra oß på långa och beswärliga wägar till ett aflägset mål? I begge fallen är Herrans

Jesu namn lika behöfligt, och så wißt som detta nyår mötes både af dem som skola öfwerlefwa och dem som icke skola öfwerlefwa det, lika wißt är ock tillflykten till Jesu nåd oumbärlig både för lefwande och döende. Till denna öfwertygelse har det framgångna året, likſom wåra öfriga årsloppp, om wi rätt uppfattat dem och rätt gifwit akt på deras lärdomar, ſökt bringa oß. Hwarje tidsafdelning är en läromäſtare för det tillkommande, och det lönar wäl mödan att höra på deß erinringar och lägga dem på hjertat. Ty det är icke tiden, ſom beror af oß, utan wi af tiden. Hon går i Herrans ärende och tolkar hans ſanning och rättfärdighet, utan att fråga efter, hwem ſom lider eller winner derpå. Hon tager ondt och godt fram om hwartannat ur ſin rika fatabur och låter oß läſa den ewiges domar i dem båda. Kanſke ligga wi ſjelfwa ſnart i hennes hand ſåſom tyſta läroämnen för kommande ſlägter. Hon upptager och bortkaſtar oß alla lika lätt ſom wore det ſtoftkorn, och det är i ſjelfwa werket tiden ſom hushållar med oß och icke wi med tiden. Dåren trodde, att han ſkulle göra med tiden hwad han wille, trampa henne ſåſom man trampar en wäg, förlänga henne, när han wille tillfridsſtälla ſina luſtar, förkorta henne, när han mötte någon ſmärta; men det war han ſom tjente henne, under det hon tjente Gud och framlade för hans ögon med trohet och redlighet hurudana de barnen woro, ſom kallade honom fader. Tiden gömmer och herbergerar ingen; hon offrar endaſt åt Gud och hans domar, och hur många de än äro, ſom hon ſkall bära till lifwet eller döden, till himmelen eller afgrunden, ſäkert är: hon behåller ingen för ſin räkning. Ur denna ſynpunkt har tiden något wördnadsbjudande med ſig. Hon är båren, ſom förer oß alla, då wi blifwit trötta, till de tyſta hwilorummen. Hon är det Guds finger, ſom nedſkrifwer hans lagar i den förgängliga ſand, der wi bygge och bo. Hon är Guds arm, ſom flyttar oß med hwarje dag närmare ewigheten. I hwad mån deß lärdomar påminna om Jesu namn och wiſa behöfligheten att fly dertill, ſåſom till ett faſt ſlott, ſkall blifwa före-

målet för wår fortsatta betraktelse, sedan wi böjt wåra hjertan för tidens och ewighetens Herre i bön och sång. Det är dig icke fördoldt, o Gud, att wi behöfwe dig; ack, att wi äfwen sjelfwe wiße det! Wi hafwe oräkneligt att tacka dig för, och du har icke en dag förskjutit oß. Du har warit oß en huld fader och åter fört oß oskadda genom ett årslopp. När skall den tack, du får, blifwa barnalydnad och barnasinne, i stället för synd och öfwerträdelse? När skola dina wälgerningar och din kärlek uppsmälta wåra hjertan, så att wi gifwe dig hela wår lefnad till ett offer? Ack, förbarma dig! Låt de ofruktbara träden stå ännu ett år! Wi wilje bedja och arbeta, bedja om din nåd och arbeta med din kraft! Se in i wår själ och förnim huru wi mene det. Böj dina öron till wår sång och hör oß, då wi gifwe dig förslingen af wärt föresatta werk:

Ps. 409: 5. — Fader wår, m. m.

Evang. Luc. 2: 21.

Jesu namn begynna skall
Allt mitt företag,
Styrka mig i lifwets kall,
Hugna mödans dag;
Ty han är den,
Som ger krafter till allt godt
Och åt troheten sin lott
I himmelen.

Betraktelseämne:

Wåra bortgångna dagars påminnelser att fly till Jesu namn.

Ju owissare och molnbetäcktare den tid är, hwilken wi gå till mötes, desto mer böre wi gifwa akt på den tid wi känne, den förflutna. Mycket är ogjordt, mycket är brutet, säger oß återblicken på den tid wi egt. Det gör oß ondt, om en med-

wandrare på lefnadswägen ryckes bort, medan han ännu har något emot oß och wi icke gjort något försök att gälda hwad wi felat. Det nedsjunkna året war ock en medwandrare. Det beredde oß många glädjeämnen, det kom hwarje morgon med helsa och krafter, försåg oß med dagligt uppehälle, mycken wederqwickelse och rika nådestillfällen. Låt wara, att dessa gåfwor woro allesamman från Guds hand. Det omedelbara framräckandet af dem skedde dock genom den fortgående tiden, wår medwandrare. Den skuld wi hafwe till Gud blifwer således närmast en skuld till wår umgängesbroder, tiden; och det är derföre det mäste wäcka wår oro, om den bortgår såsom föraktad, förspilld och förfelad. Just derföre att Gud ständigt lefwer och går med oß utan afbrott, gör skulden, då wi tänke den hos honom, icke så starkt intryck på oß, som när wårt skuldebref ligger i en död hand. Det bortgångna året är nu en dödsblek hand, som sträcker sig efter oß med obestridliga fordringar och starka anklagelser. En enda sådan kan wara nog, att sprida hemskhet på wår wäg; men efter den gråhårige syndaren sträcka sig måhända 60, 70 sådana. Wore det underligt, om de gråa håren reste sig på hans hufwud och han bäfwade för sitt sista år, den sista handen? Det war en sådan hand Belzazar såg skrifwa på wäggen twärsöfwer ifrån ljusastaken i sin konungasal, hwarigenom hans ansigte förwandlades och hans tankar förskräckte honom, så att hans länder bäfwade och hans ben darrade. Dan. 5.

Om ångrens känslor hos ohöriga barn taga ut sin rätt wid en faders eller moders dödsbädd, om minnet af fel och förbrytelser mot en bortgången wän framträder wid hans stoft såsom ett blixtrande swärd och afhugger modet och djerfheten åtminstone för ögonblick, o så låtom oß wid denna afskedsstund från ett lyktadt år gråta ut wid deß dödsbädd och heldre samla minnena af det mycka goda wi egt och förlorat, af det mycka wi felat, försummat och förspillt, än fylla wår själ ur det owissa tillkommande med drömmar och förhoppningar, för hwilka wi icke hafwe någon säker grund. Wi skole ej tro, att den bort-

gångna tiden löste sina band med oß så lätt. Hon tog mycket bort af wår egen warelse i de ögonblick hon slet sig ifrån oß. Liksom ett jordras förswagar den botten, hwarpå omgifwande träd, wexter och boningar stå, så blef ock den grund, hwarpå wi befinne oß, hwarpå wi bygge wåra framtidsplaner och wilje uppslå hyddor för mång år, skakad såsom genom ett jordskalf, på samma gång den förunnade tiden, det gamla året, sjönk ned i ewighetens haf och lemnade tomhet efter sig. Det tog mycket med af wår egen must och märg; wåra krafters liflighet, wår själs spänstighet, wårt glada mod, wår fryntliga blick, wår molnfria panna, wår upprätta hydda, allt led ett afbräck, som wi icke så lätt kunne beräkna. Det är derföre wi känne oß stå i en så nära förwandtskap med hwarje år, som förrinner, och icke utan rörelse och djupgående tankar kunne räcka det handen till afsked. O, hwad tog det då med sig till Gud? Hwilka kärfwar af rättfärdighet, flit och arbetsamhet lade wi på deß axlar, att bäras till det land, der wi skole göra redo en dag? Kan det sägas om oß, att den kraft och det år, wi förlorat, swarade mot ett pund, men kärfwarna och skördarna, wi sände framför oß, swarade mot fem? Ack, huru många nedgräfda pund möta icke här wåra tankar och nedslå all wår berömmelse! Det ogjorda, som bordt wara gjordt, det gjorda, som bordt göras annorlunda, det brutna, som aldrig bordt finnas till, de wägar, dem wi aldrig bordt gå, de tankar, wi aldrig bordt tänka, de ord, wi aldrig bordt tala, de uppsåt, wi aldrig bordt hysa, äro, om de än kostat tid och möda, de afprutningar, som nedsätta wåra pund och göra wåra kärfwar så fjäderlätta, att de för Gud intet betyda. Känne wi oß ändå trötte och utslitne, ja kanske mer än om wi gjort ett godt dagswerk åt Gud, hwad tack hafwe wi derför? Aldrig tackade synden någon, och djefwulen war en lögnare af begynnelsen; aldrig tog han någon i sin tjenst, utan att swika honom. En blick på lifwet och det flydda året! Man kan icke säga, att der war owerksamhet, eller brist på rörlighet och ansträngning, swett och möda. Men för hwad swettades man? War det för att göra wåld på him-

melriket, eller war det kanhända faſtmer att göra wåld på ſin näſtas bergning och lycka och tillſkanſa ſig ſjelf det meſta man förmådde, för att ſedan ſäga: jag haſwer arbetat mig trött och wäntar på lönen i himmelen? Ack, de plöjda fårorna i din panna, o menniſka, din krökta rygg och de gråa håren på din hjeſſa; räkna dem icke för haſtigt ſåſom faſtebref på hwila och lön hos Gud! Se förſt till om de äro funna på rättfärdighetens wäg, eller om de äro Kainsmärken, ſom wittna, att du gått ſåld under ſynden, ſlafwat i werldsträldom och jagats till andtrutenhet af dina egna luſtar och begär. Eller ſkall det wara nog, om Gud får endaſt bräckligheten och dödsſucken till tack för alla ſina nådes-år, ſina tuſenfaldiga wälgerningar och ſitt gränslöſa tålamod? Nej, ſkilj bort, på denna det nya årets förſta dag, ſåſom agnar från den goda ſäden, allt hwad du icke på alfwar ämnade åt Gud, allt hwad ſom föll ſynd och orättfärdighet till godo från det, ſom i heliga och ſaliga ögonblick offrades åt Herran i bön och åkallan, i nit och arbete! Hwem ſuckar icke med ſmärta härwid: o, att det warit mer än ögonblick, o att jag nu ſåge wägen i rättfärdighet lika lång, ſom den jag wandrade i ſynden, tanklös och obotfärdig! O, hwarföre kom jag ſå ſällan, då Gud kallade och ſade: tiden lider, men böjdes ſå lätt till lydnad och medgörlighet, då werld och ſynd hwiſkade i mitt öra och begärde mitt allt, min ſjäl, min kropp, mina krafter? Hwarföre gjorde jag ſå halft och ſömnigt arbete, när det gällde Gud och pligter, himmel och ſalighet, men friſkt och ungdomligt, när flärd och fåfänga ropade på mitt deltagande, när högmod och ondſka, lättſinne och religionsföraft, afund och lågſinthet wille hafwa något fram och begärde min handräckning? Nu ſer jag huru litet jag tjenat, der jag ſtändigt bordt wara, men hur mycket der jag aldrig bordt finnas till, hur liten hjelp Gud haft af mig att utwidga hans rike och ſtärka hans makt. Nu ſer jag hwarföre ſynd och mörker wika ſå långſamt undan från min omgifning, mina bröder och mitt fosterland; jag har ju ſjelf hyllat ſynden, jag älſkade ju ſjelf mera mörkret än ljuſet, och likſom jag leddes af andras

exempel, så leddes ock många af mitt. Hur kan det så bliſwa bättre? Nu ſer jag, hur förwillande hwarje röſt är, ſom icke går af Guds mun, huru miſslyckad och förſpilld hwarje wäg är, ſom går på ſidan om Guds wäg. Nu ſer jag huru ſpäd jag ännu står wid mitt rätta werk och huru wäl Herren gör, ſom ännu låter ett nådes-år upprinna och, oaktadt min mycknа tid, betraktar mig ſom ett barn, hwilket knappt begynt den wäg det ſkulle wandra, det werk det ſkulle fullända. Ack, att jag wore ſåſom i min ungdomstid, då Guds hemlighet war öfwer min hydda, då wägen låg ljus, ren och obewandrad framför mig, obeſmittad af ſyndens fjät och ingen annan hade ſatt ſin fot derpå, än den helige frälſaren, ſom utſtakat och banat den!

Men förgäfwes jag begråter
Mina dyra, flydda år,
Tiden kallas icke åter,
Skulden enſam återſtår.

Denna ſkuld är det, ſom wår flydda tid framräcker för wårt öga, i det den ſjunker för ewigt undan, och det är dermed den gifwer oß en kraftig påminnelſe att fly till Jeſu frälſarenamn och i honom ſöka icke blott förſoning för hwad wi felat, utan ock kraft att följa honom efter på rättfärdighetens, ſanningens, kärlekens och förſakelſens wäg. Är det oß kärt att utan tärande ſamwetsagg helſa en gryende tid wälkommen, är det oß kärt att hafwa ett ſtöd, ſom icke ſwiker, en hjelpare, ſom räddar oß i hwarje freſtelſe och bewarar oß i all fara, ſå måſte Jeſu namn i denna ſtund ſtå ſåſom det dyrbaraſte och högſta för wåra ögon. I det namnet ſlöto under årets lopp många wåra medwandrare ſina ögon till, ſalige och frälſte. I det namnet wilje wi från denna ſtund fortſätta färden och begynna wårt nya år. Må ingen öfwergifwa ſin Herra! Han öfwergifwer ingen.

Ett år är förſwunnet. Och huru mycket har icke förſwunnit och förändrats med det! Det föreſaller de fleſta af oß kort, och få torde fäſta derwid ſå ſtor betydelſe ſom det förtjenar.

Men huru mycket har det icke förwandlat, under ſin fortſatta gång, i tempel och boningar, i ſtäder och byar! Huru många gingo icke upp i wåra helgedomar wid årets början, ſom wi nu ſöke förgäfwes! De fleſte af dem trodde, att de ſkulle få wara med oß ännu en nyårsdag och blanda ſin röſt med wår röſt och lägga ſina böner till wåra böner. Men nej, det är icke ſamma folk ſom nu beſjunger Herrans namn och ſkyndar till hans gårdar att inwiga ſig en framtid ſom då. Många äro gångne all werldens wäg och wi wete icke hwar de nu ſjunga ſina nyårspſalmer. Så har förgängelſen och grafwen äfwen under detta år icke tröttnat att taga rika ſkördar bort och på ſamma gång förändrat mycket för de efterlefwande. Der det war glädje blef ſorg, der det war trygghet och lugn blef oro och mörknande utſigter. Enkor och faderlöſa trädde fram, der man icke wäntade det, och band ſletos ſå wåldſamt och ſmärtſamt, att wi icke kunde glömma det, annat än genom åſynen af nya förluſter på annat håll. Barn togos från mo=dersbröſt, länkar loßnade ur ſyſkonringar, wänner och makar, ſom ſagt till hwarannan: dit du går will jag ock gå, befall=des taga olika wägar, den ena till glömſkans rum, grafwen, den andra till minnets och ſaknadens tårfyllda boningar. Men icke nog härmed. Förgängelſen herſar icke blott med dödslian. Hon anſtäller förwandlingar på mångfaldigt ſätt äfwen förr. Der det war rikedom blef fattigdom och nöd. Der man yfdes af helſa och fägring kommo ſjukdom och ſmärtor. Der det war nöje och luſt hördes qwida och wånda. Förbund knötos och brötos. Wänſkapen ſmålog, ſmickrade och förrådde. För=troenden wunnos och förtroenden gäckades. Låftal förbyttes på ſamma läppar till äreſkändande ſmädelſer. Winningar och löf=ten, hwilka på afſtånd ſtodo ſå lockande och ſmyckade, woro ſåſom huggormsgift, när de ändteligen kommo. Höllo de nå=gon gång ord, aldrig war det mer än till hälften. Man fick nöja ſig med drömmen; werkligheten war alltid fattig och tom. Eller är det icke ſannt? Hafwen I icke pröfwat lifwet på detta ſätt, chriſtne, om I låten åren tala? Har tiden ſkänkt

eder endaſt dagar och fröjder, men inga förluſter och pröfningar? Ack, jag råder dig lycklige, i fall du finnes, att ſamla dina krafter i alla fall. Tiden har icke ſlutat ſin lek med dig. Det kommer nya dagar och ſorgen ſkall på ett eller annat ſätt hitta wäg till ditt bröſt och din hydda. Du ſkall få lära, att lifwet är en jemmerdal och att Herren håller ſitt ord, då han ſagt: förbannad ware marken! Men hwem förmildrar denna förbannelſe och förwandlar den till wälſignelſe? Icke kommer någon långt med hwad han kallar ſin egen ſinnesſtyrka, icke heller kommer någon långt med en ſjelfſkapad slöhet och känslolöshet för werldens gång och lifwets wexlingar. De ſköldarna befinnas ſnart odugliga och uthärda icke länge. Nej — han ſom i Gethſemane tömde den bittraſte kalk någon druckit och ſade: ſke icke min utan din wilja, o Gud! han ſkall lära dig hjeltemodet i olycksdagen och bewara ditt hjerta, att det icke förblöder i pröfningen. Hans namn är den ſköld, hwarmed wi ſkole wärna oß och det ſlott, dit wi ſkole fly, för att warda beſkärmade. I honom hafwe wi glädje tillfylleſt, när allt är ſorg omkring oß, rikedom, när wi råke i nöd, tröſt, när wi ingen tröſtare finne. Han är trogen intill döden och ſitter wid wår hufwudgärd i dödsſtunden, ſåſom fordom wid wår wagga. Han är brodren, ſyſtern, modern, fadersſtödet, när wi ſakne dem och hafwe ingen att luta wårt hufwud till. Det flydda året lärde mången att ſå war, och det ſäger oß ännu i ſitt förſwinnande: hans namn är ett fäſte i nödens tid.

Ett år är förgånget; och det har flyttat oß enhwar ett ſteg närmare grafwen. Begagnadt eller förſpilldt, för den ena till fall, för den andra till upprättelſe, har det likwäl för alla egt det gemenſamt, att det gjort afſtåndet till wedergällningens land en betydlig del kortare. O, att denna tanke wäckte någon till beſinning och wore warning nog att uppſtå ur ſyndens dwala och reda högtidsdrägten till att ſtå inför menniſkones ſon! Eller finns det då ingen ting manande och lockande i att kunna ſäga: mitt ſiſta ſkifte ſkall blifwa en aftonbön åt Gud, mina återſtående dagar ſkola blifwa ett offer åt Herran, ſom ſkänkte

mig alla mina år och timmar, de första med de sista? Eller är synden så kär, fåfänglighеten så lönande, orättfärdigheten så täck, lasten så prydlig, egennyttan så inbringande, winnings=lystnaden så ljuf, ärelystnaden så förförisk, att du icke kan släppa dem, o menniska, för att taga i något bättre och blifwa Guds wän i stället för hans fiende? Blott att ega Guds wän=skap måste wäl wara nog att ersätta allt hwad du för hans skull nödgas försaka, i fall det förtjenar namn af försakelse att hålla sig ifrån orättfärdighet och wanära? Hwad glädje kan det wara att stå i förbund med werlden och deß lusta, då hwarje klockslag säger, att wår graf nalkas alltnärmare och att intet annat kan förljufwa wår afton, än hwad rätt och godt i Christi tro wi öfwat? Kände menniskan allt det goda hon kunde hafwa i Gud redan i tiden, hon skulle icke så lätt öfwergifwa honom. Hon skulle icke så hastigt skynda till dessa ångerfödande förnöjelser, dem werlden erbjuder. Men emedan hon icke smakat och sett huru ljuflig Herren är, tror hon sig få ett glädjetomt lif, så snart hon icke ser sig om på andra wä=gar. Och hwilken olycka är det icke att så många alltför sent blifwa warse sitt misstag, ofta icke förrän åren med allo äro förlupna och ingen tid mera är, en olycka ej blott för dem sjelfwa, utan ock för menskligheten i sin helhet! Ty hwad skulle icke samtid och efterwerld wunnit, om alla dessa wid in=trädet i hwarje årsskopp sagt till sig sjelfwa: jag will werka Guds werk medan dagen är! Huru många förwillande före=dömen hade icke då warit borta, huru många nyttiga erfaren=heter hade icke då warit samlade, till uppmuntran och wägled=ning för uppwexande slägter, huru känd och lättad hade icke då rättfärdighetens wäg stått för hwarje öga, då nu hwar och en får leta derefter så godt han kan, och endast få kunna tala ett förståndigt ord om den wägen! Likwäl är det blott denna wäg, som leder till Gud och borde först och sist efterfrågas. Tusende anledningar förefinnas, hwarigenom tanken derpå wäc=kes, och själen spritter upp såsom på en helig kallelse; men swårligen har någon anledning mera alfwarlig och betydelsefull

wigt med ſig, än gränſen af ett år, då menniſkan owilkorligen måſte göra ſig den frågan: får jag ännu ett, eller äro mina dagar lyktade? ſkall jag få ſe deß början, men kanſke icke deß ſlut? Mängen, ſom ſå frågar i dag, har kanhända blott nå-gra få ſteg qwar till gränſen af ſin nådetid, och hwem wet om han hör till ungdom eller ålderdom? Chriſten, har du läſt i Guds ord, att Jeſu namn är ett ſaliggörande namn, ſå gör dig förtrogen dermed, medan det ännu heter i dag! Det finns ingen annan friſtad, ſom bergar ſjälen undan fördömelſen, ſe-dan hon är biltog från werlden. Det namnet har koſtat honom mycket, ſom burit det, mycken ſmärta och djupa qwal, men han wißte, att det ſkulle koſtat ſyndaren ännu mer att ſakna detta namn. Derföre iklädde ſig den himmelſka kärleken detta namn och ſatte det upp ſåſom ett ſegrens och frälsningens baner, för dem ſom icke hade ett mot tuſende att ſwara, då den ewiga rättfärdig-heten kräfde redogörelſe för deras förunnade nådedagar.

Så må då wåra bortgångna dagars och det lyktade årets påminnelſer att fly till Jeſu namn kraftigt och wälſignelſerikt inwerka på wåra hjertan! Det är påminnelſer, dem ingen kan jäfwa eller tillintetgöra, icke ens den ſjelfbelåtnaſte. Den ſynda-ſkuld wi ſamlat öfwer wårt hufwud, den trolöſa och förgäng-liga werld, i hwilken wi gå, och ſom icke eger ett enda faſt och pålitligt ſtöd att räcka oß, grafwen och döden, ſom med hwarje flyende timma träda oß närmare, äro ämnen nog till beſinning då wi tage wårt förſta ſteg i en ny tidsföljd, hwars dagar och öden ingen känner. Här böje ſig wiſe och enfaldige tillſamman ned i ſtoftet inför härarnas Gud och bekänne med ödmjukhet: wi äre ſåſom i går komne och wete intet. Här lägge ſig menſklig klokhet och beräkning ned för den ewiges fotapall och all werlden ſäge: ſtilla må jag Herran bida, tyſt och trogen göra wål! Här ſjunke högt och lågt, ſtort och litet ned för ditt tillbedjanswärda namn, o Jeſu! Ty i ditt namn ſkola

ſig böja all knä, deras ſom i himmelen, på jorden och under jorden åro. Barnens likſom fädrens böneljud ſamle ſig alla i denna ſtund kring din nådeſtol, att du må wälſigna och beſkärma, wägleda och bewara!

Wälkommen ſedan du okända gäſt, du nya tidſkifte med dina pröfningar och öden! Wi känne ej hwad du bär i ditt ſköte, om det är lif eller död, helſa eller ſjukdom, fröjd eller tårar, men i wår Herras Jeſu namn framgå wi med tillförſigt, wetande att ehwad wi leſwe eller dö, lide eller glädjas, höre wi Herranom till.

Dig, o Jeſu, är giſwen all makt i himmelen och på jorden. War med oß, ſåſom du med wåra fäder warit hafwer! Sträck din kärlekshand öfwer oß alla i detta nya år! Du ſom ingen will borttappa, åt hwem ſkulle wi ſäkrare anförtro oß? War du wår herde och wår förſwarare, hwarheldſt wi äre och hwarheldſt wi komma. Beſkydda wårt älſkade fosterland och låt det bliſwa en plantering för ditt rike, att det må giſwa dig ett beredt folk och grönſkas i dina gårdar! Skydda konung och folk, att de tillſammans må fröjdas af din nåd och ſamwerka till himmelens ära och jordens wäl! Aflägsna alla ſorger och faror från wår dyre konung och hans konungahus! Omgärda hans thron med ljus af ditt ljus och kraft af din kraft, att han må lyckliggöra ſitt folk! Giſ oß nåd att med endrägt och flit, gudsfruktan och rättrådighet lätta hans omſorger och belöna hans mödor! Afwänd, o Herre, all ofärd från wåra landamären, hungersnöd, peſt, krig, twedrägt, ſplit och ſöndringar, att wi må trygge bo under din nåds wingar och förkofras oſtörde i din ſanning! Bewara ungdomen, att den må bliſwa en härſkara åt ditt namn och wandra i ditt ljus, att förförelſe och laſter icke må rycka den ſåſom ett willebråd i mörkrets rike och förderfwets afgrunder! Uppehåll de karſke män i mannaårens mognad med din ſtarkhetsmakt, att de icke uppgifwas i arbetets tunga och hetta och bortryckas i ſin halfwa dag från halfgjorda wärf! Låt det goda och rätta finna talrika kämpar, att uſelhet och elände må tåga ut genom wåra

ſtadsportar och förjagas utur hela wårt land! Du ſom älſkar rättfärdighet och hatar orättfärdighet, hjelp oß att ſätta yxan till roten af allt förderf och nedbryta ondſkans fäſten, hur ſtarka de än äro! Låt kraften af ditt ord utbreda ſig i mångtuſende riktningar och genljuda ej blott i templen, utan ock i wåra boningar! Gör ordets härolder oförſkräckte och oförtrutne, då de gå i ditt ärende och fullgöra din befallning: du ſkall ſäga dem mitt ord, ehwad de gört eller låtat! Wäpna ditt folk och dina tjenare med ljuſets wapen; wärna dem med trons ſköld och omgjorda dem med ſanningen! Kläd de höga och ärorika i ödmjukhetens drägt, att de i tid må wänja ſig wid ſederna i din himmel, der de ſaliggjorde och englarnas här ſkyla ſina anleten inför din thron! Hugſwala de fattiga och förtryckta i deras eländes tid, och ſäg dem, att du är deras fader och nalkas med förloßningen. Wälſigna den mot grafwen lutande ålderdomen och ſtyrk alla dem, ſom i dag begynna ſitt ſiſta år, att de må fara hädan i frid och ſomna i ditt namn! Tag de wilſeförda i din famn och lär dem dina rätter, att de icke för ewigt förlora dig! Wälſigna hwarje tempelandakt och alla nattwardsgångar i detta nya år och mätta tuſen ſinom tuſen wid ditt rika nådebord, att den leſwande källan med watten till ewinnerligt lif icke må flöda förgäfwes, under det mången ſjäl förtorkas af räddhåga och förgås af wanmakt! Låt gudsfruktan och frid, kärlek och endrägt inträda i hyddor, der de förut ſaknats! Låt andakt och bön, ſedlighet och renleſnad blifwa ordningen för dagen, der de förut warit förſkjutne! Wälſigna äfwen denna förſamling och låt det ord, ſom i detta tempel förkunnas och betraktas, gifwa både lärare och åhörare lättnad och kraft i andeliga och lekamliga bekymmer! Lär oß alla i detta nya år trognare waka, trognare bedja, trognare arbeta i din kallelſe! Lär oß emottaga dina wälgerningar med tackſamhet och hwarje dag, ſåſom wore den wår ſiſta! Ack, han kommer wäl en gång den ſiſta dagen, kanſke förr än wi det tro; och wårt ſiſta nyår, när kommer det? Kanſke är det redan inne? Herre! Herre! du, ſom leſwer ifrån ewighet till

ewighet, hos dig wilje wi ſluta wårt lopp. I din himmel wilje wi begynna ett nyår utan återwändo, när dagarna hafwa en ända. Håll oß intilldeß faſte wid din arm och led oß på den ewiga wägen! Jeſu namn ware inſeglet på wårt hopp och wår tros löfen, då wi klappe på din port! Amen.

Långfredagens Högmeſſa.

Helger eder och kommer med mig till offret! 1 Sam. 16: 5. "Af Iſai ſöner hafwer jag förſett mig en konung," ſade Herren till Samuel. Men hans utkorande ſkulle icke ſke utan offer. Af Iſai ſöner utſåg Herren ytterligare en konung i tidens fullbordan; men han ſkulle icke bära en jordiſk ſpira eller beſitta en werldslig thron. Törnen ſkulle bliſwa hans konungaſkrud, blod och dödsſwett hans purpurmantel, korſet hans hwiloſtad, miſsdådare hans omgifning. Herradömet ſkulle wara ſtort och riket utan ända; men icke af denna werlden. Han ſkulle frambära ett offer Herranom, men han ſkulle icke få ſäga med Abraham: Gud förſer wål fåret till bränneoffret. Han ſkulle ſjelf wara offret och under de bittraſte qwal inwigas till ſitt konungawälde.

Närwarande dag återkallar minnet af denna offring. Jeſus är ingången i det aldraheligaſte. Hela werlden ware tyſt för honom! Helger eder, I menniſkors barn, och kommer med mig till offret! Om det någonſin är nödigt att akta på den röſten: bewara din fot, när du går till Guds hus! om det någonſin är angeläget att genom bönens anda hafwa ſökt ett enfaldigt öga och ett obeſmittadt hjerta och genom en noggrann beredelſe hafwa afſkuddat ſig det jordens ſtoft, ſom utgöres af egenrättfärdighet och ſjelfklokhet, ſå är det wäl, när det heter:

offret ſtundar, blöd mitt ſinne!
lammet till förſoning går;

när den domen går öfwer werlden, att all wår rättfärdighet är såsom ett orent kläde, wåra fagraste gerningar ett haltlöst bländwerk, wårt fridsförbund med oß sjelfwa, wår belåtenhet med egen wisdom och wårt sjelfskapade lugn ett stort sjelfbedrägeri, och den ewiga rättfärdigheten fordrar ett helt annat offer, än wi sjelfwe någonsin kunna frambära. Redan det att Gud måste sända sin enfödde son att frälsa werlden och försona oß med sig sjelf, är ett så talande bewis mot all mensklig storhet och sjelftillräcklighet, en så kraftig wederläggning af den dröm, som så ofta ingifwer menniskan inbillningen om egen förtjenst, att egenkärleken icke mer wågar uppresa sitt hufwud, om icke för att wisa sin dårskap och sin sjelfförd̈ömlighet. Dock gör han allt, för att förswara sig sjelf och tillintetgöra Guds dom. Han sätter Guds wisdom i fråga och framkallar ett härskri mot Christi kors af alla de skaror han lyckats förblinda. Han säger: hwad behöfdes detta? är jag dig icke mer än tio söner, o Gud? skall min berömmelse platt intet betyda och min glans och prakt alldeles förgätas? Så har man ropat allt sedan korset planterades i werlden; och knapt hade det blinda hatet mot Jesum slutat sitt härskri: korsfäst honom! förrän den lika blinda sjelfkärleken aflöste det med en ännu enwisare stämma: tag bort hans kors! wåra gerningar tala bättre än hans blod. Men helger eder, christne! I ären måhända, mer än I tron, besmittade af denna farsot och bortförde af detta forl. Det ligger sjelfwiskhet i hwarje dödligt bröst, och det slaget går icke ut förutan bön och fasta. En förberedande Fastlagstid har derföre warit oß gifwen, hwarunder wi i stilla betraktelser skolat bringas till sjelfkännedom och fatta behofwet af det förs̈oningsoffer, som i dag frambäres. Men kanhända har werlden och werldsomsorgerna tagit bort det mesta af denna tid? Kanhända drogens I åt andra håll, då försonaren begynte sin sorgliga wäg och sade: si, wi gå upp till Jerusalem och all ting skola fullbordade warda, som skrifne äro af profeterna om menniskones son? Helger eder! Säkert kommer denna offerstund mer eller mindre öfwerraskande på en hwar,

och ingen ting har gått så jemnt och oafbrutet fram som Jesu wäg. Afbrotten och ojemnheten finnas blott hos oß och i wår uppmärksamhet derpå. Wi borde hafwa ställt oß såsom den blinde wid wägen och der förblifwit i bön och åkallan, i andakt och wördnad, tiggande om hjelp och wälsignelse, ostörde af dem, som näpste oß att wi skulle tiga. Der skulle wi tidigt och sent hafwa höjt denna röst: Herre! warkunna dig, att wi måtte få wår syn, kunskap om wårt behof af frälsning och wår wanmakt att sjelfwe förwärfwa denna frälsning. Der skulle wi hafwa loßat banden med werld och fåfänglighet och sagt till honom, som skådade fram mot sitt kors: dit du går, dit will jag ock gå, der du blifwer, der blifwer jag ock. Der skulle wi hafwa lärt oß en ödmjukhet, som är större än menniskonaturens, en kärlek, som endast tändes i himmelen, ett tålamod, och en fördragsamhet, som icke återfinnes på någon annan wäg, ett lugn och en frimodighet, som öfwerträffar allt hwad wi kunne tänka oß, en barnalydnad för Gud, en broderskärlek för wåra bröder, en försonlighet mot wåra fiender, hwarefter wi förgäfwes lete i om dödliga bröst. Antingen det nu fattas mycket eller litet i den hjertats rening, den trons öfning, den själens lyftning, den känslornas uppmjukning, den ögats skärpning, den wördnadens och andaktens uppkallande, som bordt finnas till såsom mogna frukter af en omsorgsfull beredelse, att emottaga denna dag och inställa oß wid försonarens offring, så sträcker dock den döende sin kärleksblick till oß alla och ropar med ömhet: kommer till offret! Han är färdig att förlåta äfwen den synden, som ligger i en bristande beredelse, och taga äfwen den stenen med, som tanklösheten lagt till den tunga börda, han går att lägga på sina axlar, och wi hinne icke mer, när det ropas: helger eder! än utgjuta en botfärdighetens suck öfwer oß sjelfwa på den stig, der han nu tager sista steget. Men äfwen det helgandet will han icke förkasta. Äfwen den elfte stundens botfärdiga ångestrop: tänk på mig! höre wi honom i dag med mildhet upptaga och rikeligen wälsigna. Kommer derföre, så ofullkomlige, så oberedde och syndbelastade J än

ären, att skåda den syn, hwarwid solen mörknar, hellebergen brista och jorden darrar! Eder häpnad och edert helgande ware ånger, eder bäfwan och edert hjertas rörelse ware tacksamhet! Uttrycken dem båda i sång och bön: helger eder och inviger edert hjerta och eder andakt, i efterföljande sång! 71: 7.

Text:

Femte akten af Christi pinos historia.

Du bar ditt kors, så lär ock mig
O, segerhjelte! winna,
Och uppå korsets helga stig
Till himlamålet hinna;
Då är min själ förwarad wäl
Och lefwer i din kärlek.

Betraktelseämne:

Jesu offerdöd på korset,

1) såsom en påminnelse om wåra synder,
2) såsom en befrielse från wåra synder,
3) såsom en uppmaning att dö från wåra synder.

1.

Jesu offerdöd på korset är en påminnelse om wåra synder. Redan på wägen till offerstället och under det försonaren leddes bort till att korsfästas, gaf han sjelf en sådan erinran, i det han wände sig om till dem, som greto, och sade: gråter icke öfwer mig, utan gråter öfwer eder sjelfwa och edor barn! Äfwen om wi icke wiße mer om hans korsdöd, än att den en gång skedde, utan att ingå i sjelfwa den afsigt och det ändamål, som åsyftades dermed, skulle wi dock, när wi tänke på hans fläckfria lefnadsbana och hans ostraffliga gerningar, nödgas säga: "han är fallen i onda menniskors wåld, och endast en förderfwad tid och ett syndigt slägte kan så behandla en oskyldig; eljest skulle han wäl, med sitt rena hjerta

och sin rena wandel, hafwa blifwit buren på menniskohänder, såsom han bars och tjentes af englarna." Ja, blott synden och dem synden förblindat kunna begynna, fortsätta och med kall blod fullända något så orättwist och himmelsskriande som det wi i dag läst. Det stod helt annorlunda till på jorden nu, än i tidens sköna morgontimmar, då Herren såg uppå allt hwad han skapat, och si, det war ganska godt. Då gingo Gud och menniskan hand i hand och den Ewiges bud lyddes med barnatrohet. Samma kärlek och frid herrskade på jorden som i himmelen. Nu deremot — och detta nu räcker än — war allt ondt och genomgripet af förderf. Fiendskap egde rum icke blott menniskor emellan, utan ock emellan Gud och menniskor; ja, den sistnämnda söndringen war så stor, att Gud icke ens utan blod och hädelser kunde nedstiga till jorden och bese sina egna händers werk. Profeter utsändes, höjde sina warningsröster och påminte om en förgäten Herra i himmelen. De förföljdes, hädde och stenades. Jag will sända min älskelige son, sade Herren; kanhända, då de se honom, hafwa de förskyn för honom. Menniskorna sågo honom och — han leddes bort till att korsfästas. Guds beläte war så utplånadt i menniskohjertat, så förgätet och föraktadt, att Guds herrlighetssken och hans wäsendes rätta beläte icke fann någon annan fristad, än ett förbannelsens träd emellan twenne miſsdådare. Nog kunde detta förtjena tårar i och för sig sjelf. Nog låg der en bedröflig sanning i de warningsorden af försonarens läppar: gråter öfwer eder sjelfwa; han tillägger äfwen: öfwer edra barn! Hwad äro wi annat än barn af en förderfwad tid, ättlingar af en syndig stam, hwilka ock af naturen hata Gud och hans fordringar, i stället för att älska dem? Sägom icke: hade wi warit i wåra fäders tid, så hade wi icke korsfäst herrlighetens Herra. Samma tids förhållanden för oß, och — de hade ledt till samma följd. Hwad Jesu samtid gjorde mot en synlig frälsare, huru ofta upprepas icke det ibland oß mot en osynlig! Eller då wi döde honom i wåra hjertan, då wi uteslute honom från wår werld och werksamhet, hwad göre wi

annat, än korsfäste honom på nytt och förſmäde hans namn? I den genom fallet förderfwade menniſkonaturen finns i alla tider tillräckligt både af ſadduceiſk otro och fariſeiſk egenrättfärdighet, för att göra Jeſum huswill och dömma honom till korſets död. Hwad det milda återſkenet af hans lära werkat på jorden under tidernas lopp må ej förwilla eller orättmätigt förmildra omdömet öfwer oß ſjelfwa. Hwardera är en ſak, för ſig och det ena må ſkiljas, ſom ſig bör, ifrån det andra. Fråge ſig en hwar, huru mycket det wäl är af Jeſu bud och warningar, ſom wi werkeligen älſke och med begärlighet omfatte, innan hans egen anda kommer oß till hjelp. Äro icke hjertats alla böjelſer färdige att göra uppror, när han till ex. ſäger: älſker edra owänner, wälſigner dem, ſom eder banna, görer wäl emot dem, ſom eder hata, beder för dem, ſom göra eder ſkada och förfölja eder; eller då han ſäger: utan eder rättfärdighet öfwergår de ſkriftlärdas och fariſeers, ſkolen I icke komma i himmelriket; eller då han ſäger: hwilken ſom ſer på en qwinna, till att begära henne, han hafwer allaredo gjort hor med henne i ſitt hjerta? Icke will menniſkohjertat och den förderfwade werlden hafwa en ſådan religion. Den är också icke född på jorden, utan är af himmelen, ſåſom förkunnaren ſjelf, och ſkulle aldrig hafwa funnit inſteg till ens en fotsbredd i tiden, om ej en himmelſk kraft utgjutits, ſamtidigt med läran och ett nytt warde uttalats af den allsmäktiges läppar: ſi, jag will ſkapa en ny himmel och en ny jord. Wilje wi på nära håll öfwertygas derom att werlden är ſtadd i det onda och att det köttsliga ſinnet är en fiendſkap emot Gud och den han ſändt hafwer Jeſum Chriſtum, ſå behöfwe wi blott en hwar ſe uppå oß ſjelfwa och beſinna, huru mycket arbete, huru mycken bön och ſtrid, ſwett och möda det koſtar att tillegna ſig äfwen det minſta af hwad Guds rike tillhörer och göra Jeſum till wår wän och hans ſanningar till wåra grundſatſer. Wi wilje i det längſta hafwa qwar köttets evangelium och den begwäma ſalighetswäg, ſom utſtakas af luſtarna och begären. Och när Jeſus lyfter ſin warnande hand och ſäger: den porten

är tráng och den wägen är ſmal ſom drager till lifwet, då utbriſte wi, med känſlor, blandade af harm och blygd: detta är ett hårdt tal; ho kan det höra? I törnekronan, ſom den förſmäktande offerkonungen i dag bär på ſin hjeßa, ſitter derföre månget törne, framburet äfwen af din hand, o menniſka, och till bitterheten af den kalk, han i dag tömmer, har äfwen du bidragit med ditt hjertas bitterhet, din fiendſkap och din köld för honom.

2.

Men låtom oß betrakta en annan ſida af Jeſu offerdöd, ack, en ljuſare och gladare! Icke blef Jeſus ett offer för ſynden blott i den mening wi hittills anfört. Då ſkulle hans minne qwarſtå endaſt ſåſom ett af de många ſorgliga bewiſen på ett fruktlöſt nit i en otackſam werld och ſåſom ett af de många nedſlående proſwen på huru det onda ſegrar och det bäſta och ädlaſte går under i ſtriden. Stannade wi med ett ſådant begrepp, då hade intet folk i werlden en tröſtlöſare religion, än wi. Då wore det ſkäl att kaſta lifwet bort, ſåſom den olyckſaligaſte gåfwa, ett förtwifladt ondt, och ſäga till bergen: faller öfwer oß och till högarna ſkyler oß! Då wore det icke wärdt att ſätta ſin fot på lefnadswägen och ſläpa ſig fram till grafwen under mödor, lidanden och bekymmer. Ty är detta ſkedt på det färſka trädet, hwad ſkall då ſke på det torra? Att tänka en god tanke, att kämpa för ſanning och rättwiſa, att begynna ett godt werk, wore att ſkrifwa ſin dödsdom. Att längta efter frid, under känſla af ſin wanmakt och ſina ſynders mängd, wore att begära bröd och få handen full af ſtenar och ſkorpioner. Att aftorka ſin ſwett och ſkåda tillbaka öfwer ſin tillryggalagda wäg, wore att i hela ſjälen inſupa Jobs klagan: hwi wardt jag icke död i moderlifwet, ſå ſofwe jag nu, wore ſtilla och hade ro? Att efter uttärda krafter och mångårig ängſlan nalkas ſitt dödsläger, wore att beſtiga förſta trappſteget till afgrunden och bliſwa en ewigt ohörd ſuck i den tommaſte och ſwartaſte öken. Nej, I menniſkors barn! kommer med mig till offret, ſom i dag faller, och beſkåden närmare Jeſu

offerdöd. Ljeſt will icke en ſparf under himmelen eller en matk i ſtoftet tillbyta ſig eder lott och eder ſtällning. Jeſu offerdöd är icke blott en påminnelſe om tidens ondſka och werldens ſynder; den är ock en befrielſe från wåra ſynder, en frimillig kraftutweckling af en himmelſk kärlek, ſom icke kan uthärda wårt elände, utan gifwer ſig ſjelf till återlöſen. Såſom för ens ſynds ſkull, ſäger apoſtelen, är fördömelſen kommen öfwer alla menniſkor, ſå kommer ock genom ens rättfärdighet liffens rättfärdning öfwer alla menniſkor, och ſåſom alle dö uti Adam, ſå ſkola ock alle i Chriſto warda lefwande gjorde. Wi och wåra werk kunna gå under och ſtranda mot klippor, ſom förkroßa, men aldrig Gud och hans werk. Då wår offerkonung i dag lider, ſi, då är han ſom ſtarkaſt, då bjuder han helfweten tyſtna och grafwar återlemna ſina döda och ſynden ſina byten. Han hade all makt i himmelen och på jorden långt innan han iklädde ſig tjenareſkepelſe, och derföre ſade han, när hans ärende nalkades ſitt ſlut: fader! förklara du mig när dig ſjelfwom med den klarhet, ſom jag hade när dig, förrän denna werlden war. Det war kärlekens twångsmakt och icke det yttre wäldets, ſom bragte Jeſum till det djup af qwal och ſmärtor, der wi i dag återfinne honom. Ty hören hwad han ſäger: ingen tager mitt lif, utan jag låter det af mig ſjelf, och när Petrus i farans ſtund wille gripa till ſwärd, för att rädda honom, hwad ſäger han då? menar du icke, att jag kunde bedja min fader, att han ſkickade mig mer än tolf legioner englar till mitt beſkydd? Nej, den bittra kalk han tömde gafs honom, icke blott för att lida, utan ock för att ſegra, och ſegerbytet är en upplåten himmel, ſyndernas förlåtelſe och wåra ſjälars frälsning. Denna dag wore ingen förſoningsfeſt för oß, om den icke wore en förſoningsfeſt mellan den himmelſka rättfärdigheten och den himmelſka kärleken. I Chriſto hafwa de gått hwarannan till mötes och funnit ſin ömſeſidiga tillfredsſtällelſe. Genom blodet på hans kors är allt tillfredsſtälldt, både det i himmelen och på jorden är. Den der af ingen ſynd wißte, honom hafwer Gud för oß gjort

till synd, på det wi skulle wara Guds rättfärdighet genom honom. Och nu kunna wi, orättfärdighetens och fördömelsens barn, begynna andas fritt och säga: intet är fördömligt i dem, som äro i Christo Jesu. Det som genom olydnad är förloradt är upprättadt genom Christi lydnad och med frimodighet kunna wi ställa oß under hans kors, lyfta wåra ögon till en rättfärdig Gud och säga: hit hinna icke Sinai ljungeldar, här stå wi trygge, icke för wåra gerningar skull, icke ens för wår ånger skull, utan för det att du sagt, o Herre! om den som blödt på detta kors: denne är min ålskelige son, i hwilken jag hafwer ett godt behag. Genom hans sår äro wi helade. Fatten detta, christne, icke såsom ett tomt begrepp för förståndet, eller såsom en stel sats i en lära, den I hafwen besworit, utan gören det till en fråga för hjertat och weten, att deraf beror edert lefnadslugn, räddningen för qwalda samweten och friden på dödslägret. Förståndet wet icke hwad det twistar om, när det wäljer så höga ting till föremål, som detta är. Det wet icke, att det sanna lifwets pulsåder går genom det ordet: Christus är försoningen för wåra synder, och wi skole förkunna hans död, till deß han kommer. När förståndet återwänder, när profetiorna afkomma och det yttre lifwet afkläder sig sin prakt, fäller wåra stöd och lemnar wår ande åt sig sjelf, hwar är sinnesstyrkan att hemta, om icke i denna sanning? Der är nyckeln till Guds rikes hemlighet och det är den, wi för wårt hjertas frid alle behöfwa. Det är den wi emottagit i testamente af wåra saligt döende föregångare och böre lemna i arf åt wåra barn. Det är den wi, i fall wår kärlek är sann, wilje lemna i de spädas händer, innan de böja sitt knä wid nådens altare; det är den wi wilje se i den kämpande mannaåldrens ego, der han böjer sina axlar under lifwets tyngder, liksom ock i den trötta ålderdomens, der han omwärfwes af dödsmörker. Det war den, som den botfärdige röfwaren wid Jesu sida fann och fattade med ifrig hand, då han, hänryckt af sin frälsares ord, utbrast i den bönen: Herre, tänk på mig, då du kommer

i ditt rike! Måtte ingen af oß leta förgäfwes derefter i lifwet eller i döden! Den förnämsta wälsignelsen af denna wigtiga dag skulle gå förlorad, om wi icke medbragte till wårt hem och wåra wärf den frukten af wår andakt: Jesu död är en offerdöd för wåra synder.

3.

Jesu offerdöd innebär ändteligen en kraftig uppmaning att dö från wåra synder. Helger eder och kommer med mig till offret! Skulle wi, som wid korset i dag upphemte den tröstefulla tanken, att Jesu, Guds sons, blod renar oß af alla wåra synder; skulle wi, som söke warda rättfärdige genom Christum, ännu sjelfwe finnas wara syndare, så wore Christus en syndatjenare. Bort det! Den rätta sorgen öfwer Jesu död och den rätta tacksamheten öfwer hans kärleksfulla och allt försakande uppoffring består i en allwarligt företagen bättring, en ny wandel och ett rättfärdigt lefwerne. Om en jordisk wälgörare faller ifrån, om ett huldt faders- eller modersstöd beröfwas oß; hur djupt förje wi icke då? Hur långwarigt och outplånligt förblifwer icke minnet af deß dödskamp och bortgång? Huru länge wiljen nu I, christne, behålla Jesu korsdöd i edert minne, I genom honom frälste och med Gud försonade? Skolen I kanhända inom några få dagar befinna eder midt i werldens stormande nöjen och glömma allt hwad eder frälsare gjort och lidit? Ack, det wittnar illa om en uppriktig Långfredagsandakt, när man nödgas tänka sig, att de tusende tusenden, som nu sitta församlade i templen, till betraktande af sin försonares offerdöd, inom kort skola wara till största delen skingrade och tillfångatagne af jordisk glädje och sinnliga njutningar; ungdomen återfinnas i förförelsernas hwirfwel, mannaåldren wid sin kortlek och sitt froßeri, ålderdomen i sitt onyttiga sqwaller och sina werldsliga omsorger. Wiljen I icke tacka eder försonare bättre än så? När I hafwen sett honom för eder skull försmäkta och hört hans ångestrop: mig törstar, wiljen I låta detta så

löpa förbi all närmare beſinning, att I ſå fort ſom möjligt ſkynden ut till ett lefnadsſätt, hwilket är förſakelſens och ſynda=förgens fullkomliga motſats? O, du törnekrönte, ſom i dag li=der, ſkall du ſå platt förgäten warda af dem, för hwilka du lider? Ja, wißerligen ſkola många, efter ditt lidande, ſwika dig lika oförtänkt ſom flertalet af dina förſta lärjungar före ditt lidande. Wißerligen finnes det mången, ſom denna dag, lik Cimon af Cyrene, twingas att bära förſakelſens, ſtillhetens och den allwarliga ſinnesſtämningens kors, hwilket han wid för=ſta läglighet ſkall bortkaſta; men lika wißt ſkall ock mången trogen Johannes och Maria, ſammanförda till en andelig frändſkap från denna dag, ſtå qwar under ditt kors, länge upprepa efterljuden af dina ſiſta ord och låta din blodspredi=kan öppna dem en ny wäg och en ny lefnadsriktning. Den wägen och den lefnadsriktningen heter för oß: dö ſynden och lefwa Herranom. De ſju ord på korſet, dem wi i dag hört af wår döende frälſare, äro icke ord för flyktiga minuter, utan för en hel lifstid, och äfwen om wi hade blott dem i behåll af allt hwad Jeſus talat, ſå ſkulle wi ändå hafwa nog, för att under hela wår tid aldrig öfwergifwa tanken på honom och wördna=den för hans gudomliga höghet, nog för att ſkänka honom en hel lefnad till offer af wår tackſamhet, nog för att under den fortſatta offringen hafwa glädje tillfylleſt och aldrig känna behofwet af att anlita ſynden och werlden, för att fylla några deß briſter.

Det ord han ſäger: fader! förlåt dem, ty de weta icke hwad de göra; hwilken wäckelſe innehåller icke det ordet att med ſjälens hela allwar ſkynda till offerſtället, frambära wår ſyndaſkuld och med uppriktig ångerkänſla utbedja oß kraft att kämpa mot hwarje ſyndens angrepp och dagligen gå klädde i den rättfärdighetsſkrud, ſom bliſwit twagen i lambſens blod!

Det ord han ſäger till lärjungen, ſi, din moder! och till den förkroßade modren, ſi, din ſon! hwilken ljusnande utſigt ligger icke deri, hwarje gång wi ſe oß ſtälde på gruſet af nä=

gon jordisk lycka och sucke öfver wår wärnlöshet! Hwilken oförgätlig och tröstefull utläggning af det ewiga löftet: frukta dig icke, ty jag är med dig, war icke bekymrad, ty jag är din Gud, jag styrker dig, jag hjelper dig och understöder dig med min rättfärdighets högra hand!

Det ord han säger till den botfärdige röfwaren: i dag skall du wara med mig i paradis; hwilken ljuf röst är icke det att höra och säsom en oafhändlig klenod förwara, när wi öfwerskåde wåra tusende dagar och wåra tusende fall, när wi känne oß förskjutne i himmelen och på jorden, ja, stå färdige att förskjuta oß sjelfwa, men wi likwäl, i kraft af detta löftesord, få lyfta wårt hufwud upp och säga: si, nu är den behagliga tiden, nu är salighetens dag; Herren ser ännu uppå mig och den till honom kommer, kastar han icke ut!

Det ord han säger: min Gud, min Gud, hwi hafwer du öfwergifwit mig? hwilken hemsk påminnelse ligger icke deri om det afgrundsmörker, hwari synden försänker, och om huru långt bort Jesus med wår syndabörda måste gå, på det wi ständigt skulle få behålla strålarna af Guds anletes ljus och slippa höra den straffdomen en gång: går bort ifrån mig, I förbannade, uti ewinnerlig eld, som djefwulen och hans englar tillredd är! Hwilken warning att frukta hwarje den minsta afwikelse från Guds bud och rädas mindre för dem, som förderfwa kroppen och wår jordiska lycka, men hafwa ingen makt öfwer själen, än för dem, som kunna förderfwa både kropp och själ i helfwete!

Det ord han säger: mig törstar; hwilken sorglig erinran innehåller icke det ordet om huru wår wällust och kräslighet, wår wällefnad och yppighet bränna på hans läppar! Hwilken kraftig uppmaning att icke emottaga detta lifvet för att med en törstande njutningslystnad suga musten af deß blommor och sedan lemna Gud en kal öken, der intet är samladt åt honom! Hwilken talande wäckelse att försaka och umbära i tiden, för att en gång få äta och dricka öfwer försonarens bord i Guds rike!

Det ord han säger: det är fullkomnadt! hwilken herrlig försäkran gifwer oß icke det ordet, att hwad wi i all ewighet icke sjelfwa kunnat fullända är fulländadt af honom! Hwilken oumbärlig tröst ligger icke deri, när wi med bekymmer se ned på wåra halfgjorda werk och wåra ouppfyllda löften; när wi se wåra skönaste och största förhoppningar inskränkta till snart sagdt blotta önskningar och allt slutar med en wanmäktig suck från dödsbädden: "Herre! gack icke till doms med din tjenare, se icke på mitt fattiga werk, det är som nogast begynnt och jag står ännu som ett barn wid wägens början, fastän min tid är borta och ifrån mig tagen såsom en herdes hydda!" Hwilken högtidlig och kraftig wäckelse för dem, som hafwa något qwar af dagsljuset, att werka Guds werk, medan dagen är!

Det ord han sluteligen säger: fader! jag befaller min ande i dina händer; hwilken högtidlig uppmaning innehåller icke det ordet att göra oß redo och fara utaf detta landet, att, medan wi tid hafwe, tänka på ändan och, när den kommer, hafwa en fridshydda tillredd för wår odödlige ande, obekymrade om kroppen och deß lägerstad, öfwertygade att jorden har rum nog att famna wårt stoft, öfwerlåtande åt de dödlige att begrafwa sina döda! Hwilken kraftig wäckelse att så ordna och anlägga hela lifwet, att när själen lyfter sina wingar till flykt, hon må finna wägen till ett fadershus, lika oförgängligt som hon sjelf, och falla i Guds faderliga armar!

Och när ändteligen, sedan deßa sju ord äro uttalade, af offret intet mera återstår, än en död kropp, fästad wid ett kors, med händer och fötter sargade och genomborrade, och blodiga spår efter taggar och törnen, hwad säger oß detta annat, än att wi, utan twekan och dröjsmål, skole korsfästa wårt eget kött samt med lustar och begärelser, döda wår gamla menniska, och i den meningen blifwa begrafne med Christo, för att wandra med honom i ett nytt lefwerne?

Måtte detta, innan wi lemne offerstället, blifwa wår föresats, wårt arbete och wårt swar på den öma uppmaningen:

helger eder och kommer med mig till offret! Men för att börja detta arbete, låtom oß bedja en brinnande bön till honom, som arbetat ut:

Din ande kommer öfver mig i dubbelt mått!
Jag släpper dig icke, förrän du wälsignar mig!
Amen.

Skriftetal.

Jag är winträdet. I åren grenarne. Den som blifwer i mig och jag i honom, han bär mycken frukt; ty mig förutan kunnen I intet göra. Joh. 15: 5.

Under denna tröstefulla bild framställer Jesus det innerliga sambandet emellan sig och de sina. Hans lif deras lif, deras lif hans lif, liksom trädets och grenarnas är gemensamt. Någon söndring eller åtskillnad will han icke weta af. Wäl kan trädet lefwa utan grenar, men de afskilda och förtrödda grenarna förtorkas. Wäl är Jesus lika herrlig och gudomlig äfwen utan oß, men utan oß will han icke wara, emedan han wet, att wi då förskingras och förloras. Wår ära och salighet är att tillhöra honom, såsom lefwande och friska grenar, de der hafwa sitt allt i och genom honom.

Att denna bild skulle hafwa sin fulla motswarighet i werkligheten och att det måtte blifwa oß en möjlighet att tillwexa och bära frukt i det goda, lemnade han oß, utom ordet och bönen, äfwen nattwardens heliga stiftelse, der han på det kraftfullaste och innerligaste sätt wille wärda och widmakthålla wår förening med sig sjelf. Der är han rikast på nåd och kärlek. Der är synbaraste profwet af hans brinnande längtan att sammanhålla, hugswala och saliggöra sina ofta tröttnande stridsmän på jorden. Han, som så wäl wißte hwad i menniskohjertat och menniskolifwet är, frestelser och sorger blandade om hwarannan, tänkte med broderskärlek på wårt behof af en himmelsk kraft. Derföre beredde han oß ett bord, der wi, efter mattande strider, skulle få wederqwickelse och näring för wårt andeliga lif

och på ett högtidligt och kännbart sätt förnimma, att det låg en ljuf och oryggelig sanning i det löftet: si, jag är när eder alla dagar intill werldens ända. Huld och kärleksrik war han då han första gången samlade sina lärjungar kring sitt bord och i den natt då han förrådd wardt sade: tager och äter, tager och dricker! Men lika huld och kärleksrik är han äfwen hwarje gång han förnyar denna måltid och säger till dem, som bära hans namn och hans kors: detta gören till min åminnelse! Hurheldst tiderna fortgå och förwandlas, hur olika gästerna, som kallas, sinsemellan än äro i jordisk mening, i höghet och ära, i makt och lycka, så wißte han likwäl, att en börda skulle trycka alla skuldror och hos hwarje af sina högsta behof medwetet hjerta framkalla en djup och oemotståndlig längtan efter det bröd, som af himmelen nederkommer. Han såg med sin allwetna blick, att hans nådestol skulle wara en ständigt lika oumbärlig tillflykt undan syndens minnen och samwetets anklagelser. Derföre uppslår han sitt rika bord än i dag, i skilda orter och bland skilda folk, i tempel och wid dödsfängar, i palats och hyddor, erbjudande sin frid och sin hugsvalelse i samma ymniga mått åt fattiga och rika, höga och låga, föräldrar och barn, herrar och tjenare. Ty alle äre wi en i Christo Jesu. Twiflen då icke på eder frälsares kärlek, dyre nattwardsgäster! Fatten den outtröttliga omsorg han burit och bär för eder sanna lycka och edra själars wäl! Han bad för eder alla i tiden: fader, förlåt dem! Han beder ännu på samma sätt inför sin faders thron i himmelen, fastän I icke förnimmen hans ljud, ja, fastän I mången gång icke ens kommen ihåg eder förebedjare. Men huru blifwer det eder till mods, då I erinrens om eder försonares kärlek och wänden edra steg till hans bord? Waknar icke samtidigt med glädjen öfwer honom sorgen öfwer eder sjelfwa? Kännen I eder icke wara grenar, slitne från sin stam, genom syndens och werldens wåldsmakt söndrade från det sanna winträdet, grenar, hwilkas förnyade friskhet och fruktbarhet icke möjliggöres annorlunda, än genom återförening med honom, som är grunden för allt andeligt lif och all andelig helsa?

Genombäfwas icke allas edra hjertan af den känslan: wi äre bortfalnade såsom löf och wåra synder föra oß bort såsom ett wåder? O, wisserligen måste i en sådan stund som denna afståndet från en helig Gud och eder egen själ kännas stort och sorgligt; och är det icke just detta afstånd, som är föremålet för edert bekymmer och hwilket I nu främst af allt wiljen upptäcka? Hwad är all annan nöd och brist att jemföra med syndens nöd, då densamma rätt behjertas och i en alfwarlig sjelfpröfning noga öfwerskådas? Hwad är timlig fällhet, sedan friden i hjertat blifwit oß beröfwad och det lyckats de andeliga fienderna att draga oß bort ifrån lifwet i Gud? Är Gud förlorad, så är allt förloradt. Det är denna sanning, som wäcker ångerkänslan i en menniskas bröst och lärer henne uppskatta wärdet af hwarje framtindrande stråle från nådens sol och gör inbjudningen till Jesu altare så efterlängtad och kär. Det är med den sanningen såsom med hwarje annan sanning: hon klarnar alltmer, ju närmare och alfwarligare wi betrakte henne. Wi förwissas alltmer derom, att icke blott gröfre synder och uppenbara mißgerningar, utan ock den hemligt insmygande kallsinnigheten för Gud, den aftynande trosstyrkan, den förkolnade kärleken, den minskade nitälskan för det sanna och goda, de wacklande grundsatserna, den förslöade samwetsgrannheten utgöra stigar till Guds förlorande och i och med detsamma till wår förtappelse. Wid återblicken tillbaka, hwem återfinner icke sig sjelf på någon af dessa stigar och, äfwen om werlden ingen fara sett, hwem känner icke, att det är hög tid att återwända och hwem af eder tackar ej Gud, att han nu befinner sig i fridens helgedom och förnimmer helt andra maningsljud, än der han förut framgick? Hwem har någon säkerhet att påräkna af en rö, som drifwes hit och dit af winden? Och hwad är menniskan annat än en swigtande rö, så länge icke han står wid hennes sida, som säger: utan mig kunnen I intet göra? Med bäfwan föres wår blick tillbaka på många hißnande djup, som wi stodo helt nära; och wi se det bättre sedan wi kommit i skydd, än medan wi stodo midt i faran.

Men ſjelfpröfningen lemnar hwarje botfärdig chriſten ej blott talrika wittnesbörd om faror, utan ock om fall, och det är bägge tillſammans ſom förmå honom fly till den beſkyddare, hwilken ſäger: kommer till mig I alle, ſom arbeten och åren betungade: jag will wederqwicka eder och gifwa eder ro till edra ſjålar!

Är det med en ſådan kännedom om och erfarenhet af eder ſjelfwa, dyre chriſtne, I längten att gäſta wid Jeſu bord, ſå ſkolen äfwen I blifwa wederqwickte och finna ro. Ty det är för dem, ſom arbeta för ſin ſalighet, men ſe ſig utan himmelſk näd intet kunna utföra, det är för dem, ſom gå betungade af ſin ſyndaſkuld, men weta, att, när det gäller den ſkulden, den ene af oß icke kan den andre friköpa eller Gudi för honom löſen gifwa, ſom Jeſus lefwat, lidit och dött på jorden. Derföre ſtälde han nattwardens ſtiftelſe helt nära till ſin förſoningsdöd, på det, ſå ofta wi fire denna måltid, wi måtte fäſta wårt trosöga på honom ſåſom förſonare och, när wi tänke på ingången i det rike, dit intet får inkomma, ſom beſmitteligt är, wi med glädje och förtröſtan må kunna utropa: wi hafwe ock ett påſkalamb, ſom är Chriſtus, offrader för oß. Då han alltſå bryter oß brödet och räcker oß kalken i nattwarden, ſägande: tager och äter, tager och dricker: detta är min lekamen, detta är mitt blod, utgifwen och utgjutet till ſyndernas förlåtelſe! o, då hafwe wi hört nog, för att wara wiſſe, att intet fattas ifrån Guds ſida för möjligheten af wår benådning. Kommer, ty all ting är nu redo! är förſäkringsordet af den kärlek, ſom är ſtarkare än döden och ſom icke räknat något offer eller något qwal för ſtort, att få uttala denna förſäkran. Men den hulde förbarmaren fordrar ock på ſamma gång, att allt ſkall wara redo från wår ſida, att wi ſkole lemna honom wårt hjerta och wårt förtroende lika friwilligt ſom han lemnade ſitt lif och ſitt blod för oß, att wi icke ſkole undanhålla honom något af hwad oß tillhörer, utan ſammanſmälta med honom till ett gemenſamt lif, att wi ſkole framlägga för hans öga wår ſjälanöd, wår fattigdom, wåra tårar, wårt wanmäktiga

arbete, wåra ofruktbara känslor, wåra haltande beslut, wåra bäfwande förhoppningar och säga: se dessa torra och döda qwistar, o Herre! Gör oß åter till lefwande och friska grenar i dig, som är det sanna winträdet, på det wi åter måge blomstra och bära frukt till ewinnerligt lif! Han fordrar, att wi skole wara redo till oafbruten trohet i lust och nöd, lika litet twifla på hans wård och kärlek i nöd och smärta, som i fröjd och lycka, stå lika förtröstansfulle wid hans sida, då wi icke fatte hans wägar och rådslag med oß, som när wi tro oß förstå dem. Han fordrar, att wi skole förklara oß redo till enahanda försakelse, ståndaktighet och tålamod, som han sjelf ådagalade, då han tog wår sweda uppå sig och köpte oß fria från helfwetet och döden. Han fordrar, att wi icke skole kasta korset ifrån oß, förrän han kommer med befrielsen, eller wi digne af matthet på wägen, såsom han. Han fordrar, att om sorgemolnen hopa sig öfwer wårt hufwud och det är oß pröfningen söker och lidandet uppletar, wi icke skole skjuta andra i wårt ställe och draga oß sjelfwe klenmodige tillbaka, utan gå wåra öden med styrka emot, helsa dem för wåra, under liflig åtanke af hans eget exempel och hans egna ord: söken J mig, så låter dessa gå! Han fordrar, att wi wid alla tillfällen skole räkna oß sjelfwa för medel blott till andras gagn och Guds äras förherrligande, mätande wårt wärde och wår höghet endast efter den måttstock, denna åsigt gifwer. Han fordrar, att wi, i likhet med honom, skole glömma alla oförrätter och ikläda oß den fördragsamhet, mildhet och försonlighet, hwarmed han sjelf utropade från korset: fader, förlåt dem! Han fordrar, att wi i mißkännandets och förföljelsens stunder skole tänka på den herrlighet, som en gång på oß uppenbaras skall, när den ewiga rättfärdigheten warder framhafd och han inför tystnande werldar håller sin dom. Och liksom han om sig sjelf sade: skulle icke Christus sådant lida och sedan ingå i sin herrlighet? så fordrar han ock af alla dem, som gästa wid hans bord, att de, i stället för hot och hat skola räcka sina medwandrare en försonlig hand, älska sina owänner, bedja för

ſina förföljare och hemta ſtyrka till deſſa en chriſtens jätteſteg af den tanken: mitt wittne är i himmelen och den mig känner bor i höjden. Altſå säger han: om du offrar din gåfwa på altaret och kommer så ihåg, att din broder hafwer något emot dig, så lägg din gåfwa ned för altaret, och gack förſt bort och förlika dig med din broder; kom ſedan och offra din gåfwa! Kallſinnighet och oförſonlighet wike fjerran bort ifrån förſonarens bord! Kärleken brinne der i hwarje bröſt, ſåſom den brinner i hans, ſom ſamlat oß dit! Han fordrar, att wi icke blott der ſkole nedfalla af kärlek, utan ock gå derifrån i kärlek, för att bland wåra pligter och wår omgifning bewiſa, att wi nalkats honom icke med Judä förrädarekyß eller läpparnas tomma wördnadsbetygelſer, utan med ſjälens fulla längtan och den innerligaſte bön om kraft och nåd att ſtifta frid och gagn på alla wåra wägar, upprätta med ſaktmod, wägleda med broderskärlek och i det widſträckta ſom inſkränkta kallet arbeta med ihärdighet för det ſtora, ſköna målet: Guds rikes tillkommelſe. Han fordrar, att wi, warnade af wår myckna ſwaghet och wåra många felſteg, ſkole waka med all idkelighet, på det hjertat icke åter må bliſwa ett näſte för onda makter, kufwadt af de ſtändigt wakande luſtarna och begären, hwarigenom tuſende bringas till återfall långt innan de ana det, att wi aldrig ſkole ſläppa bönens wapen och ordets fanningar ifrån oß, utan anſe dem lika angelägna för ſjälens ſkydd ſom kläderna för kroppens och derföre dagligen omgjorda oß dermed, wetande att wi af oß ſjelfwe äre till intet beqwämlige; att wi icke blott ſkole anropa om rättfärdighetens krona, utan ock förwara och förſwara den, när den bliſwit oß giſwen, ſåſom det högſta och ärofullaſte i himmel och på jord.

Om deſſa fordringar, chriſtne, af eder frälſare, wid hwars bord I wiljen gäſta, äro beſeglade med ja och amen i edra hjertan, om de motſwaras af en uppriktig längtan och alfwarliga beſlut från eder ſida, att bliſwa hans egendom och fullgöra hwad han bjuder eder, då förjer han ock derför, att kraft till denna trohet warder eder giſwen. Ty han wet wäl eder förmåga.

Längt innan edra ſuckar hördes och edra tårar flöto, wißte han hwad eder gjordes behof. Och wid det I nedfallen inför honom, wanmäktige, bekymrade och andeligen fattige, ſkall han bewiſa ſig wara den, ſom har all makt i himmelen och på jorden, och I ſkolen med glädje förnimma, att I hafwen ätit och druckit wid ett ymnigt bord. I ſkolen förnimma, att det är en dagsklar och owederſäglig ſanning hwad han lofwat: jag ſkall icke lemna eder wärnlöſa. Eder tro ſkall förökas, eder kärlek uppliſwas, edert hopp ſtadfäſtas. I ſkolen wäl icke ſe den wälgörare, ſom i det fördolda ſå bemannar — ty ingen kan ſe Gud och lefwa — men I ſkolen deremot ſe, huru allt omkring eder warder förwandladt, huru börderna och korſet, ſom I qwarlemnaden och glömden då I gingen hit, förlorat ſin tyngd och ſin bitterhet, huru jordens luſt och lycka, deß förgängliga ſkatter och rikedomar förlorat i betydelſe och wärde, huru graf och död miſtat ſin faſa och beſtrålas af ett himmelſkt ljus, huru ljuft och ſaligt det är att göra honom till behag, ſom för eder död och uppſtånden är, huru lätt det går att wara andra till ſtöd, ſedan I ſjelfwa funnit ett ſtöd i Herran, lättats wid hans bröſt och, ſåſom grenar i winträdet, bliſwit ett med honom; huru kär och oumbärlig den mödan bliſwer eder, I föräldrar! att öfwa faders- och moderswård öfwer edra barn och waka öfwer deras bäſta, huru herrligt och omiſtligt det bliſwer eder, I barn! att utöfwa barnalydnadens och tackſamhetens pligter mot edra föräldrar; huru lätt det bliſwer eder, I herrar! att göra edra tjenare hwad rätt och billigt är, och eder, I tjenare! att waka öfwer hwad eder anförtrodt är, ſåſom wore det edert eget.

Detta allt ſkall bliſwa eder till del och wälſignelſe, om I framgån till eder förſonares altare med ett ſannſkyldigt hjerta och i en fullkomlig tro. Gud ware med eder och hans engel ledſage eder! Smaker och ſer huru ljuflig Herren är! Si, han har icke blott en wälſignelſe. Icke blott här i tiden will han bryta ſitt bröd och dela ſin kalk med eder. En gång, efter edra utſtåndna prof på jorden, will han ock ſamla eder i ſin

faders rike i himmelen, att J äfwen der skolen äta och dricka öfwer hans bord och fröjdas af hans kärlek. Ack, mätten J så gästa hos honom här, att J äfwen der bliswen hans bordsgäster! Bedjen derföre i denna stund, med en bön, som genomtränger himlarna, med en suckan, såsom wore den sista ljudet på edra läppar, att han sjelf kläder eder i den rätta högtidsskruden och gör eder wäg till hans måltid lyckosam! Sägen till allt, som will förmörka och förtynga edra steg, till räddhågan och twiflen, till ångrens qwal och alla oroliga tankar, som möjligen inställa sig: förhållen mig icke, släppen mig, att jag far till min Herra! Bliswe försonaren, i sin kärlek och offerdöd, så förklarad för eder blick, att allt annat wiker såsom lätta moln och J sen ingen utan Jesum allena! Bereden eder dertill med ett uppriktigt framläggande af edert hjertas behof, med en botfärdig och andäktig syndabekännelse, wetande att Herren är när och att der syndernas förlåtelse är, der är lif och salighet!

Jag fattig, syndig menniska, m. m.

Aflösningen.

Wäl mig i ewighet, nu känner själ och sinne
Tröst, sägnad, frid och ro, ty jag är uti minne
Hos Gud, min frälsare, och ser mig njuta wisst
En frukt af din förtjenst, o milde Jesu Christ!

Psb. 197: 1.

Dig, min Gud! jag hjertat giswer,
Nu från syndens börda fritt;
Ditt i lif och död det bliswer
Och i ewigheten ditt.
Nöjen, lycka, usla brunnar!
J hugsvalen ej min själ;
Jesus mig ett högre wäl,
Mig en bättre tröst förunnar,
Han min själ rättfärdiggör
Och till liffens källa för.

Nu det mig bekymrar föga,
Hur mig werlden döma will;
Wittnet har jag i det höga,
Wittnet, som jag wädjar till.
Men'skor mina brister minnas,
Gud min tro och bättring ser;
Med hans hjelp skall jag alltmer
Wakande och trogen finnas,
Hugnas i all nöd och strid
Af hans andas fröjd och frid.

Jesu! jag af din förening
Har i allt mitt lefnadslopp
Själens ljus och hjertats rening,
Samwetsro och saligt hopp.
Dolda skiften mot mig ila;
Men den frid i dig jag fann
Ingen werling lida kan.
Denna själens sabbatshwila
Helga skall min wandringsstig
Och till himlen följa mig.

Psb. 212: 2—4.

Fader wår, m. m. — Wälsignelsen.

Skriftetal.

I Guds, Faders och Sons och den Helige Andas namn.

Store Gud, som handen räckte
Mig till räddning i min nöd
Och mig med din anda wäckte,
Då jag låg i synden död,
Wärdes ock min själ upplysa,
Att hon rätta wägen ser
Och ej wrångwis irrar mer!

Gif, att jag må kunna skåda
Widden af mitt öfwerdåd,
Djupet af min själawåda,
Höjden af din dyra nåd;
Låt den rätta morgonstjernan
Stråla klar, på det min själ
Må förstå sitt sanna wäl!

War mitt ljus på lifwets bana,
War mitt ljus i dödsens dal,
Låt mig, fri från syndens wana,
Lagens hot och ångrens qwal,
Mer och mer det landet nalkas,
Der allt mörker skingradt är,
Ty du sjelf är solen der!

Psb. 168.

Herre! för dig är allt mitt begär och min suckan är dig icke fördold. I sin 38 psalms 10 vers frambär konung Da-

vid denna uppriktiga och efterföljanswärda bekännelse. Det war på uppriktighetens och den oförställda ångrens wäg han kom till så mycken nåds erfarenhet och fann så mycken frid och fröjd i Gud. O, så beträden då äfwen I denna wäg, dyre nattwardsgäster! om I wiljen smaka och se huru ljuflig Herren är och gå rättfärdigade bort ifrån nådens altare. Gån först till eder sjelfwa och beskåden i en allwarlig sjelfpröfning huru olika edert sinne och eder wandel warit emot hwad de bordt wara, huru ofta den Gud, I lofwat ständig trohet och lydnad, funnit eder kallsinnige för sina bud, tröge i hwad han ålagt eder, ja, icke det allenast, utan ock ofta uppsåtligen motsträfwige hans lagar och olydige hans befallningar. Det skall icke fattas eder ämnen till bekymmer öfwer hwad I ären och till längtan att få eder ställning annorlunda. Gån sedan till Gud med detta edert bekymmer och denna eder längtan. Det skall blifwa eder lätt, i samma mån I kännen eder sjelfwa, att utsäga Davids ord: Herre, för dig är allt mitt begär och min suckan är dig icke fördold. Ty när I tänken på den allwetande, som sett alla edra gerningar och märkt alla edra tankar och uppsåt, hwart wiljen I fly för haus anda? Med hwem behöfwen I samtala, om icke med honom? Han war den trognaste följeslagaren på eder wäg. Han känner bäst hwad som bedröfwar eder och hwad eder göres behof. Lycklige I, om I wänden eder med förtröstan till honom, som I förbrutit eder emot, och icke, af en falsk blygsel, skynden bort ifrån haus ansigte! Då jag wille förtiga mina brott, försmågtade mina ben, säger David, och detta är i alla tider beskrifningen på den oro, som will hemlighålla sig för Gud. Wi hafwe sett deß följd och förbannelse i Judæ Iscarioths exempel, tusende andra exempel att förtiga. Har alltså Gud sett dina onda begär, o, så låt honom ock få se det goda, det i sina följder så lönande och wälsignelserika begäret att blifwa synden och förebråelserna qwitt! Säg eho du är, i denna stilla redogörelsestund, till din Gud:

"Dig är kunnigt allt mitt begär, och min suckan är dig icke fördold: jag begär att åter få blifwa ditt barn och inställa mig, så bristfull och förkastlig jag än är, inför ditt ansigte och, för Jesu blods skull, höra det ordet af dina läppar: dina synder förlåtas dig! Jag söker och suckar efter en frid, som werlden icke gifwer, frid i himmelen och frid i mitt hjerta. Jag will intet dölja inför dig, o Gud! Jag har gått wilse med den blinda hopen, glömt ditt förbund, förgätit din kärlek, försummat dina nådekallelser och sålunda förwerkat min barnarätt i ditt rike. Jag har dårats af mina egna tycken och af en förförisk werld, och känner mig nu wara en trolös affälling, som förtjenar intet annat än straff. Upptag mig, o Gud, och se mina tårar! Jag fuktar med dem min willowäg och finner mig utom dig förlorad. Jag upptäcker hos mig sjelf intet, som kan tjena mig till stöd och upprättelse. Min egenrättfärdighet war en bedräglig dröm. Min kraft, när jag närmare skärskådar den, är intet annat än wanmakt och en tom inbillning. Jag war stark endast när det gällde synd och olydnad; men att återtaga hwad jag förlorat, barnasinnet och barnafriden, dertill är jag swagare än ett barn, och mitt allt i denna del är en suck efter din nåd. Hör den, o Gud, och miskunda dig öfwer mig! Jag upptäcker i werlden ingen lättnad, ingen hjelp, när det är fråga om att komma till din himmel. Hon är en trolös bundsförwandt i allt, utom i synden och förderfwet. Hon går till rygga när jag begär min rättfärdighetsskrud tillbaka, sådan den gafs mig wid mitt första nattwardsbord, hon hånar mina tårar, och mitt bekymmer om salighet tillbakastöter hon med köld: der må du sjelf se dig om! Ur denna wärnlöshet från alla sidor ropar jag till dig med ängslan, o Gud! Du, som undsår syndare, undså ock mig och lyckliggör mig åter med din frid! Jag will tacka, jag will tjena dig i alla mina lifsdagar, och ditt namn skall blifwa min ära och min fröjd i alla mina öden. Intet skall skilja mig från din kärlek, som är i Christo Jesu."

Så talar och beder en wälberedd nattwardsgäst till sin Gud. Han föres icke till nådens bord af någon annan orsak, än sitt inre, trängtande begär efter nåd och frid, och han är färdig att lemna allt, för att finna deßa gåfwor. Är det en sådan hunger och törst, som manat eder hit i dag, christne? Wilsen I blifwa förnyade till själ och sinne och inträda på rättfärdighetens wäg lika wißt som I wilsen träda till altaret? Denna fråga tränge djupt till edra hjertan; lika djupt som det allseende ögat tränger! På swarets uppriktighet beror måltidens wälsignelse och edra framtida dagars lugn. Wilsen I, att eder suckan om nåd och förlåtelse icke skall blifwa Herranom fördold och af honom förkastad, så undantagen ingen syndawana, ingen sköteſynd, den I ämnen behålla och utöfwa hädaneſter såsom hittills! Görer eder rätt kunnige om edert hjertas beskaffenhet och framhållen för lagens ljus, färdeles de sidor, der edra största och wanligaste fel ligga, att de må utrotas och förlora sitt wälde. Ty synderna måste inses, för att kunna dödas. De blifwa först då oskadliga, när de såsom odjuren i hafwet dragas upp i dagen och läggas i det klara solljuset. Solljuset är här lagen och samwetet. Ställen edra begär och böjelser inför strålarna deraf, och I skolen bättre förstå edert förderf och endast så skolen I lyckas i kampen deremot. Huru är det med de 2:ne yppersta buden i lagen: du skall älska Herran din Gud öfwer allt, och din nästa såsom dig sjelf? Kan ingen ting i werlden förmå dig, christen, att blifwa Gud olydig? Har du iklädt ditt bröst det pantsar, som gör att werldskärleken förgäfwes riktar sina pilar deråt och intet uträttar? Är du warm för Gud i tal och tanke, i uppsåt och handling, äfwen om lönen warder liten eller ingen i tiden? Se till huru du försakar och offrar åt din Gud! Se till, att det är mer än läpparna du skänker honom, när han i denna stund ställer sig intill dig och säger: min son, min dotter, gif mig ditt hjerta! Det är bättre, att du gifwer intet, än att du icke gifwer hwad han begär. Det hade warit förrädaren bättre, om han tillbakahållit sin förrädarekyß och icke warit wän utwertes, då han war

uppfylld af hat och helvete inwertes. Se till hwad du älskar, när det är fråga om att älska Gud. Se till, om det är hans wägar eller hans wälgerningar, hans ledning eller hans gåfwor, dem han dageligen låter regna öfwer rättfärdiga och orättfärdiga, som du förnämligaſt wärderar och älskar! Tro icke, att Herren ſkall förlåta dig den ſynden att du will bedraga honom, eller att han ſkall glädja ſig åt ditt bättringslöfte, när du tillernar honom endaſt en aflägſen ålderdomsbättring eller ett ångeſtrop i dödsſtunden! Tro icke, att han wid ditt nattwardsbegående ſkall ſäga dig det glada ordet: nu är ſalighetens dag, om du icke ſamtidigt ſäger: nu är bättringens dag, nu är ſtunden inne att ſtå upp af ſömnen och bortkaſta mörkſens gerningar! Gud benådar icke dem, ſom ämna komma, utan dem ſom komma. Kommen derföre alla till nådens Gud i detta ögonblick, med en kärlek utan ſwek, med löften, ſom I genaſt wiljen uppfylla, med uppſåt, dem I ſtraxt wiljen göra till handling! Endaſt ſå ſkall eder nattwardsgång blifwa en ſalighetens dag och ett fröjdeämne för himmelen och Guds englar. Gud beware eder ifrån att ſynda på nåden och tro eder nattwardsgång wara något annat än en mißgerning, om den ſaknar bättringens frukt! Att gå till Gud och Guds bord, för att ſedan uppſåtligen ſynda, är det ſwartaſte brott ſom nägonſin kan tänkas. O, ſå bewaren då eder fot, när I gån till Guds hus och wiljen nedfalla wid hans altare! Sen till, att edra affigter äro rena och att fördömelſen icke ſlungar ſina bannſtrålar emot eder, när I kommen fram, och förföljer eder, när I gån bort! Undren icke, att jag warnar eder med denna ſtränghet. Mitt anſwar inför Gud i denna ſtund är hopflätadt med edert. Jag nödgas tänka mig både wärdiga och owärdiga gäſter wid Guds bord, och måltidens ſtiftare ſjelf är icke owan med denna blandning. Wid den förſta nattwarden ſatt en förrädare till bords med Herran, och att än i dag mängen ſådan delar brödet och kalken med honom, nödgas wi ſluta af det ſyndiga lifwet och den myckna orättfärdigheten, hwartheldſt man ſkådar. De äro icke få ſom knäfalla inför dig, o Jeſu!

tid efter annan, både unga och gamla; men hwarföre glesna icke i samma mån de ogudaktigas leder? hwarföre minskas icke förderfwet och syndaeländet på jorden? Ack, — wi måste tillstå det — det war gudaktighetens sken, som åt och drack wid Guds bord, men icke gudaktigheten sjelf. Sen derföre till, dyre nattwardsgäster, att I tillhören Gud i anda och sanning och framgån till honom med ett sannskyldigt hjerta, i fullkomlig tro, fullkomlig kärlek, fullkomlig uppriktighet!

Men kärleksbudet är twåfaldigt. Du skall tillse icke blott att ditt hjerta är rättskaffens inför Gud och att han är ditt högsta goda, utan ock att ditt hjerta är uppfyldt af kärlek och broderlig wälwilja mot dina likar. Det ena kan icke uppfyllas utan det andra. Utan gudsfruktan ingen menniskokärlek, utan menniskokärlek ingen gudsfruktan. Den som icke älskar sin broder, som han ser, huru kan han älska Gud, som han icke ser? För att alltså icke misstaga dig i omdömet om ditt förhållande till Gud och möjligen sätta högre wärde på din suckan, dina böner och dina upprörda känslor, än de rätteligen förtjena, så pröfwa dig tillika, huru du är till sinnes mot dina medwandrare! Är det ingen du önskar ondt? Är det ingen du dröjer att förlåta? Will du ingens ofärd? Will du icke inkräkta på någons rätt eller nedsätta någons wärde? Har du låtit kärlekens anda af himmelen förjaga afundens, högfärdens, skadelystnadens och illwiljans huggormar från ditt bröst, så att du der inrymmer och wälsignar alla, wän och owän utan åtskillnad, och gör icke dig sjelf, utan Gud, till hämnare öfwer dem, som fördröjt din lycka eller strött törnen på din stig? Är du så till sinnes som Christus Jesus war, förlåtande äfwen när du lider, försonlig äfwen när du är nära att förtrampas? Har du så stark tro på det ordet af Guds mun: den sig förnedrar skall warda upphöjd, att du låter ödmjukheten, fördragsamheten och tålamodet nedtysta all harm, allt wredens utbrott, och förblifwer stilla och förnöjd i din kallelse, liksom hade du en rik lön redan här? Tänker du så mycket på din egen skuld hos Gud, att du tycker andras oförrätter mot dig wara obetydliga grand,

dem du gerna kan öfwerse och förgäta? Känner du så lifligt ditt eget behof af Guds förlåtelse, att det blifwer dig ett oafwisligt behof att sjelf förlåta? Granskar du så noga och samwetsgrannt ditt eget hjerta och din egen wandel, att du tror det finnas flere, som du brutit emot, än som brutit emot dig? Förstår du din försonares namn så, att din första tanke på honom twingar dig bortkasta all köld, all bitterhet, all oförsonlighet? Har du uppfattat hans sätt att gå tillwäga med menniskors barn så, att du omöjligen kan betrakta dina medmenniskor annorlunda, än såsom en enda syskonkrets, der alla medlemmarne skola underlätta hwarandras börder och förekomma hwar den andre med inbördes heder?

Detta allt är ett wigtigt och angeläget ämne för din undersökning i alla lifwets stunder, men framför allt i en stund som den närwarande, då du ernar dig till försonarens bord, der rätterna äro barmhertighet och nåd. När du hör hans röst: detta är min lekamen, för eder utgifwen, detta är mitt blod, för eder utgjutet till syndernas förlåtelse, skulle du sedan tweka och twifla om hwilken wäg du har att gå, eller hwad din frälsare begär af sina rätte bekännare? Står icke då framför dig klart och tydligt det ordet äfwen från hans sida: dig är kunnigt allt mitt begär och min suckan är dig icke fördold? Är icke hans dödssuck en förbön och en i blod skrifwen längtan att äfwen du må blifwa kärleksfull? Märker du icke, att han winkar dig till förnekelsens, fridsamhetens och barmhertighetens wäg och will, att du skall bära i outplånligt minne det igenkänningstecken han föreskref: deruppå skolen I weta, att I åren mine rätte lärjungar, om I älsken hwarannan inbördes? Försonaren will icke, att någon skall dricka döden och domen wid hans bord. Derföre har han warnat med omsorg och besworit oß wid sin kärleks minne: om du frambär din gåfwa till altaret, och kommer så ihåg, att din broder hafwer något emot dig, så lägg din gåfwa ned för altaret och gack först bort och förlika dig med din broder; kom sedan och offra din gåfwa!

Betänken altså hwad den nåderike Guden af eder begär, då I begären att blifwa ett med honom och i en wärdig nattwardsgång wiljen stärka och upplifwa edert förbund med honom! Är eder suckan och syndasorg förenad med det fasta beslutet att blifwa i eder frälsares kärlek och, såsom han, främja Guds ära och likars wäl på jorden, o, då åren I icke långt ifrån Guds rike. Då möter eder Herren såsom en huld broder och all eder syndabörda tager han på sina egna axlar. Död och dom blifwa eder då icke mer förfärande skräckbilder, hwilka betaga eder friden och modet. Lifwets börder blifwa då icke mer outhärdeliga tyngder, utan ett lätt och lustigt ok i hans skydd och hans hugnerika närwaro. Till en sådan sinnesfrid och en sådan glädje kallar han eder, då han bjuder eder till sin nattward och I kommen klädde i ångrens och de heliga föresatsernas bröllopskläder. Sägen I med en lefwande tro: Herren är min herde, så skolen I ock med glädje få tillägga: mig skall intet fattas. Ty nalkens I honom andeligen fattige, så skolen I gå rika bort, rika på tro, rika på kärlek och hopp. Han skall med allsmäktig hand upplifwa deßa domnande krafter i eder själ och gifwa eder styrka till helig strid och oförtröttad ihärdighet i den kallelse, hwaruti I kallade ären. Kommen derföre med ett innerligt begär om nåd och uppriktig suckan om delaktighet af den frälsning Jesus förwärfwat eder! Han, för hwilken intet är fördoldt och de hemligaste tankar kunniga, lyse sin frid och sin wälsignelse öfwer edra hjertan, då I botfärdige och förtröstansfulle nedfallen och afgifwen eder syndabekännelse:

Jag fattig, syndig menniska, ꝛc.

Aflösningen.

Rättelse:

Sid. 309, 6 rad. nedifrån, står: oförgängligaſte;
läs: oförgätligaſte.